โอวาทานุศาสน์

และ

กฎแห่งกรรม

อนุสรณ์

พระวุฒิสารโศภน กรุณาสโย

วัดศรีรัตนาราม ระยอง

๔ มี.ค. ๑๕

พระวุฒิสารโศภณ

(*กรุณาสโย แสนการุญ*)

ชาตะ ๗ สิงหาคม ๒๔๕๙

มตะ ๔ มีนาคม ๒๕๑๐

พระโอวาท

"คำตักเตือนด้วยหวังดี"

ของ

เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์

วัดบวรนิเวศวิหาร พระนคร

(สมเด็จพระอุปัชฌาย์ของพระวุฒิสารโศภน)

ทุก ๆ ท่านจงระลึกรู้ตัวไว้ว่า เรามีเครื่องมือที่ดีอยู่ด้วยกันทุกคน คือร่างกายที่มีใจครองนี้ สำหรับใช้ทำการงานที่ดี ไม่ควรเสียใจเพราะเห็นว่าตัวไม่เสมอเขา และไม่ควรดูหมิ่นผู้อื่นเพราะเห็นว่าตัวเลิศกว่าเขา

อนึ่ง เรายังไม่ดีถึงที่สุด ยังมีกิจที่พึงทำให้ดียิ่งขึ้นอยู่ ทั้งเราอยู่คนเดียวไม่ได้ ต้องอาศัยกันอยู่เป็นหมวดหมู่ ตั้งแต่หมู่น้อยเป็นลำดับขึ้นไปถึงหมู่ใหญ่ หมู่ที่เราอาศัยอยู่ก็ยังไม่ดีถึงที่สุด ยังมีกิจที่พึงทำให้ดียิ่งขึ้นอยู่ หมู่จะดีขึ้นได้ ก็ด้วยคนในหมู่ต่างประพฤติดีสำหรับตัวและประพฤติดีต่อกันและกัน

เมื่อเช่นนี้ ทุกคนจึงควรมุ่งทำกิจที่ดีที่พึงทำ เพื่อดำเนินไปสู่ความเจริญงอกงาม ถ้าเป็นเพียงแต่คุมการไว้ไม่ดำเนินต่อไปแล้ว ก็ต้องหยุดชะงัก เพราะดำเนินไม่ทันกาลเหมือนติดหล่ม ถ้าทำชั่วอันเป็นเหตุเสื่อมทรามก็ยิ่งซ้ำร้าย เพราะกลับถอยหลังเหมือนดังกลับจมลึกลงในหล่มอีก

กิจที่พึงทำนั้น แยกออกโดยย่อมี ๒ อย่างคือ

๑. ทำกิจที่ดีให้ดำเนินต่อไปเพื่อความเจริญ ๑

๒. คุมกิจที่ดีที่ทำไว้นั้น ไม่ให้เสื่อม ๑

พรรณนา

๑. ทำกิจที่ดีให้ดำเนินต่อไปนั้น คือ จงตรวจตราดูว่าความชั่ว ความเสื่อม ความเกียจคร้าน ความเขลาด้วยมักง่าย และการอะไรอื่น ๆ อีกที่เป็นฝ่ายชั่ว ยังมีอยู่หรือไม่ ถ้าเห็นว่าส่วนใดยังมีอยู่ ก็จงพยายามกำจัดเสีย

อนึ่ง ความดี ความเจริญ ความหมั่น ความฉลาด ด้วยสอบสวนและการอะไรอื่น ๆ อีกที่เป็นฝ่ายดี ถ้ายังไม่มีไม่เกิด ก็จงพยายามทำให้มีให้เกิดขึ้น

๒. คุมกิจที่ดีที่ทำไว้นั้น คือ ความชั่ว ความเสื่อม ความเกียจคร้าน ความเขลา ด้วยความมักง่าย และการอะไรอื่น ๆ ที่เป็นฝ่ายชั่วที่ได้ละแล้ว จงตั้งใจคุมไว้ รักษาไว้ ระวังไว้ อย่าให้เกิดขึ้นอีก ถ้าพลาดพลั้งกลับเกิดขึ้นอีก ก็จงตั้งใจละอีก อย่าทอดธุระเสีย

ส่วนความดี ความเจริญ ความหมั่น ความฉลาดด้วยสอบสวนและการอะไรอื่น ๆ ที่เป็นฝ่ายดี ที่ทำให้เกิดมีขึ้นแล้ว จงตั้งใจคุมไว้ รักษาไว้ ระวังไว้ อย่าให้กลับเสื่อมไป ถ้าพลาดพลั้งกลับเสื่อมไป ก็จงพยายามทำให้เกิดขึ้นอีก อย่าทอดธุระปล่อยวางเสีย

ทั้งสองประการนี้ จงทำด้วยอุบายที่ชอบ ถึงไม่ได้คราวละมาก ๆ ก็ให้ได้คราวละน้อย ๆ เมื่อทำบ่อย ๆ เข้าก็มากขึ้นได้เอง เหมือนฝนตกทีละหยาด ๆ ก็อาจทำหม้อที่เปิดฝาหงายไว้ให้เต็มได้ด้วยน้ำฝนฉะนั้น อย่าทำตัวให้เป็นหม้อหงายเปิดฝาไว้สำหรับความชั่ว และอย่าทำตัวให้เป็นหม้อคว่ำหรือหม้อปิดฝาสำหรับความดี

จงพยายามทำกิจเหล่านี้ สำหรับตนด้วย สำหรับหมู่ คือ แนะนำผู้อื่นด้วย ก็จักเป็นบุญกุศลเสมอไป

พระพุทธภาษิตแสดงไว้ว่า อพลสฺสํว สีฆสฺโส หิตฺวา ยาติ สุเมธโส ผู้มีปัญญาดีละผู้ประมาทไปเหมือนม้ามีกำลังเร็วละม้าไม่มีกำลังไปฉะนั้น

ในฝ่ายบรรพชิต แม้มีลัทธิวิธีแตกต่างกันบ้างและแยกเป็นหลายนิกาย ก็เป็นไปตามความเห็นของท่านที่เป็นอาจารย์ในปางก่อน และอาจมีขึ้นอีกได้ แต่ส่วนข้อสำคัญย่อมรวมกัน คือ มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์เดียวกัน ถือศาสนา คือ คำสอนคัมภีร์เดียวกัน เพราะฉะนั้น ส่วนลัทธิพิธีควรปล่อยไปตามเรื่อง (ในฝ่ายฆราวาสแม้จะได้รับสมมติต่าง ๆ กัน เป็นหลายชั้นหลายชาติก็พึงเข้าใจว่า นั่นเป็นเพียงสมมติ) อย่าดูหมิ่นกัน อย่ากำเริบล่วงเกินกัน อย่าถือให้เป็นเครื่องวิวาทบาดหมางแตกสามัคคีกัน เพราะการแตกสามัคคีเป็นความเสื่อมเสียมากมาย ส่วนการมุ่งปฏิบัติดีชอบ ควรมุ่งหมายให้เสมอเหมือนกัน

เมื่อทำกิจการที่ต้องทำอันมาถึง จงทำในใจในกิจอันเป็นเบื้องต้นเสียก่อนดังนี้

๑. จงตั้งใจให้เป็นกลาง อย่าเพ่อเชื่อก่อนพิจารณาโดยถ่องแท้

๒. จงนึกถึงธรรม คือ ความถูกต้องตามคลองธรรม (ไม่เชื่อตามเขาว่า ไม่ใช่เชื่อตามชอบใจตัวเอง) ว่าควรเป็นอย่างไร

๓. จงนึกว่า ถ้าท่านผู้รู้ดีรู้ชอบพึงทำ ท่านจะทำอย่างไร

๔. ถ้าการนั้นเกี่ยวข้องกับผู้ใด จงลองนึกดูว่า ถ้าเราเป็นผู้นั้นจะทำอย่างไร

๕. จงนึกถึงผู้ที่ตนทำการสำหรับเขาว่า เขาเป็นผู้โง่หรือฉลาดอย่างนั้นเป็นต้น

๖. อย่าเห็นคนในปกครองเดียวกันว่า นั่นเป็นพวกเขาและนั่นเป็นพวกเรา จงเห็นว่าเป็นพวกเราทั้งหมด

อย่าลืมนึกถึงอคติทั้ง ๔ และอย่ายอมตนให้อยู่ใต้อำนาจอคติทั้ง ๔ ดังนี้

๑. อย่าถือเอาความพอใจกันเป็นเบื้องหน้า แล้วทำให้ผิดจากคลองธรรม

๒. อย่าถือเอาความขัดเคืองกันเป็นเบื้องหน้า แล้วทำให้ผิดจากคลองธรรม

๓. อย่าถือเอาความกลัวเป็นเบื้องหน้า แล้วทำให้ผิดจากคลองธรรม

๔. อย่าถือเอาความเขลาด้วยความมักง่ายไม่สอบสวนให้ถ่องแท้ จนสุดกระแสเป็นเบื้องหน้าแล้ว ทำให้ผิดจากคลองธรรม

อย่าเชื่อตนเองว่าทำถูกหมดจนเกินไป เพราะอาจกลายเป็นทำผิดก็ได้ เพราะฉะนั้นถ้ามีผู้ควรหารือจงประชุมหารือกันดูให้เห็นด้วยพร้อมกัน หรือโดยมากก่อนจึงทำไป การฟังความเห็นคนมาก ไม่ใช่แสดงว่าโง่เขลาไม่อาจทำอะไรด้วยตัวเองได้ แต่กลับแสดงความรอบคอบไม่ผลุนผลันสมควรแก่ความเป็นผู้ใหญ่ จึงเป็นที่นิยมของผู้มุ่งความเจริญและความถูกต้อง พระสัมมาสัมพุทธะ ก็ทรงอนุญาตให้สงฆ์ประชุมหารือกันทำกิจของสงฆ์

อย่าเชื่อว่าความเห็นคราวแรก เป็นความถูกต้องเสมอไป พึงใคร่ครวญดูให้รอบคอบ สอบเหตุสอบผล ให้เห็นผลที่จะได้และผลที่จะเสีย ๆ ก่อน

อย่าเห็นว่าตัวทำดีทำถูก ในเมื่อตัวยังทำชั่วอยู่ และอย่าริษยาและอย่าดูหมิ่นผู้ประพฤติดี

เมื่อมีเรื่องอะไรเกิดขึ้นเกี่ยวแก่หมู่ ถ้าเห็นว่าฝ่ายหนึ่งทำผิดพลาด อีกฝ่ายหนึ่งควรตักเตือนกัน ด้วยความหวังดีต่อกัน แต่ควรเลือกใช้ถ้อยคำที่เรียบร้อย สุภาพ อย่าใช้ถ้อยคำก้าวร้าว และควรพูดตรง ๆ กัน อย่าใช้ถ้อยคำที่เป็นเล่ห์เหลี่ยม เพราะอาจทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจผิด และอาจกลายไปเป็นเรื่องที่ใหญ่โตให้เกิดแตกร้าวกันทั้งผู้ใหญ่ผู้น้อย จงทำตัวให้เป็นผู้ที่เขาเตือนได้ อย่าทำตัวให้เป็นผู้ที่เขาเตือนไม่ได้

พึงเข้าใจว่า ผู้ใหญ่ทำผิดก็ตามถูกก็ตามมีผลปรากฏ มากกว่าผู้น้อยทำทั้งส่วนชั่วทั้งส่วนดีตามชั้นของตน

ในฝ่ายบรรพชิต จงระลึกรู้ตัวไว้อีกว่าเราได้รับความนิยมนับถือของประชุมชนพิเศษกว่าฆราวาส ยิ่งเป็นผู้ใหญ่ได้รับความไว้วางใจให้เป็นผู้ปกครองหมู่คณะ ก็ยิ่งสมควรระลึกรู้ตัวให้ยิ่งขึ้น แล้วปฏิบัติการให้สมควรแก่หน้าที่

ผู้มีโภคทรัพย์ภายนอก มัวแต่หวงไว้ไม่ใช้เพื่อประโยชน์แก่ตนและแก่ผู้อื่นตามควร ก็ทำทรัพย์ให้ไม่มีประโยชน์เหมือนก้อนดิน ในที่สุดก็จำต้องละทรัพย์นั้นไว้ด้วยต้องตาย ถ้าใช้ในทางที่ผิดก็ยิ่งทำให้เกิดโทษยิ่งขึ้น ไม่ใช้เสียเลยยังดีกว่า แต่ถ้า

ใช้ในทางดีทางชอบเพื่อประโยชน์แก่ตนและแก่คนอื่นตามสมควรย่อมได้รับประโยชน์จากทรัพย์นั้นเต็มที่ ได้ความอิ่มเอิบใจ ฉันใด ผู้มีกายแต่ไม่ใช้ นอกจากกิจที่จำเป็น ปล่อยให้ชีวิตล่วงไปเสียเปล่า ก็ไม่ได้รับประโยชน์จากกาย มีแต่ได้รับโทษคือความแก่ เจ็บและตาย เพราะกายต้องเป็นเช่นนั้น ถ้าใช้ในทางที่ผิดก็ยิ่งซ้ำร้าย เพราะทำให้เกิดทุกข์โทษยิ่งขึ้น แต่ถ้าใช้ในทางที่ดีที่ชอบเพื่อประโยชน์จากกายนั้นเต็มที่ ได้ความอิ่มเอิบใจก็ฉันนั้น

อย่าโลภจนไม่คิดถึงความชั่ว เพราะมุ่งแต่จะได้ คนที่เกิดมาแล้วตายไปก่อนทิ้งทรัพย์ภายนอกตลอดถึงกายไว้นี้ชื่อว่าทำตัวอย่างให้เราดู เราเล่าก็คงต้องทิ้งทรัพย์ภายนอกและร่างกายไว้ ทำตัวอย่างให้คนภายหลังดูอีก คนภายหลังก็จักต้องทิ้งทรัพย์ภายนอกและภายในทำตัวอย่างให้คนภายหลังต่อ ๆ ไปดูอีกเป็นชั้น ๆ ความเป็นเช่นนี้ไม่ใช่ปิดบัง ปรากฏเห็นอยู่โต้ง ๆ แต่ก็อาจทำให้คนหลง จึงควรเปรียบด้วย เส้นผมบังภูเขา

"บุคคลที่มีใจกระวนกระวายเดือดร้อนมัวหมอง จะอยู่บนปราสาทหรือในสถานใด ๆ ก็ไม่มีความสุข และถ้าละโลกนี้ไปในเวลาที่จิตเป็นเช่นนั้นก็น่าจะไปสู่ที่ไปที่ชั่ว

ถ้าบุคคลมีจิตปราศจากความอยากได้อันแรงกล้าปราศจากมุ่งร้ายผู้อื่น เห็นชอบถูกต้องตามคัลลองคลองธรรม คือทางที่ถูกและประกอบด้วยอโลภะ อโทสะ อโมหะ ซึ่งเป็นมูล ย่อมมีใจสงบแช่มชื่นผ่องใส เป็นผลดี เป็นสุขทางใจที่ได้รับ"

คติธรรมและพรปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๑๕

พระนิพนธ์

เจ้าพระคุณสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช

วัดมกุฏกษัตริยาราม

รูปํ ชีรติ มจฺจานํ นามโคตฺตํ น ชีรติ

รูปคือร่างกายของสัตว์ทั้งหลาย ย่อมย่อยยับไป

ส่วนชื่อและโคตร (คือวงศ์สกุล) หาย่อยยับไปไม่

คนเราไม่ว่าจะอยู่ในฐานะอะไรก็ตาม ย่อมมีความตายเป็นที่หมายอยู่เบื้องหน้าทั้งสิ้น จำต้องละทุกสิ่งทุกอย่างที่ยึดถือว่าเป็นของตนไป โดยที่สุดรูปกายก็ต้องทอดทิ้งให้เป็นภาระแก่ผู้อื่นต้องจัดการ เว้นแต่คุณงามความดีที่ได้กระทำไว้เมื่อยังมีชีวิตอยู่เท่านั้น ที่ยังปรากฏอยู่ในโลกนี้ให้อนุชนทั้งหลายยกย่องสรรเสริญ คุณงามความดีที่บุคคลได้กระทำไว้จะปรากฏอยู่กับชื่อและโคตรคือวงศ์สกุลตลอดไป เพราะฉะนั้น บุคคลจึงควรนึกถึงชื่อและสกุลให้มากกว่านึกถึงตนเอง แต่สกุลนั้นก็เป็นแต่

เพียงสาขาหรือส่วนหนึ่งของชาติ ถ้าชาติยังตั้งอยู่สกุลก็ตั้งอยู่ได้ ถ้าชาติสูญ สกุลวงศ์ก็ย่อมดับสูญไปตามกัน

ดังนั้น จึงควรนึกถึงและรักษาประโยชน์ของชาติประเทศเป็นใหญ่กว่าประโยชน์ส่วนวงศ์สกุล แม้ตนเองและครอบครัวของตนจะต้องถูกทำลายไปเพื่อชาติประเทศคงอยู่แล้วก็ควรยอม แต่วงศ์สกุลก็ดี ชาติประเทศก็ดี ที่จักดำรงอยู่ได้โดยสวัสดี เป็นที่นิยมยกย่อง ก็เพราะประพฤติชอบธรรม นับถือธรรมเป็นหลัก

ในวาระดิถีขึ้นปีใหม่นี้ ขอความสุขสวัสดีจงมีแก่ทุกท่านที่เห็นประโยชน์ของชาติอันเป็นประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตน และขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยดลบันดาลให้ทุกท่านจงประสบความเกษมศานต์ เจริญด้วยจตุรพิธพรชัยมีอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาน คุณสารโภคสมบัติ ปราศจากโรคาพาธบำราศภยุปัทวันตราย ประสบความสมปรารถนาที่ชอบทุกประการ เทอญ.

(ทรงพระนิพนธ์ไว้สำหรับประทานหนังสือพิมพ์ ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๔)

อภินันทนาการ จากวัดตรีรัตนาราม จังหวัดระยอง

๒๙ ธันวาคม ๒๕๑๔

พจนานุสรณ์

ของ

ท่านเจ้าคุณพระมหารัชชมังคลาจารย์ นิทฺเทสกเถร

อดีตเจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์ พระนคร

(พระกรรมวาจาจารย์ ของ พระวุฒิสารโศภน มรณภาพ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐)

๑. ความอดกลั้นทนทาน ความทำการงานที่ชอบ ความมีสติปัญญารอบคอบ ย่อมเป็นกุญแจไขประตูสวรรค์ อันสมบูรณ์ด้วยลาภ ยศ สรรเสริญ แลความสุข ตลอดถึงเป็นยานพาหนะที่จะส่งไปถึงพระนิพพานเป็นแน่แท้

๒. ถึงจะดีมากสักแสนดี แต่ไม่มีความอดกลั้นทนทาน ทั้งเกียจคร้านไร้สติปัญญาแสวงหาบุญกุศล ดีตั้งแสนแทนที่จะเจริญ ก็มีแต่จะแตกสลายเป็นแน่แท้

๓. ความดับทุกข์ปวงได้ เป็นคุณอย่างประเสริฐ

๔. การละบาปทั้งปวง การบำเพ็ญกุศลให้ถึงพร้อม ตลอดถึงการทำจิตต์ให้ผ่องแผ้วเป็นยอดแห่งการปฏิบัติ พระพุทธเจ้าตรัสว่า "เป็นคำสอนของท่านผู้รู้ทั้งหลาย"

พจนานุสรณ์

ของ

ท่านเจ้าคุณพระเทพปัญญามุนี ยสเถร

อดีตเจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์ พระนคร

(ธรรมุทเทศาจารย์ ของ พระวุฒิสารโศภน มรณภาพ ๖ มิถุนายน ๒๕๑๔)

๑. ความเป็นผู้รู้จักประมาณ คือพอดี เป็นคุณให้ประโยชน์สำเร็จทุกเมื่อ

๒. ความดีควรรีบทำ และทำให้มาก ไม่ต้องกลัวเสียเปรียบใครในการทำความดี เพราะการทำความดีจะเป็นคุณอำนวยหิตานุหิตประโยชน์อย่างไพศาลแก่ผู้ทำเสมอ

๓. หมู่เป็นส่วนสำคัญ เพราะคนจะได้เกียรติ ทรัพย์สมบัติและความสุข ก็เพราะหมู่ ฉะนั้น ผู้หวังความเจริญแก่ตน พึงประพฤติตนเป็นคนดี ซื่อตรง เคารพหนักแน่นและทำชอบในหมู่ด้วยความไม่ประมาท

พระวุฒิสารโศภน กรุณาสโย เป็นนิสิตของสำนักวัดสัมพันธวงศ์รูปหนึ่ง ที่ปฏิบัติตนตามธรรมะดังกล่าวข้างต้นด้วยดีเสมอมา จึงสามารถดำเนินชีวิตของตนให้เจริญรุ่งเรืองเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ พระศาสนา น่าอนุโมทนา แต่น่าเสียดายที่มาด่วนจากไปเสียก่อนกาลอันควร แต่ก็เป็นเรื่องธรรมดา ไม่มีใครสามารถแก้ไขให้เป็นอย่างอื่นไปได้ นอกจากแสดงน้ำใจ สงสาร อาลัย เสียดาย บำเพ็ญกุศลอุทิศให้เพื่อเพิ่มพูนบารมี วิบากสมบัติ ความสุขในสัมปรายภพ ตามควรแก่วิสัย ด้วยเมตตาด้วยกตัญญูกตเวทีตามฐานะ

คุณความดีของ พระวุฒิสารโศภน อาจเป็นเหตุเร้าใจให้ญาติมิตร ศิษยานุศิษย์ท่านที่เคารพนับถือคำนึงถึงตนเอง แล้วดำรงตนอยู่ในความไม่ประมาท ประพฤติปฏิบัติตามเยี่ยงอย่างเพื่อความสุข ความเจริญในชีวิต อนาคตของตนต่อไปตลอดกาลนาน.

พจนานุสรณ์

ของ

ท่านเจ้าคุณพระเนกขัมมมุนี ทินฺนวรเถร

อดีตผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์ พระนคร

(พระอนุสาวนาจารย์ ของ พระวุฒิสารโศภน มรณภาพ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑)

๑. ทองคำที่มีค่า ก็เพราะว่าหมดราคี ตกไปที่ไหน มีผู้นิยมตลอดกาลเปรียบเหมือนมนุษยชนที่ฝึกตนจนแตกฉาน อยู่ที่ไหนก็สำราญ นิราศทุกข์นิรมล ฯ

๒. ปวงชนที่มีค่า ก็เพราะว่าได้ฝึกตน ศึกษาและอดทน ไม่ย่อท้อต่อการงาน อดทนกระทำดี รางวัลมีอย่างไพศาล หมั่นเรียนกระทำการ ไม่ติดสุขละเมอเพลิน ฯ

เรื่องที่ควรทราบ

สมณศักดิ์ "พระราชาคณะ" ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าพระราชทานพระสงฆ์ชาวระยองนับตามตำแหน่งสมณศักดิ์ มีรายนามดังนี้คือ

๑. พระราชาคณะชั้นหิรัณยบัฏ

ทรงสถาปนา พระมหารัชชมังคลาจารย์ นิทฺเทสกเถร (เทศ วิทยานุกรณ์)

ตำแหน่ง อดีตเจ้าอาวาสวัดสัมพันธวงศ์ พระนคร และกรรมการมหาเถรสมาคม เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๐๖

ถึงมรณภาพ เมื่อ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๑๐

๒. พระราชาคณะชั้นธรรม

ทรงตั้ง พระธรรมดิลก จนฺทูปมเถร (ทองคำ เหลียวพานิช) ป.ธ. ๗

ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดบรมนิวาส พระนคร รูปปัจจุบัน เมื่อ ๕ ธันวาคม ๒๔๙๙

๓. พระราชาคณะชั้นราช

ทรงตั้ง พระราชอริยคุณาธาร มหาสุวณฺณเถร (หล่ำ ยังยืน)

ตำแหน่ง อดีตเจ้าอาวาสวัดป่าประดู่ ระยอง และเจ้าคณะจังหวัดระยอง เมื่อ ๕ ธันวาคม ๒๔๙๙

ถึงมรณภาพ เมื่อ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๐๙

๔. พระราชาคณะชั้นสามัญเปรียญ

ทรงตั้ง พระวุฒิสารโศภน กรุณาสโย (แสน การุญ) เปรียญ ๓ ประโยค

ตำแหน่ง อดีตเจ้าอาวาสวัดศรีรัตนาราม ระยอง และเจ้าคณะอำเภอ จังหวัดระยอง (ธรรมยุต) เมื่อ ๕ ธันวาคม ๒๕๐๕

ถึงมรณภาพ เมื่อ ๔ มีนาคม ๒๕๑๐

๕. พระราชาคณะชั้นสามัญเปรียญ

ทรงตั้ง พระอมรเวที อภิรโต (เจี่ยง พุ้งขจร) เปรียญ ๘ ประโยค

ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดโขด ระยอง และเจ้าคณะจังหวัดระยองรูปปัจจุบัน

๖. พระราชาคณะชั้นสามัญเปรียญ

ทรงตั้ง พระวินัยการกวี กิจฺจการี (เจียม ขำวิจิตร) เปรียญ ๕ ประโยค

ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดลุ่มมหาชัยชุมพล ระยอง รูปปัจจุบัน เมื่อ ๕ ธันวาคม ๒๔๙๙

หมายเหตุ พระวินัยการกวี มีชาติภูมิอยู่จังหวัดอื่น แต่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาส วัดลุ่ม จังหวัดระยอง และได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะที่จังหวัดระยอง

นนฺทปญฺโญ

พระครูสัญญาบัตรเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาสวัดราษฎร์จังหวัดระยอง ๒๕๑๕

๑.	พระครูวิจิตรธรรมานุวัตร (รัด)	วัดหนองกระกอก	อ.บ้านค่าย	จอ.ชพ.	๒๕๐๕
๒.	พระครูพิทักษ์บูรเขต (เพลาะ)	วัดตะพงใน	อ.เมือง	จอ.ชอ.	๒๕๐๗
๓.	พระครูไพศาลสุตคุณ (ละเมียด)	วัดเนินฆ้อ	อ.แกลง	จอ.ชท.	๒๕๐๗
๔.	พระครูสารธรรมพิทักษ์ (ไฉน) ธ.	วัดสารนาถธรรมาราม	,,	จอ.ชท.	๒๕๑๓
๕.	พระครูพิศิษฏ์ศุภการ (อภัย) ป.ธ. ๔	วัดป่าประดู่	อ.เมือง	รจอ.	๒๕๑๑
๖.	พระครูพิพิธวรญาณ (ชื่น)	วัดมาบข่า	อ.บ้านค่าย	จต.ชท.	๒๕๑๔
๗.	พระครูโกศลสังฆกิจ (สนธิ์)	วัดตะเคียนทอง	อ.เมือง	จต.ชท.	๒๕๑๒
๘.	พระครูอดุลธรรมประภาส (เสียน)	วัดปากน้ำ	อ.เมือง	จต.ชต.	๒๕๑๐
๙.	พระครูไพบูลวิริยคุณ (ไพฑูรย์)	วัดสมมติเทพฯ	อ.แกลง	จต.ชต.	๒๕๑๐
๑๐.	พระครูวิมลศีลขันธ์ (แพว)	วัดยายดา	อ.เมือง	จต.ชต.	๒๕๑๑
๑๑.	พระครูพิพัทธธรรมนาถ (นาถ)	วัดดอนมะกอก	อ.แกลง	จต.	๒๕๑๑
๑๒.	พระครูพิบูลธรรมาภรณ์ (หันต์)	วัดปากน้ำพังราด	อ.แกลง	จต.	๒๔๙๙
๑๓.	พระครูโฆสิตวิริยคุณ (แหวน)	วัดตะเคียนงาม	อ.แกลง	จต.	๒๕๐๖
๑๔.	พระครูจันทวุฒิคุณ (จันทร์)	วัดตะพงนอก	อ.เมือง	รก.จต.	๒๕๐๔
๑๕.	พระครูสุตพลวิจิตร (คล้ำ)	วัดวังหว้า	อ.แกลง	จต.	๒๔๘๑
๑๖.	พระครูพจนโกศล (นวล)	วัดโพธิ์ทอง ฯ	อ.แกลง	จต.	๒๔๘๑
๑๗.	พระครูศรัทธาภิรม (สินธ์)	วัดเนินทราย	อ.แกลง	จต.ชต.	๒๕๑๔
๑๘.	พระครูสถิตธรรมโกศล (สร้อย)	วัดหวายกรอง	อ.บ้านค่าย	จต.ชต.	๒๕๑๔
๑๙.	พระครูสังวรสมาธิวัตร (สังวร)	วัดเกตราสุขารมณ์	อ.เมือง	ทผจล.ชอ.วิ	๒๕๑๑
๒๐.	พระครูปัญญาวุฒิกร (ฟู)	วัดบ้านดอน	อ.เมือง		๒๔๙๖
๒๑.	พระครูสุนทรธรรมานุศาสก์ (รวย)	วัดท่าเรือ	อ.เมือง		๒๔๙๙
๒๒.	พระครูโสภณสังฆการ (สวัสดิ์)	วัดกระแส	อ.แกลง		๒๕๐๒
๒๓.	พระครูสุนทรบรรณสาร (ชม)	วัดพลงช้างเผือก	อ.แกลง		๒๕๐๓
๒๔.	พระครูวิมลกัลยาณกิจ (หร่วน)	วัดบุนนาก	อ.แกลง		๒๕๐๓
๒๕.	พระครูภาวนาภิรัต (ทิม)	วัดละหานไร่	อ.บ้านค่าย		๒๕๐๗
๒๖.	พระครูภาวนานุโยค (หอม)	วัดซากหมาก	อ.เมือง		๒๕๐๗
๒๗.	พระครูประจักษ์ตันตยาคม (เฉลา) ธ.	วัดศรีภาวนาราม	อ.เมือง		๒๕๑๐
๒๘.	พระครูวิธานธรรมวาที (พร้อม)	วัดนาตาขวัญ	อ.เมือง		๒๕๑๑
๒๙.	พระครูสุทธิวัตรสุนทร (บุญ)	วัดบ้านนา	อ.แกลง		๒๕๑๒
๓๐.	พระครูถาวรคุณวัฒน์ (นิมิตร์)	วัดหนองสะพาน	อ.บ้านค่าย		๒๕๑๒
๓๑.	พระครูวิสุทธิญาณ (นิ้ด)	วัดทับมา	อ.เมือง		๒๕๑๓

นนฺทปญฺโญ

ประวัติสังเขป

พระวุฒิสารโศภน (แสน)

อดีตเจ้าอาวาสวัดศรีรัตนาราม และ เจ้าคณะอำเภอจังหวัดระยอง (ธรรมยุต)

สถานะเดิม

นามเดิม	แสน
นามสกุล	การุญ
นามบิดา	นายเลี่ยงโผ
นามมารดา	นางฉิม
ชาติกาล	วัน ๒ ๆ ๙ ปีมะโรง ตรงกับวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๔๕๙
ชาติภูมิ	บ้านตำบลปากน้ำประแส อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

การศึกษา

พ.ศ. ๒๔๗๓	สอบไล่ได้ชั้นประถมบริบูรณ์
พ.ศ. ๒๔๗๕	สอบไล่ได้นักธรรมชั้นตรี
พ.ศ. ๒๔๗๗	สอบไล่ได้ประโยค ป.ธ. ๓
พ.ศ. ๒๔๘๖	สอบไล่ได้นักธรรมชั้นโท

บรรพชา—อุปสมบท

บรรพชาเป็นสามเณรที่วัดสัมพันธวงศ์ อำเภอสัมพันธวงศ์ จังหวัดพระนคร เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๔ อายุ ๑๕ ปี

สมเด็จพระวชิรญาณวงศ์ วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นพระอุปัชฌายะ

พระรัชชมงคลมุนี นิทฺเทสโก วัดสัมพันธวงศ์ เป็นบรรพชาจารย์

อุปสมบทเป็นพระภิกษุที่วัดสัมพันธวงศ์ อำเภอสัมพันธวงศ์ จังหวัดพระนคร เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๐ อายุ ๒๒ ปี เวลา ๑๕.๔๑ น. นามฉายา กรุณาสโย

สมเด็จพระวชิรญาณวงศ์ วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นพระอุปัชฌายะ

พระรัชชมงคลมุนี นิทฺเทสโก วัดสัมพันธวงศ์ เป็นพระกรรมวาจาจารย์

พระครูปลัดเส็ง ทินฺนวโร วัดสัมพันธวงศ์ เป็นพระอนุสาวนาจารย์

ระหว่างบรรพชา–อุปสมบท–เคยอยู่ที่

พ.ศ. ๒๔๗๔ ถึง พ.ศ. ๒๔๗๖	อยู่ที่วัดสัมพันธวงศ์ อำเภอสัมพันธวงศ์ จังหวัดพระนคร
พ.ศ. ๒๔๗๗ ถึง พ.ศ. ๒๔๗๙	อยู่ที่วัดอรัญญิกาวาส (วัดป่า) อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. ๒๔๘๐ ถึง พ.ศ. ๒๔๘๑	อยู่ที่วัดจันทนาราม อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. ๒๔๘๒ ถึง พ.ศ. ๒๔๘๖	กลับมาอยู่ที่วัดสัมพันธวงศ์
พ.ศ. ๒๔๘๗ ถึง พ.ศ. ๒๕๑๐	อยู่ที่วัดศรีรัตนาราม อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

หน้าที่การงาน

พ.ศ. ๒๔๘๗	เป็นครูสอนนักธรรม ที่วัดศรีรัตนาราม จังหวัดระยอง
พ.ศ. ๒๔๘๙	เป็นพระวินัยธรจังหวัดระยอง
พ.ศ. ๒๔๙๕	เป็นเจ้าคณะธรรมยุตอำเภอจังหวัดระยอง
พ.ศ. ๒๕๐๑	เป็นพระอุปัชฌายะ

หน้าที่พิเศษ

พ.ศ. ๒๔๘๗	เป็นผู้รักษาการทำหน้าที่เจ้าอาวาสวัดศรีรัตนาราม
	เป็นกรรมการตรวจประโยคนักธรรมสนามหลวง

(หมดข้อความที่ท่านเจ้าของประวัติบันทึกไว้เพียงเท่านี้)

บันทึกเพิ่มเติม

สมณศักดิ์

พ.ศ. ๒๔๘๗—พ.ศ. ๒๔๙๕	รู้จักกันทั่ว ๆ ไปในนามว่า "พระมหาแสน กรุณาสโย"
พ.ศ. ๒๔๙๕—พ.ศ. ๒๕๐๕	เป็นพระครูสัญญาบัตรเจ้าคณะอำเภอที่ "พระครูวินัยสารโศภน"
พ.ศ. ๒๕๐๕—พ.ศ. ๒๕๑๐	เป็นพระราชาคณะสามัญที่ "พระวุฒิสารโศภน"

มรณภาพ

วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๐	ถึงมรณภาพ ที่โรงพยาบาลพระปิ่นเกล้า จังหวัดธนบุรี

พระวุฒิสารโศภนรับหน้าที่ปกครองวัดศรีรัตนาราม ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๗—พ.ศ. ๒๕๑๐ รวมเป็นเวลา ๒๓ ปี นับเป็นเจ้าอาวาสรูปแรกที่ได้รับแต่งตั้งถูกต้องตามพระราชบัญญัติการปกครองคณะสงฆ์ เพราะผู้ปกครองดูแลวัดสืบ ๆ กันมา ไม่ปรากฏว่ามีรูปใดได้รับการแต่งตั้งเป็นทางการ

วันที่ ๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๕	กำหนดพระราชทานเพลิงศพ ณ เมรุวัดศรีรัตนาราม เป็นวันคล้ายวันมรณภาพครบปีที่ ๕

พระครูปลัดสุวัฒนมงคล

บันทึก

คำนำ

หนังสือชุดกฎแห่งกรรมของคุณ ท. เลียงพิบูลย์ สำหรับแจกเป็นอนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพท่านเจ้าคุณพระวุฒิสารโศภน กรุณาสโย (แสน การุญ) อดีตเจ้าอาวาสวัดศรีรัตนารามและเจ้าคณะอำเภอจังหวัดระยอง (ธรรมยุต) เล่มนี้ แม้จะเป็นหนังสือเล่มเล็ก ๆ ซึ่งพระเณรและญาติโยมวัดศรีรัตนารามร่วมกันทำถวาย โดยอาศัยทุนที่ได้จากการบูชาธรรมของญาติโยม ซึ่งรวบรวมไว้ ๔ พรรษา เป็นทุนหมื่นบาทเศษ ขัดข้องเรื่องทุนสร้างเมรุเลยแบ่งมาใช้ในการสร้างเมรุเสีย ๒,๘๐๐ บาท เหลืออยู่ ๗,๐๐๐ บาทเศษ นับว่าเป็นน้ำพักน้ำแรงและน้ำใจของภิกษุสามเณรญาติโยมวัดศรีรัตนารามที่ตั้งใจอุทิศกุศลแด่ท่านเจ้าคุณวุฒิสารโศภนส่วนหนึ่ง

นอกจากเรื่องหนังสือ ยังมีอีกหลายเรื่องที่ควรกล่าวให้ทราบด้วย เพราะงานที่สำเร็จลุล่วงไปแต่ละอย่างละเรื่อง ต้องตระเตรียมและใช้ทุนเป็นอันมาก เช่นสร้างเมรุ สร้างศาลา ทำถนนหนทาง ต่อน้ำ ต่อไฟฟ้า หาอุปกรณ์เครื่องใช้อะไรจิปาถะเป็นจำนวนแสน หลายแสน ได้มาจากหยาดเหงื่อแรงงานของผู้เคารพนับถือ หวังดีปรารถนาดีต่อท่านเจ้าคุณพระวุฒิสารโศภน และอาตมภาพเป็นส่วนใหญ่ จนทำให้รู้สึกว่าอาตมภาพเป็นหนี้พระคุณญาติโยมที่หวังดีเหล่านี้มากมายมหาศาล สำหรับท่านเจ้าคุณพระวุฒิสารโศภนหากท่านมีชีวิตอยู่ ท่านก็คงจะออกปากอนุโมทนาเพราะปลื้มปีติ แม้ท่านจะล่วงลับดับขันธ์ไปแล้ว หากท่านทราบว่าญาติโยมศิษยานุศิษย์ของท่านจงรักภักดีซื่อตรงต่อท่าน หวังดีปรารถนาดีต่อท่านตลอดมาจนวาระสุดท้ายคือการพระราชทานเพลิงศพท่าน ไม่ทอดทิ้งท่าน แม้จะทราบว่าท่านหาชีวิตไม่แล้วทำประโยชน์อะไรให้ใครไม่ได้ท่านคงปลื้มปีติยินดีอนุโมทนาสาธุการในน้ำใจไมตรีที่ญาติมิตรศิษยานุศิษย์ร่วมใจกันจัดถวายเพราะเป็นเรื่องของน้ำใจโดยเฉพาะไม่มีเรื่องตอบแทนใด ๆ จากท่าน

เพราะฉะนั้น ผลแห่งความตั้งใจดี หวังดี ปรารถนาดี ของญาติมิตรศิษย์ทั้งหลายได้สละทุนทรัพย์หยาดเหงื่อแรงงานร่วมกันบำเพ็ญอุทิศถวายแด่ท่านเจ้าคุณ-พระวุฒิสารโศภน กรุณาสโย (แสน การุญ) นี้จงสัมฤทธิ์ผลเป็นปัตตานุโมทนามัย สำเร็จประโยชน์สุขแด่ท่าน โดยควรแก่คติวิสัยในสัมปรายภพตลอดกาลนานด้วยเทอญ.

พระครูปลัดสุวัฒนมงคล
นนฺทปญฺโญ

วัดศรีรัตนาราม ระยอง
๑ ธันวาคม ๒๕๑๔

ปัญหาทางใจ

เรื่องที่ ๑๑๑

คืนหนึ่งราว ๒๒.๐๐ น. จะขาดเกินก็ไม่มากนัก ข้าพเจ้ากำลังเขียนหนังสือ เสียงกริ่งโทรศัพท์ดังขึ้น เมื่อยกหูโทรศัพท์ก็ได้ยินเสียงพูดถามถึงข้าพเจ้าอยู่ไหม จึงตอบไปว่า "อยู่และผมกำลังพูด" เสียงนั้นแสดงว่ามีความดีใจพูดว่า

"เคราะห์ดีผมกำลังหนักใจกลัวว่าจะไม่พบหรือต่อผิด เมื่อทราบว่าเป็นคุณผมก็ดีใจ จะขอให้คุณช่วยแนะนำ เพราะผมกำลังเดือดร้อนมาก คิดว่าคุณคงช่วยแก้ปัญหาให้เบาลงได้ผมชื่อ......และคุณคงไม่รู้จักผม แต่ผมรู้จักคุณดี และสนใจติดตามอ่านหนังสือของคุณตลอดมา"

ข้าพเจ้าบอกว่า "ขอบคุณครับ และปัญหาเรื่องอะไรที่คุณจะให้ผมช่วยแก้ แต่ผมก็ไม่จัดเจนแก้ปัญหาอะไรที่ยาก ๆ โปรดอย่าหวังอะไรว่าผมจะช่วยได้ให้มากนัก" เสียงทางโทรศัพท์พูดว่า "ขอบคุณครับ เรื่องที่ผมทุกข์ใจเวลานี้ก็มีเพียงว่า เมื่อประมาณปีเศษภรรยาผมได้ตกลงขายที่ไปแปลงหนึ่ง แต่มาบัดนี้ที่แปลงนั้นผู้ซื้อได้ขายต่อได้กำไรหลายแสน เรื่องนี้ทำให้ภรรยาผมรู้ข่าวมีความเสียใจเศร้าโศกเสียดายที่ขาดเงินไปหลายแสน เธอกลุ้มใจเสียใจจนไม่เป็นอันกินอันนอน ซ้ำกลับโกรธคนที่ซื้อที่แปลงนั้นจากเราไปด้วย บางครั้งก็นอนร้องไห้ เพราะยิ่งคิดก็ยิ่งเสียดาย ผมกลัวแกจะเป็นโรคประสาทหากปล่อยไว้ไม่หาทางแกไข ผมได้พยายามปลอบโยนแกและอธิบายเท่าไหร่ ยกตัวอย่างร้อยแปดพันเก้ามาชี้แจง แกไม่ยอมฟังเสียงผมเลย ผมก็จนปัญญาจึงนึกถึงคุณ คิดว่าคงจะช่วยให้ผมได้รับความเบาใจ เมื่อภรรยาผมหายเศร้าเสียดายในเรื่องขายที่ครั้งนี้ได้เป็นปกติแล้ว ก็เท่ากับคุณมาช่วยยกภูเขาออกจากอกผมไปได้ ผมเองเมื่อ

ก่อนก็เสียดายเหมือนกัน "เพราะผิดเงินหลายแสน แต่เมื่อภรรยาผมเกิดเสียอกเสียใจมากมาย ผมก็หายกลายเป็นเรื่องวิตกห่วงภรรยาผมมากกว่า"

ข้าพเจ้าฟังดูแล้วก็รู้สึกว่า เหตุการณ์เช่นนี้คงจะเกิดขึ้นเพราะความโลภเห็นแก่ตัวติดเป็นนิสัย เมื่อเห็นว่าเขาขายได้กำไรมากมายหลายแสนเช่นนี้ เกิดเสียดายอิจฉาขึ้นมา แต่หาได้พิจารณาดูให้ลึกลงไปว่า สิ่งใดที่ผ่านไปแล้ว แม้จะเศร้าเสียใจเสียดาย ก็ไม่สามารถจะให้กลับคืนมาได้ เมื่อได้ซื้อขายพ้นมือไปแล้ว ก็ไม่ควรคิดเสียดายเสียใจ นำมาขบคิดให้เกิดความไม่สบายใจขึ้น มีแต่โทษอาจทำให้เป็นโรคประสาทขึ้นได้หากไม่กำจัดความเห็นแก่ตัว

ข้าพเจ้าถามว่า "คุณเชื่อกรรมไหม" เสียงตอบมาอย่างแจ่มใสว่า "ผมเชื่อครับและไม่มีข้อสงสัยเลย" ข้าพเจ้าจึงบอกว่า "คุณอธิบายเรื่องกฎแห่งกรรมให้แม่บ้านของคุณทราบว่า สิ่งเหล่านี้ทำให้เราเข้าอยู่ใน "กรรม" เมื่อเรายังมีความโลภเหลืออยู่ในความรู้สึกเราก็หาความสุขความสบายใจไม่ได้ ทั้งที่เรารู้แล้วว่า ที่ดินแปลงนั้นขายไปแล้ว ไม่มีโอกาสเป็นของเราอย่างเดิมอีก ทั้งที่รู้ ๆ ว่าไม่เกิดประโยชน์อะไร เราก็ยังกลับย้อนเอามาคิดเสียใจเสียดายเท่ากับเราหาทุกข์ใส่ตัวเราเอง มันไม่เกิดประโยชน์อะไรดีขึ้นมา เพราะเมื่อเวลาขายเราก็เห็นดีเห็นชอบพอใจแล้ว เพราะเราก็คิดแล้วว่าได้กำไรมากกว่าต้นทุน แต่เมื่อที่ดินเกิดมีราคาสูงขึ้น เราจะเสียใจทำไม เพราะเราก็มีโอกาสวาสนาตามผลของกรรมเท่าที่เราขาย ส่วนผู้ที่ซื้อไปก็เป็นลาภ เป็นผลกำไรตามผลของกรรมเช่นกัน อย่านึกอะไรให้มากเลยมีแต่เกิดโทษไม่เกิดประโยชน์อะไรดีขึ้น ขอร้องให้ภรรยาของคุณหักใจเสียเถิดครับ ถึงเวลานี้คุณก็ไม่ขาดทุนถึงยากจนอะไร มีความเป็นอยู่สะดวกสบายทุกอย่างเราควรพอใจ เวลานี้บ้านคุณในห้องก็มีเครื่องทำความเย็น มีโทรทัศน์สี มีบ้านอยู่อย่างสุขสบาย สิ่งเหล่านี้จงใช้ปัญญาคิดดูให้ดี จะเห็นว่าเราก็เพียงได้อาศัยความสะดวกสะบายแก่เราเมื่อยังมีชีวิตอยู่เท่านั้น อย่าให้ความสะดวกสบายทางกายทำลายความรู้สึกทางใจ เมื่อใจมีทุกข์ ความสะดวกสบายทางกายก็ไม่มีประโยชน์อะไร"

เสียงทางโทรศัพท์พูดว่า "คุณรู้ได้อย่างไรว่าบ้านผมในห้องมีเครื่องทำความเย็น มีโทรทัศน์สี คุณมีญาณหรือจึงมองเห็นในบ้านผม" ข้าพเจ้าหัวเราะแล้วพูดว่า "เปล่าหรอกครับ ผมไม่มีความรู้ทางญาณหรืออะไร แต่ผมเดาเอาว่าเป็นต้องมีสิ่งบำรุงความสะดวกสบายเหล่านี้แน่ไม่ผิด เพราะแรกมีที่ดินราคาล้าน และผมได้ยินเครื่องทำความเย็นในห้องคุณอยู่ไม่ไกลจากโทรศัพท์มากนัก ส่วนโทรทัศน์สีนั้นผมได้ยินเสียงเด็กพูดกันว่า สีเข้มไปไม่ชัดเสียงเข้ามาทางโทรศัพท์ สิ่งเหล่านี้ผมเอาเหตุผลประกอบขึ้นมาเดาเท่านั้น จะผิดหรือถูกก็อีกเรื่องหนึ่ง เห็นจะเป็นเพราะโทรศัพท์คืนนี้ได้ยินชัดเจนก็ได้"

เสียงหัวเราะทางโทรศัพท์แล้วพูดว่า "คุณเดาได้ถูกต้องมาก คุณเป็นคนช่างสังเกตดี แต่จะทำอย่างไรจึงจะทำให้ภรรยาผมหายเศร้าเสียใจได้บ้างครับโปรดแนะนำด้วย เพราะผมศรัทธาคุณมานานแล้ว อย่าให้ผมผิดหวัง" ข้าพเจ้าจึงตอบว่า "อย่าหวังอะไรให้มากนัก บางเวลาผมก็แทบเอาตัวไม่รอด ช่วยตัวเองไม่ได้เหมือนกัน" แล้วเสียงพูดมาว่า "แล้วแก้ด้วยวิธีไหนล่ะ" ข้าพเจ้าตอบว่า "ผมต้องเอาหลักธรรมมาแก้ทางจิตใจ พิจารณาแล้วข่มความรู้สึกให้พ้นไป" แต่แล้วก็ได้ยินเสียงพูดว่า "ผมเชื่อคุณครับ อย่างน้อยคุณก็รับรู้ และรับปากว่าจะช่วย ก็ทำให้ผมสบายใจขึ้น"

ข้าพเจ้าก็ได้บอกว่า "ขอบคุณที่ไว้ใจผม และอยากจะถามว่าภรรยาของคุณเชื่อ "กรรม" หรือเปล่า ถ้าเชื่อก็ขอให้พิจารณาดูตัวเองว่า กำลังจะตกไปอยู่ในความหมุนเวียนของกรรมอยู่แล้ว ถ้าหากไม่ทำจิตใจให้สูงขึ้นพ้นจากความโลภความเสียดายเสียใจได้ ก็ขอให้คุณจงเตือนเธออย่าให้มัวคิดสอยดาวบนท้องฟ้าเลย"

เสียงทางโทรศัพท์พูดว่า "ผมไม่เข้าใจ หมายความว่าอะไร จะชี้แจงให้เธอเข้าใจ"

ข้าพเจ้าบอกว่า "คิดในสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ อย่าเอามาคิดให้เกิดเศร้าโศกเสียดายเลย เพราะเป็นของผู้อื่นไปแล้ว ไม่มีวันจะกลับคืนมาอีกคนธรรมดามองแต่สิ่งแวด

ล้อม เสียดายเสียใจ เพราะยังยึดถืออะไรในโลกว่าเป็นของเรา ถ้าคิดถึงหลักธรรม พิจารณาให้ซึ้งถึงธรรมชาติของสัจธรรม แล้วไม่ต้องพูดถึงสิ่งอื่นไกล สิ่งที่เราครอบครองอยู่ในปัจจุบันนี้ไม่ว่าจะเป็นที่ดินที่กรามบ้านช่อง สินทรัพย์ทุกอย่างที่เราถือกรรมสิทธิ์อยู่เวลานี้ พระท่านบอกว่าไม่ใช่ของเรา แม้เราจะหามาได้โดยความบริสุทธิ์ด้วยสติปัญญา ก็อย่ายึดถือว่าเป็นของเรา เพียงแต่เราได้อาศัยอยู่กินเมื่อเรายังมีชีวิตอยู่ เมื่อหมดลมไปแล้วก็ไม่ใช่ของเรา ถ้าไม่ตกอยู่กับลูกหลานก็ตกไปเป็นของผู้อื่น บางครั้งเรายังไม่ทันสิ้นลมก็เปลี่ยนเป็นของผู้อื่น เราพิจารณาดูผืนดินที่คิดว่าเราเป็นเจ้าของนั้น ได้เปลี่ยนมาจากผู้ที่เคยยึดถือเป็นเจ้าของมาแล้วแต่อดีต กว่าจะถึงเราไม่รู้ว่ากี่เจ้าของ อย่างน้อยก็เปลี่ยนจากปู่ย่าตายายมาสู่เรา ท่านเหล่านั้นก็เพียงอาศัยเมื่อยังมีชีวิตอยู่เท่านั้น ทุกอย่างอะไรในโลกไม่มีใครเป็นเจ้าของที่แท้จริง แม้แต่สังขารร่างกายของเราเมื่อหมดลมแล้วเขาก็นำไปเผา เหลือมีแต่วิญญาณที่ไม่ตายย่อมจะล่องลอยไปตามกฎแห่งกรรม ใครทำดีความดีก็นำไปสู่สุคติ ใครทำชั่วก็ไปสู่ทุคติ

ฉะนั้นหากเราเชื่อหลัก "กรรม" ในทางพระพุทธศาสนาก็ควรใช้สติปัญญาพิสูจน์ตัวเราเอง และหยุดความดิ้นรนในทางผิด หยุดโลภอย่างไม่รู้อิ่มรู้พอ ผู้ใดสามารถใช้ปัญญาหาหลักธรรมได้ เมื่อปฏิบัติแล้วทำให้เกิดประโยชน์ สามารถปลดเปลื้องความทุกข์ เมื่อได้ตัดกิเลสตัณหาออกจากตนได้ ก็ตัดต้นเหตุแห่งทุกข์ได้ และหลุดพ้นจากโลภรักโกรธหลง ก็จะทำให้จิตสงบบริสุทธิ์ และว่างเว้นจากความชั่วใด ๆ สิ่งนั้นเป็นความสุขที่สุดยอดของมนุษย์ที่สามารถจะหาได้

พระพุทธองค์ทรงยกย่องว่าผู้มีปัญญานั้นเลิศประเสริฐในโลกมนุษย์ ผู้มีปัญญาย่อมมีความปรีชาสามารถมองเห็นหลักธรรม และปฏิบัติให้หลุดพ้น และสามารถจะประกอบกรรมให้เกิดประโยชน์สุขแก่ส่วนรวมทั่วไป คุณลองไปคิดพิจารณาแล้วอธิบายให้เธอฟัง"

เสียงทางโทรศัพท์บอกมาว่า "ขอบคุณครับสำหรับผมเชื่อแล้ว แต่เธอจะเชื่อหรือไม่ผมก็ไม่แน่ใจ ผมได้พยายามหาทางให้เธอหายความเศร้าโศกเสียดายจนหมดปัญญาแล้ว"

ข้าพเจ้าถามว่า "ภรรยาของคุณเธอเคยอ่าน "กฎแห่งกรรม" บ้างไหม และที่บ้านมีหนังสือ "กฎแห่งกรรม" หรือเปล่า?"

เสียงตอบมาว่า "บ้านผมมีครับ แต่รู้สึกว่าเธอไม่ค่อยได้อ่าน ผมเก็บไว้ทุกเล่ม ผมจะพยายามหาให้ครบ"

ข้าพเจ้าบอกไปว่า "ถ้ามีก็ดี คุณเจาะจงให้เธออ่านเรื่อง ๕๑ ในเรื่อง "พบคนดี" และอ่านเรื่องที่ ๕๔ "ใครจะอยู่ค้ำฟ้า" บางทีอาจช่วยจิตใจให้เธอดีขึ้นก็ได้ หากว่าเธอยังไม่หายเสียดาย ก็ให้เธอใช้สติปัญญาพิจารณาดูตัวเองและฐานะความเป็นอยู่ แล้วพิจารณาดูผู้ที่มีฐานะต่ำกว่า และพวกหาเช้ากินค่ำ ต้องได้รับความยากลำบากกว่าเราเพียงไร แล้วพิจารณาไกลออกไปถึงประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง และไกลออกไปเช่นประเทศอาหรับ ประชาชนได้รับความลำบากยากแค้นเพียงไหน ต้องอพยพหนีภัย เมียพลัดผัว ลูกพลัดแม่ พี่พลัดน้อง ที่เคราะห์ร้ายก็ต้องเสียชีวิตเพราะถูกฆ่าทารุณชีวิตไม่มีค่า ขาดความคุ้มครองอดอยากขาดอาหาร ต้องกระเสือกกระสนดิ้นรนช่วยตัวเอง เพียงหวังเอาชีวิตรอดเพื่อหาความอิสระ พิจารณาให้ลึกซึ้ง เอาใจเราไปใส่ใจเขา ถ้าเราเป็นเขาจะมีความรู้สึกอย่างไร เมื่อได้เปรียบเทียบชีวิตเรากับชีวิตเขาแล้วกลับมาพิจารณาตัวเราอีกครั้งหนึ่ง คิดว่าเธอคงสบายใจขึ้นมาก ถ้าเธอตัดใจได้ ทำจิตใจให้สงบ เมื่อเปรียบเทียบก็เหมือนเธออยู่ในสวรรค์ พวกเหล่านั้นเหมือนอยู่ในนรก เพราะจิตใจมีแต่ความหวาดกลัว วิตกกังวลนี่ก็เป็นไป ตามกฎแห่งกรรม"

แต่แล้วได้ยินเสียงทางโทรศัพท์พูดมาว่า "ครับผมจะลองอธิบาย และให้อ่านตามที่คุณได้บอกนี้ จะเปรียบเทียบฐานะ และชีวิตของบุคคลต่าง ๆ และขอบคุณที่ต้องเสียเวลาพูดกับผมมาก"

ข้าพเจ้าบอกว่า "ไม่เป็นไรครับถ้าผมสามารถจะช่วยให้ภรรยาของคุณหยุดเสียดาย คิดถึงราคาที่ดินสูงขึ้นได้ ผมก็ยินดี ผมเองก็มีความสบายใจ และขอให้คุณโชคดี และจะได้ให้ผมสบายใจด้วย สวัสดีครับ"

ตั้งแต่นั้นต่อมาหลายเดือน ข้าพเจ้าก็ไม่ทราบว่า การที่แนะนำไปในคืนนั้นจะเกิดผลหรือไม่ เพราะไม่ได้รับข่าวจากท่านผู้นั้นอีกเลย.

สวัสดี

ภาษิตเก็บตก

คนมีวิชาความรู้ ย่อมเป็นที่ยกย่อง แต่ถ้าหากมีความประพฤติดี ปฏิบัติอยู่ในขอบเขตของระเบียบ แบบแผน ข้อบังคับ กฎหมาย ศีลธรรมอันดี ก็ยิ่งได้รับการยกย่องนับถือ ความพอใจและการเชื่อถือยิ่งขึ้นจากบุคคลทั่วไป

ความเป็นมนุษย์ย่อมมีค่าเท่ากัน ยศศักดิ์และตำแหน่งเป็นเพียงส่วนประกอบ ฉะนั้นการเห็นคนเป็นคน นั่นแหละคือคน

สถาบันใด ๆ หากมีบุคคลที่เคยก่อกวนความสงบสุข สถาบันนั้นย่อมจะตั้งอยู่ไม่ได้ ฉะนั้นหน้าที่ของพลเมืองดี จึงต้องช่วยกันกำจัดบุคคลเหล่านั้นให้หมดไป.

สามวิญญาณ

เรื่องที่ ๑๒๗

เรื่องสามวิญญาณที่ได้เขียนขึ้นนี้ ไม่ใช่เป็นบันทึกมีผู้ส่งมา หรือมีผู้มาเล่าเรื่องให้ฟัง การเขียนก็ไม่คิดว่า จะสนับสนุนชักจูงใจให้ท่านเชื่อเรื่อง "วิญญาณ" ข้าพเจ้ามีความประสงค์เพียงจะให้รู้ว่า มีเหตุการณ์เกิดขึ้นแล้ว เพื่อท่านที่สนใจจะได้พิจารณาดูด้วยสติปัญญา ส่วนท่านที่ไม่สนใจก็ให้ผ่านไป นึกเพียงแต่ว่าเป็นเรื่องอ่านเล่นไม่เสียหายอะไร เพราะคนเรามีสติปัญญาความรู้สึกนึกคิดไม่อยู่ในระดับเดียวกัน และก็ไม่อยากให้ท่านที่สนใจยึดมั่นในสิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้ เพราะเราถือหลักธรรมะ ของพระพุทธเจ้า สอนให้เราอย่ายึดถือ สอนให้เราปลดเปลื้อง ปล่อยให้จิตว่างเปล่าเป็นทางที่จะนำไปสู่ความสุขอันแท้จริง เพียงแต่จะให้รู้ว่าในโลกมนุษย์นี้ยังมีเรื่องประหลาดมหัศจรรย์ที่ยังไม่รู้อีกมากมาย ฉะนั้นหากผู้อ่าน ผู้ฟังแล้วก็ใช้สติปัญญาพิจารณาดู เพื่อจะนำมาประกอบเรื่องของธรรมะ ในเรื่องบุญกรรมทำดีทำชั่ว ไม่ให้เชื่ออย่างงมงาย ในยุคนี้ถ้าเชื่อคนง่ายก็จะมีอันตรายมาก ถ้าเชื่อคนยากก็เป็นคนที่มีเหตุผล เพราะเมื่อคนชั่วก็มีมากขึ้น คนดีก็มีน้อยลง เห็นตามถนนหรือพบปะชั่วครั้งคราว เห็นแต่ภายนอกก็เป็นคนมีอาการครบ ๓๒ เหมือนกัน แบ่งแยกไม่ออก คนไหนดี คนไหนชั่ว คนไหนมีจิตใจเหี้ยมโหดดุร้าย คนไหนมีจิตใจมีศีลธรรมเมตตากรุณา มองดูด้วยตาไม่เห็นเพราะซ่อนอยู่แต่ภายใน นอกจากถึงเวลาก็แสดงความชั่วออกมาให้เห็น แต่ความดีนั้นเห็นยาก ในยุคนี้มีพวกลิ้นกระดกขึ้นลงในปาก สามารถจะใช้โวหารพูดดำให้เป็นขาว พูดยกย่องคนชั่วว่าเป็นคนดีได้ และสามารถทำลายคนดีว่าเป็นคนชั่วได้เช่นกัน ขอเพียงแต่

ให้ผู้ฟังหลงเชื่อถ้อยคำสำนวนโวหารคล้อยตามเพื่อเป็นประโยชน์แก่ตัวเอง ไม่สนใจความจริง ชอบหลอกลวงใช้อุบายชั่วช้าให้ผู้ฟังเห็นจริงเห็นจัง เพื่อชักจูงไปทางชั่วได้ง่าย เพราะถ้อยคำโวหารถูกใจผู้ฟัง ยุคนี้มนุษย์ผู้ขาดศีลธรรมมีมาก เพราะความโลภหาประโยชน์ใส่ตัวด้วยทางตลบแตลง ฉะนั้นหากเชื่อคนง่ายย่อมเป็นอันตรายแก่ตัวเอง ควรจะยับยั้งใช้สติปัญญาพิจารณาให้ละเอียดถี่ถ้วนหาเหตุผลเสียก่อน ถ้าหลงลมคนชั่วง่าย ภัยก็เข้าตัวเรา

การที่ได้นำเรื่อง "สามวิญญาณ" มาเขียนในครั้งนี้ ก็เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่แม่บังเกิดเกล้าของข้าพเจ้า ซึ่งบัดนี้ท่านได้ล่วงลับไปแล้ว เมื่อวันศุกร์ที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ เวลา ๑๖.๒๐ น. อายุของท่านครบหนึ่งร้อยปี เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๔

วันนั้นข้าพเจ้ากลับมาถึงบ้าน เมื่อถอดรองเท้าแล้วรู้สึกสังหรณ์ใจ และเป็นห่วงเพราะคนในบ้านไม่รู้หายไปไหนบ้านเงียบสงัด จึงเดินตรงเข้าไปในห้องนอนของแม่ แต่เมื่อข้าพเจ้าไปเห็นลูกหลานไปรวมอยู่ในห้องของแม่ เห็นกิริยาท่าทางตื่นเต้นตกใจ กุลีกุจอทำอะไรไม่ถูก เห็นหมอพิมพ์พันธุ์กำลังนวดกล้ามเนื้อหัวใจของแม่ด้วยมือทั้งสอง เมื่อเห็นข้าพเจ้าเข้าไปก็รีบบอกว่า หัวใจของแม่กำลังอ่อนลงจะหมดลมแต่ชีพจรยังเต้น ข้าพเจ้ามองดูนาฬิกาเวลานั้น ๑๖.๑๐ น. หมอได้พยายามช่วย แต่พอเวลา ๑๖.๒๐ น. ลมหายใจของแม่ก็หมดลง ชีพจรหยุดเต้น สุดความสามารถของหมอจะช่วยแก้ไขได้ แม่ได้จากไปแล้วอย่างสงบและสบาย ข้าพเจ้าได้มาก่อนแม่สิ้นใจเพียง ๑๐ นาที ข้าพเจ้านิ่งสงบมองดูแม่ดับไปต่อหน้า เมื่อแน่ใจว่าแม่ได้จากไปอย่างไม่มีวันกลับแล้วก็เอาผ้ามาคลุมร่างของแม่นอนสงบนิ่ง อยู่บนเตียง พวกหลาน ๆ เหลนกำลังร้องไห้กระซิก ๆ ข้าพเจ้าบอกเพียงแต่ว่าไม่ต้องร้อง ทุกอย่างเป็นไปตามกฎธรรมชาติ

ข้าพเจ้ายืนนิ่งมองดูศพแม่ แม้จะรู้ล่วงหน้าเตรียมผจญกับความทุกข์หนัก เมื่อแม่คนเดียวในโลกตายจากไป เพราะความรักความอาลัย ความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก ธรรมดาแล้วยากที่จะดับลงได้ ความดีของแม่มีต่อลูกตลอดมา พระคุณของแม่กำลังผุดพุ่งแรงดันขึ้นมาในความรู้สึก ทำให้ข้าพเจ้าเผลอตัวขาดสติความทุกข์กำลังผ่านเข้ามาเพียงวูบเดียว แต่แล้วก็ผ่านไป เพราะข้าพเจ้ากลับรู้ตัวมีสติยับยั้งไม่ยอมรับ ดับความรู้สึกที่จะก่อให้เกิดทุกข์ ทำจิตสงบนิ่งเป็นปกติได้ทันที โดยทำใจให้อยู่กลาง ไม่เสียใจ ไม่ดีใจ พิจารณาหลักธรรมตามธรรมชาติ ให้เห็นความตายจากไปเป็นกฎธรรมดาของสัตว์โลกทั้งหลาย ข้าพเจ้ายืนนิ่งพิจารณามองดูซากสังขารที่ปราศจากวิญญาณของแม่ด้วยใจปกติแล้วก็พูดอยู่ในใจว่า

"แม่จ๋า ลูกไม่ได้ขาดความกตัญญูไม่รู้พระคุณของแม่ ลูกเทิดทูนพระคุณของแม่ไว้เหนือหัว ที่ลูกไม่เสียใจที่แม่คนเดียวของลูกได้ตายจากไปครั้งนี้ ลูกได้มีโอกาสทดสอบพลังจิตที่ฝึกไว้เพื่อดับทุกข์ หากแม่ตายจากไปก่อนหน้า ๓–๔ ปี ลูกไม่แน่ใจว่าจะสามารถอดกลั้นความเสียใจของลูกได้เพียงไหน ลูกอาจอดซบหน้าแทบเท้าของแม่แล้วสะอึกสะอื้น เพราะต้องเสียแม่ไป เป็นทุกข์หนักที่สุดในชีวิต เวลานั้นลูกคิดว่าคงยั้งสติไม่ได้ เพราะจิตใจของลูกยังอ่อนแอ ยังไม่เข้มแข็งพอที่จะดับทุกข์ได้ พระคุณความดีของแม่นั้นยิ่งคิดก็ยิ่งทวีมากขึ้นผุดออกมาไม่รู้จักจบสิ้น เพราะแต่น้อยแม่เคยทนุถนอมเลี้ยงดูมา ด้วยเลือดในอก จากเต้านมของแม่จนเติบใหญ่ แต่บัดนี้จิตของลูกได้ถูกฝึกเพื่อดับความทุกข์ดับความเศร้าเสียใจลงได้ก็อาศัยหลักสัจจธรรม ลูกจึงไม่ตกเป็นทาสของความทุกข์ คนเรามักมองในแง่ผิด เพราะรู้เท่าไม่ถึงของความทุกข์ มีจิตกังวลเศร้าโศกเสียใจเพียงใด ก็ยิ่งให้โทษทางร่างกายและจิตใจมากเพียงนั้น ความทุกข์ไม่เคยมีคุณประโยชน์มีใจอ่อนแอ ความกตัญญูไม่ได้อยู่ที่แสดงกิริยาออกมาด้วยความเศร้าโศกเสียใจ ร้องไห้ตีอกชกหัวเป็นทาสของความทุกข์ที่มีแต่เกิดโทษ บัดนี้ลูกดับความทุกข์มีสติทำให้ใจสงบ ตั้งจิตแน่วแน่อธิษฐานขอแผ่ส่วนกุศลให้แม่ บุญใด

กุศลใดที่ลูกได้เคยสร้างสมไว้ในอดีตชาติหรือในชาติปัจจุบันก็ดี ขอให้แม่จงรับผลบุญกุศลของลูกที่อุทิศให้ครั้งนี้ทั้งหมด ขอให้วิญญาณของแม่ไปสู่สุคติตามที่ลูกได้ตั้งจิตบริสุทธิ์ จงเกิดผลสำเร็จให้แก่วิญญาณของแม่ทุกประการ"

ข้าพเจ้าแม้จะเป็นลูกชายคนเดียวของแม่ก็จริง แต่ไม่ใช่คนโต ฉะนั้นจึงขอร้องให้ลูกหลานทุกคนรู้ไว้ว่า ในการอาบน้ำศพของแม่คราวนี้ขอให้อยู่ในหมู่ญาติพี่น้องลูกหลานเท่านั้น อย่าได้ไปบอกรบกวนท่านที่เคารพนับถือและเพื่อนฝูงที่สนิทชิดชอบเป็นอันขาด การสวดอภิธรรมที่วัดก็ดี ขอห้ามขาดอย่าไปรบกวนท่านที่เคารพนับถือเช่นกัน เพราะข้าพเจ้าได้คิดแล้วว่า เวลาค่ำคืนต้องทำให้ท่านที่เคารพนับถือต้องลำบาก การจราจรไปมาก็ติดขัดไม่สะดวกด้วยประการทั้งปวง และบางท่านก็มีภาระมากต้องพะวักพะวง

เมื่ออธิษฐานจิตแผ่ส่วนกุศลให้แม่และสั่งงานเสร็จแล้ว ข้าพเจ้าก็กลับเข้าไปในห้องและรีบบันทึกความรู้สึกไว้ จนได้เวลาอาบน้ำศพมีแต่ลูกหลาน ลูกสาวคนโตร้องไห้สะอึกสะอื้นอาลัยย่ายิ่งกว่าหลานอื่น ข้าพเจ้าบอกว่า "ทุกอย่างไม่มีอะไรฝืนธรรมชาติได้ บัดนี้ย่าอายุเลยร้อยปีไปแล้วอยากจะรู้ว่าจะให้ย่าอยู่ไปอีกกี่ปี" ลูกสาวข้าพเจ้ายังไม่ทันคิดตอบออกมาว่า "ไม่รู้ซี" นี่เป็นทางโลกซึ่งไม่รู้จักพอ แม่อายุร้อยก็อยากให้อยู่ต่อไปไม่รู้สิ้นสุด เมื่อเห็นลูกหลานช่วยกันอาบน้ำศพทำความสะอาดซากให้แม่แล้ว ข้าพเจ้าก็กลับมาเข้าห้องส่วนตัว นึกถึงชีวิตเก่า ๆ ในอดีตเมื่อครั้งยังเด็กตลอดมาซึ่งเปรียบเทียบความรักของพ่อกับแม่มีต่อลูก เมื่อครั้งพ่อยังมีชีวิตอยู่ ซึ่งลูก ๆ เรียกว่าเตี่ย ครั้งนั้นพูดด้วยความจริงใจว่า ข้าพเจ้ามีใจลำเอียงที่รักแม่มากกว่ารักพ่อเห็นจะเป็นเพราะแม่มักจะตามใจลูก แม่มีความใกล้ชิดคลุกคลีอยู่กับลูกตลอดเวลา จำได้ว่าเคยนอนกลิ้งเกลือกหนุนตักแม่ ทำให้มีความอบอุ่น ส่วนพ่อนั้นเรารู้สึกว่าไม่ค่อยจะรักลูกเหมือนแม่ เห็นจะเป็นเพราะพ่อไม่เคยสุงสิงกับลูก ไม่เคยตามใจลูกเหมือนแม่มีแต่แสดงกิริยาท่าทางดุ คอยว่ากล่าวสั่งสอนด้วยเหตุผลเมื่อเราทำผิด ฉะนั้นเราจึง

กลัวพ่อมากกว่ากลัวแม่ และทั้งรักแม่มากกว่ารักพ่อ แต่เมื่อแม่จะออกจากบ้านไปไหน เรามักจะวิ่งร้องตาม แต่ไม่เคยร้องตามพ่อ นี่เป็นความรู้สึกของข้าพเจ้าเมื่อเด็ก ๆ เฉพาะภายในครอบครัวของเรา แต่ก็คงไม่ใช่เหมือนกันทุกครอบครัวทั่วไป เพราะบางครอบครัวพ่อกับลูก ๆ คลุกคลีใกล้ชิดไม่แพ้แม่ ยิ่งในยุคนี้ แม่ก็ต้องออกไปทำงานนอกบ้านก็เหินห่างจากลูก ไม่ค่อยมีเวลาใกล้ชิดลูกเหมือนสมัยก่อน ฉะนั้นแม่ห่างจากลูก การอบรมสั่งสอน ความรัก ความกตัญญูก็น้อยลง ปัจจุบันเราไม่ได้เห็นเด็ก ๆ ร้องไห้วิ่งตามแม่มานานแล้ว ความรู้สึกส่วนมากยังคิดว่าพ่อรักลูกน้อยกว่าแม่ ต่อมาข้าพเจ้าจึงรู้ว่าพ่อนั้นรักลูกและเอ็นดูลูกไม่แพ้แม่ หากแต่พ่อมีความอดทนไม่ได้แสดงออกมาภายนอกให้ลูกรู้ลูกเห็น ได้ซ่อนความรักความรู้สึกไว้ภายในผิดกับแม่แสดงออกมาต่อลูก แม่เป็นเพศนี่มีความอ่อนหวานนิ่มนวลซึ่งมีน้อยในตัวพ่อ

ข้าพเจ้ามารู้ถึงความรักของพ่อนั้น เมื่อข้าพเจ้าป่วยหนักได้เข้ารักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลจุฬา ฯ ในครั้งนั้นพ่อได้แสดงความรักอันแท้จริงที่มีต่อลูกอยู่ภายในออกมาให้เห็นเพราะความห่วงลูกรักลูก ไม่สามารถจะปิดบังซ่อนไว้ได้ต่อไปอีก เมื่อพยาบาลได้บอกแม่ว่า อาการป่วยครั้งนี้หนักเกินกว่าจะเยียวยาให้หายได้ เพราะฉะนั้นจึงบอกให้รู้เพื่อเตรียมตัวเตรียมใจรับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น จะได้ไม่เสียใจเกินไปเมื่อรู้ล่วงหน้าแล้ว

เมื่อแม่ได้ทราบว่าข้าพเจ้าป่วยหนักคอยเวลาเพราะหมดหวังที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไปตามที่พยาบาลบอก แม่ร้องไห้มาบอกที่บ้าน พอพ่อได้รู้ว่าลูกจะไม่รอดก็ได้แสดงธาตุแท้ทางจิตใจซึ่งมีต่อลูกอยู่ภายในออกมา พ่อเสียใจมากเรื่องลูกจะจากไปจนพ่อไม่เป็นอันกินอันนอน บ่นถึงแต่ลูก บอกว่ายังไม่ควรตาย พ่อว่าพร้อมที่จะสละทุกสิ่งทุกอย่างแม้แต่ชีวิตของพ่อก็สละได้เพื่อแลกกับชีวิตของลูก พ่อรักลูกมากเมื่อมาเยี่ยมลูกน้ำตาของพ่อไหลออกมาเพราะสงสารลูก ไม่มีลูกคนใดหรือใครเคยเห็นน้ำตาของพ่อมาก่อนเลยในชีวิต เมื่อกลับมาถึงบ้านพ่อได้รำพึงว่า ทำไมฉันจะขอเอาชีวิตของฉันตาย

แทนลูกได้ ฉันอยากให้ลูกฉันมีชีวิตอยู่ต่อไป ลูกฉันยังไม่ควรตาย ฉันแก่แล้วพร้อมที่จะตายแทนลูกได้ทันที ขอชีวิตลูกของฉันไว้เถิด ความรักที่พ่อได้เพ้อออกมาจากใจอันบริสุทธิ์ เมื่อรู้ว่าลูกจะต้องตายจาก ความอาลัยความห่วง ความเสียดายจากใจจริงของพ่อที่ซ่อนอยู่ภายในก็ระเบิดออกมา ภายหลังเมื่ออาการป่วยของข้าพเจ้าได้พ้นอันตรายแล้ว คนที่บ้านและแม่ได้เล่าให้ฟังถึงความรักของพ่อตอนที่ลูกป่วยหนัก ทั้งบอกถึงกิริยาท่าทางไม่เป็นอันกินกันนอนของพ่อ เพ้อบ่นแต่อยากตายแทนลูก เมื่อข้าพเจ้าฟังแล้วต้องสะอื้นอยู่ในอก ด้วยความตื้นตันใจจนน้ำตาไหลไม่ได้ เมื่อนึกถึงพ่อที่มีความรักต่อลูก เคยเข้าใจผิดคิดว่าพ่อไม่รักลูกเหมือนแม่ เพราะพ่อไม่เคยแสดงออกมาเลย เมื่อรู้ความจริงแล้ว ความเห็นอกเห็นใจพ่อก็เกิดขึ้นพร้อมทั้งความเคารพบูชา ยิ่งคิดก็ยิ่งน้ำตาร่วงไม่สามารถจะอดกลั้นไว้ได้ เพิ่งจะรู้ว่าพ่อนั้นรักลูกมากไม่แพ้แม่ เมื่อตอนที่ข้าพเจ้าป่วยหนัก แต่ก่อนพ่อมีความอดทนมิได้แสดงออกมาให้ลูกเห็น เมื่อได้พิจารณาดู พ่อต้องทนความลำบากทำมาหากินเพื่อมาเลี้ยงลูกเลี้ยงเมีย พ่อต้องรับภาระหนักแต่พ่อก็ไม่เคยบ่น พ่อเหมือนธนาคารย่อย ๆ หาเงินไว้เพื่อที่จะเบิกจ่ายใช้สอยภายในบ้าน ค่ากิจและค่าการศึกษาเล่าเรียนยากที่ลูกยังเล็กจะรู้ได้ แม่เพียงจะเบิกจากพ่อมาจ่ายให้ลูก ทำให้ข้าพเจ้านึกถึงหัวอกของพ่อขึ้นมา แต่ลูกยังภูมิใจที่คนในแถวบ้านทวายมีคนนับถือพ่อว่าเป็นคนดี เป็นคนที่ซื่อหายาก พ่อมีจิตใจบริสุทธิ์ ไม่เคยทำบาปทำกรรมมีสัจจธรรมประจำใจ

เมื่อถึงเวลาพ่อป่วยลูกก็เป็นห่วงและหนักใจ ลูกมีทั้งวิตกทุกข์ร้อนกังวลกระวนกระวายใจตลอดเวลา พวกลูก ๆ ตั้งใจว่าจะส่งพ่อไปรักษาตัวที่โรงพยาบาล แต่แม่ไม่ยอมให้ไปจะให้รักษาที่บ้าน ลูกมีความร้อนใจในการป่วยของพ่อมาก ได้พยายามหาหมอรักษา แต่อาการของพ่อก็ไม่ดีขึ้น ความห่วงความกังวล วันที่พ่อจะจากโลกนี้ไปข้าพเจ้าจำได้ไม่มีวันลืมในชีวิตว่า เวลาเช้าวันที่ ๗ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๒ อาการของพ่อไม่ดีขึ้นมีอาการหอบ ข้าพเจ้าเห็นอาการไม่ดีทำให้ใจไม่สบายเกิดทุกข์ จึงรีบขับรถ

ออกจากบ้านไปตามนายแพทย์ประวัติผู้เป็นเพื่อน เมื่อไปถึงบ้านหมอ ก็ทราบว่าหมอไปบ้านคู่หมั้นที่แถววัดแขกสีลม จึงรีบขับรถตามไป พอดีพบ หมอกำลังจะพาคู่หมั้นออกไปดูหนังรอบเช้า ข้าพเจ้ารู้สึกจะเห็นแก่ตัวเกินไปที่ได้ขอร้องให้หมอรีบไปบ้านข้าพเจ้าโดยเร็ว บอกว่าพ่อกำลังมีอาการหนัก ที่สุดหมอก็บอกงดการดูหนังรีบจัดแจงขับรถตามไปบ้าน แต่เมื่อมาถึงบ้านพ่อพูดอะไรไม่ได้มีแต่หอบถี่ขึ้น ข้าพเจ้าอยากจะบอกว่าข้าพเจ้าตกใจเมื่อรู้ว่าพ่อกำลังจะตายจากเราไป เพราะหมอว่าหนักมากแล้ว เมื่อหมอฉีดยาไปพักหนึ่ง พ่อก็เหลือบตามองดูข้าพเจ้าครู่หนึ่งพ่อก็สิ้นใจต่อหน้าข้าพเจ้าเมื่อพ่อหมดลมข้าพเจ้าเสียใจแทบสิ้นสติ น้ำตาลูกผู้ชายไหลออกมา บัดนี้พ่อบังเกิดเกล้าได้ตายจากไปแล้ว ข้าพเจ้าไม่สามารถจะระงับอดกลั้นความเสียใจไว้ได้ ข้าพเจ้าสะอื้นทั้งภายนอกภายใน กดไว้ไม่อยู่ พูดอะไรไม่ออกมันตันใจ น้ำตาแทบจะไม่มีเหลือเวลาคนอื่นที่เขาเสียพ่อไปนั้นมีความรู้สึกอย่างใด ข้าพเจ้าไม่รู้ แต่ความรู้สึกของข้าพเจ้าทุกข์หนักเหมือนมีใครมาบีบหัวใจให้เจ็บปวดทรมานจิตใจอย่างบอกไม่ถูก เพราะนึกถึงเวลาที่ข้าพเจ้าป่วยพ่อก็ได้แสดงความรักลูกอันแท้จริง และความเป็นห่วงอย่างจริงใจออกมาในครั้งนั้น ยิ่งนึกถึงความดีของพ่อมากเท่าใดก็ยิ่งอาลัยรักพ่อมากขึ้นเท่านั้นความทุกข์ก็มากขึ้นเป็นเงาตามตัว เมื่อได้ยินแม่ร้องไห้รำพันถึงความดีของพ่อว่า ตั้งแต่อยู่กันมามีแต่ความดี ไม่เคยทำสิ่งใดให้กระเทือนใจ ไม่เคยมีปากเสียงกันเลยจนตายจากไป คนอย่างนี้หาไม่ได้อีกแล้ว ได้ยินแล้วทำให้ข้าพเจ้าตื้นตันใจยิ่งขึ้น ฉะนั้นเมื่อพ่อตาย ข้าพเจ้าต้องเสียน้ำตามาก เพราะเคยหลงเข้าใจผิดมาก่อนว่าพ่อไม่รักลูกเท่าแม่ ความรักของพ่อเหมือนปิดทองหลังพระ พ่อต้องทำงานเพื่อได้เงินมาทนุบำรุงให้ครอบครัวมีความอยู่กินดี เมื่อเติบโตได้ส่งให้เล่าเรียนศึกษา ฉะนั้น พ่อจึงไม่ได้อยู่ใกล้ชิดกับลูกมากเหมือนแม่ก็จริง แต่พระคุณของพ่อนั้นสูงยิ่งนัก พ่อเป็นขุนคลังที่จะผ่านแม่มาสู่ลูก ๆ ให้ลูกเมียมีความสุขสบาย พ่อต้องทนลำบากด้วยความรักลูกรักเมียต้องเลี้ยงครอบครัวให้อยู่เย็นเป็นสุขตลอดชีวิตของพ่อ สมัยก่อนพ่อเป็นผู้หาเงินแต่ผู้

เดียว เพื่อเลี้ยงเมียเลี้ยงลูก พ่อต้องออกจากบ้าน แม่เป็นผู้ดูแลทางบ้านให้ความสุขแก่ลูก ข้าพเจ้ายังไม่มีโอกาสทดแทนพระคุณของพ่อเท่าที่ควร ฉะนั้น โบราณท่านจึงพูดว่า พ่อตายเหมือนถ่อหัก (ถ่อสำหรับถ่อค้ำเรือ) แม่ตายเหมือนแพแตก

เวลานั้นเมรุเผาศพถาวรยังไม่มี เราได้ตั้งศพไว้ที่บ้าน และมีสวดทุก ๗ คืน เมื่องานศพจัดการประชุมก็สร้างเมรุชั่วคราวที่ลานวัดยานนาวา เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๒ ทั้งมีงานการเล่นมหรสพต่าง ๆ ทำทุกอย่างเท่าที่เราสามารถจะทำได้เพื่อสนองบุญคุณของพ่อ เวลานั้นข้าพเจ้ายังไม่เคยคิดจะเขียนหนังสือ จึงได้ขอร้องให้นายแพทย์ประวัติเขียนเรื่อง "มารดาและทารกสงเคราะห์" แจกเป็นอนุสรณ์แต่ใช้ปกสีเหลือง เมื่อจัดงานปลงศพเสร็จแล้ว เราได้สร้างที่บรรจุอัฐิของพ่อไว้เป็นที่ระลึกถึงพระคุณ

บัดนี้ แม่ได้หมดลมหายใจต่อหน้าข้าพเจ้า และการอาบน้ำศพแม่เป็นหน้าที่ของลูกหลาน มีลูกหลานร้องไห้อาลัยย่าข้าพเจ้าก็ห้าม ส่วนข้าพเจ้าได้ชนะใจตัวเองกับความเศร้ากับความทุกข์และพิจารณาดูถึงแก่นธรรมชาติแท้ของชีวิต ที่จะต้องดับด้วยกันทุกคน คิดได้แล้วก็ไม่เห็นเป็นของน่ากลัวน่าเศร้า คิดว่าเราจะต้องตายในวันข้างหน้าเป็นสิ่งที่แน่นอน เราอย่ากลัวอย่าหนีหันหน้าเข้าสู้ศึกษาหาความจริง เพื่อเอาชนะความหวาดกลัวในเรื่องตาย

มนุษย์หรือสัตว์โลกทั้งหลาย เมื่อมีชีวิตอยู่รู้ความแล้ว สิ่งที่กลัวมากที่สุดก็คือความตาย กลัวความเจ็บปวด กลัวต้องจากของที่รัก ทั้งห่วงใยทรัพย์สินสมบัติจะต้องพรากจากบุตรสามีหรือภรรยาญาติมิตรสหาย ที่เคยร่วมทุกข์สนุกสนานกันมา ยังอยากมีชีวิตอยู่ดูโลก ยังไม่อยากตายเมื่อนึกถึงความตายทำให้สะดุ้งหวาดกลัว เพราะจิตยังเมามัวในสิ่งที่คิดว่าเป็นความสุขสบายเพลิดเพลินสวยงามยังหลงอยู่ในกามตัณหา เมื่อคิดว่าจะต้องตายจิตก็เศร้าหมอง มีแต่คิดฟุ้งซ่านหวาดกลัวอยู่ตลอดเวลา ไม่สามารถจะระงับสติให้สงบปรกติได้ เพราะคิดว่าความตายเป็นสิ่งที่น่าสพึงกลัวที่สุด ไข้น้อยก็

เป็นไข้หนักทำให้หมดกำลังใจที่สุดก็ตายเพราะกำลังใจเสีย แทนที่จะค้นคว้าหาแก่นของความจริงมาพิสูจน์ให้รู้เห็นว่าความตายเป็นสิ่งที่น่ากลัวที่สุดจริงหรือไม่ หาทางใช้พลังใจกำจัดความหวาดกลัวที่เป็นภัยร้ายแรงในความรู้สึก สัจจธรรมขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าประกอบด้วยเหตุผล เราควรจะมีสติใช้ปัญญาพิจารณา แล้วจะเกิดปัญญารู้หลักของความจริง แล้วเราสามารถกำจัดความหวาดหวั่นน่าสพึงกลัวที่สุดของมนุษย์ลงได้ด้วยอำนาจจิต เรามีพลังธรรมชาติพร้อมอยู่ในตัวของเราเองเราควรจะนำออกมาใช้ด้วยพลังอำนาจจิต สามารถจะทำลายความหวาดกลัวและฟอกจิตให้บริสุทธิ์ได้ จะทำให้เราเกิดปัญญาฉลาดขึ้น กระแสจิตเหมือนไฟฟ้าแรงสูง สามารถทำลายความชั่วความกลัวให้สิ้นสุดลงได้เมื่อเรารู้ว่าทุกคนเกิดมาแล้วก็ต้องรอความตายเช่นเดียวกัน ถ้ากลัวจิตใจหวาดหวั่น เมื่อตายไปแล้วก็ไปทุคติ หากไม่กลัวจิตใจสงบเมื่อตายไปก็ไปสู่สุคติ เมื่อกลัวก็ต้องตายไม่กลัวก็ต้องตาย ให้คิดพิจารณาดูว่าเราควรปฏิบัติอย่างไรเพื่อทำลายความกลัว

กฎของชีวิตตามหลักธรรมเราได้ปฏิบัติเราก็รู้ และได้แก่ตัวเราเอง ผู้อื่นไม่ได้ปฏิบัติก็ไม่รู้ไม่เห็นกับเรา นี่เป็นหลักทางพุทธศาสนา เราเตรียมตัวนึกซ้อมตายไว้ล่วงหน้าก่อนตายจริง เพื่อความไม่ประมาทว่าเมื่อถึงเวลาควรจะทำจิตอย่างไดปฏิบัติอย่างใด นี่เป็นการฝึกจิตศึกษาธรรมทางลัด เพื่อชนะความตายด้วยความไม่กลัวตาย แล้วจะทำให้จิตเราผ่องใสไม่เศร้าหมองมีแต่ความสงบ จะผิดหรือถูกเป็นความรู้สึกที่ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติเพื่อดับทุกข์ ถ้าผิดข้าพเจ้าขอรับผิดแต่ผู้เดียว แต่ข้าพเจ้าก็ได้ทำลายความเศร้าหมองหรือทุกข์ เมื่อแม่ได้จากไป ซึ่งผิดกว่าครั้งพ่อจากไปอย่างตรงข้ามและแน่ใจว่าวิญญาณของแม่ได้ไปสู่สุคติ พ้นจากโลกมนุษย์ที่กำลังวุ่นวายด้วยกิเลสตัณหา เพราะตลอดชีวิตข้าพเจ้ายังไม่เคยเห็นแม่ประกอบกรรมทำบาป เพราะตั้งแต่จำความได้ก็เห็นแม่ใส่บาตรเช้าและส่งสำรับเป็นประจำทำบุญทอดกฐินขุดสระขังน้ำในวัดเมื่อสมัยยังไม่มีน้ำประปาตลอดเวลานับตั้งแต่เล็กจนโต ข้าพเจ้าไม่เคยได้ยินเสียงพ่อ

แม่เถียงกันเลย แม้แต่พ่อแม่จะพูดเสียงดังก็ไม่เคยได้ยิน จึงแน่ใจว่าวิญญาณทั้งสองท่านคงไปสู่สุคติ

เมื่องานสวดศพแม่ที่วัดธาตุทองได้ผ่านไปหลายคืน ซึ่งเราจัดกันในหมู่ญาติพี่น้อง คืนหลังนี้คุณณรงค์ ธนาคารกรุงเทพ ซึ่งชอบพอนับถือกันมาก ได้ไปในงานอื่นผ่านมาได้เห็นข้าพเจ้ายืนอยู่หน้าศาลาจึงถามว่า มางานใคร ข้าพเจ้าจำเป็นต้องบอกว่าศพแม่ผมเอง ได้ถูกคุณณรงค์ต่อว่า ทำไมไม่บอกเพื่อนฝูง แม่ตายทั้งคน ข้าพเจ้าก็กล่าวขอโทษ เพราะไม่อยากรบกวนให้ลำบากโดยไม่จำเป็น รุ่งขึ้นเช้าด้วยความหวังดีของคุณณรงค์ขอให้คุณอาคมช่วยประกาศ ทั้งที่ข้าพเจ้าไม่ทราบข่าวประกาศ ทำให้เพื่อนฝูงมาต่อว่ากันมากมาย ข้าพเจ้าก็ชี้แจงและขออภัยดังที่ได้พิมพ์ไว้ข้างหลังแล้ว ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กรุณาเห็นใจกรุณาสละเวลามาในคืนต่อ ๆ มา ต้องขออภัยในการต้อนรับไม่ทั่วถึง เป็นการบกพร่องของข้าพเจ้า มีนายแพทย์ที่รักเคารพนับถือมาหลายท่าน มีเพื่อนผู้หนึ่งขอให้นายแพทย์ผู้สนใจในทางวิญญาณได้ศึกษาในเรื่องนี้มาก่อนจนสามารถใช้พลังจิตแลเห็นสิ่งลี้ลับ ขอให้ช่วยดูว่าแม่ข้าพเจ้าเวลานี้อยู่ในสภาพใด สิ่งที่ทำให้แปลกใจในท่ามกลางเพื่อนฝูงก็คือ นายแพทย์ผู้นั้นท่านกรุณาใช้สมาธิหลับตาตรวจดู แล้วก็บอกว่าแม่นุ่งผ้าสีเปลือกแมงคุดและใส่เสื้อขาว ความจริงการแต่งศพให้แม่หลังอาบน้ำแล้วข้าพเจ้าไม่ทราบ ภายหลังถามแม่บ้านดูว่า เวลาอาบน้ำศพเสร็จแล้วแต่งตัวให้แม่อย่างใด ก็ได้รับตอบว่า ได้สวมเสื้อขาวนุ่งผ้าไหมสีข้าวเหนียวดำ ซึ่งก็ไม่ผิดจากคำที่นายแพทย์ได้เห็นมาอย่างน่าอัศจรรย์ นับว่าเป็นศาสตร์ที่ลี้ลับ แม้ท่านผู้นี้มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ชั้นสูงผ่านวิทยาลัยต่างประเทศ เข้าศึกษาสถานที่มีความเจริญในทางวิทยาศาสตร์ก็ยังให้ความสนใจสามารถศึกษาจนรู้ในสิ่งลี้ลับได้อย่างมหัศจรรย์ แล้วนายแพทย์ผู้นั้นได้กรุณาชี้แจงให้ข้าพเจ้าและผู้ที่มาร่วมงานสวดอภิธรรมในคืนนั้นว่า "ไม่ต้องเป็นห่วงคุณแม่ ท่านมีบุญวาสนามาก เวลานี้ยังใหม่ต่อภพที่ท่านไปอยู่ ฉะนั้นจึงมีผู้คอยปฏิบัติแนะนำชี้แจงให้เข้าใจ และกำลังจะ

เปลี่ยนสภาพของความชราให้กลับสภาพเป็นสาวเปล่งปลั่ง และในภพนี้ไม่มีความแก่ต่อไป และมีความสุขสบายแวดล้อมไปด้วยหญิงสาวผู้คอยอยู่ปฏิบัติตลอดเวลา ถ้าจะให้รู้ว่าจะอยู่ชั้นไหนแน่นอนนั้น จะต้องผ่านเหตุการณ์อีกสามเดือนจึงจะรู้แน่ ส่วนความเป็นห่วงว่าจะไปสู่ทุคตินั้นไม่ต้องห่วงแน่ เพราะมีกุศลผลบุญหนุนนำไปสู่ความสุขสบายในชั้นสูง นี่เป็นเรื่องลี้ลับจึงนำมาให้ท่านได้มีโอกาสพิจารณาดู สิ่งซึ่งไม่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยเหตุผล หากบุคคลใดไม่ได้รู้เห็นด้วยตนเองก็ยากที่จะเชื่อได้ว่าในโลกมนุษย์ยังมีสิ่งที่ลี้ลับซับซ้อนมากมายหลายชั้นที่มนุษย์ธรรมดาไม่สามารถจะมองเห็น นอกจากผู้ที่ศึกษาฝึกจิตมีสมาธิสนใจได้ญาณแก่กล้าแล้วเท่านั้น ทั้งยังสูงเกินกว่าทางวิทยาศาสตร์ในยุคปัจจุบันนี้ที่ว่าเจริญแล้วยังไม่สามารถจะเข้าถึงได้ สิ่งที่ลี้ลับลึกซึ้งยากที่บุคคลธรรมดาจะรู้ได้แม้แต่ปัจจุบันนี้ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงตรัสรู้เมื่อสองพันกว่าปีมาแล้ว พระพุทธองค์ก็ทรงตรัสรู้เห็นทางโลกว่าไม่มีที่สิ้นสุดไม่มีขอบเขต แต่ทางธรรมได้สิ้นสุดลงแล้ว ความรู้สึกของข้าพเจ้าพิจารณาดูว่าพระพุทธเจ้าท่านตรัสรู้ทั้งทางโลกและทางธรรมจบแล้ว วิทยาศาสตร์ยังเพิ่งจะเริ่มต้น สิ่งใดทางวิทยาศาสตร์ไม่สามารถจะพิสูจน์ได้ก็มักจะโยนบาปหาว่างมงาย แต่สิ่งที่ทางวิทยาศาสตร์ว่างมงาย กำลังจะค่อย ๆ คลี่คลายออกมาแล้ว และจะคลี่คลายออกมาอีกมากมายที่ทางวิทยาศาสตร์ยังเข้าไม่ถึง

ในเรื่องสามวิญญาณนี้ ได้เขียนขึ้นด้วยการประสบด้วยตนเอง และความรู้สึกทางชีวิตยังมีสิ่งลี้ลับอีกมาก เหมือนม่านบังตาที่เรามองไม่เห็นด้วยตาเนื้อธรรมดา และคิดว่าในเรื่อง "สามวิญญาณ" นี้คงจะเกิดประโยชน์แก่ท่านผู้อ่านและผู้ฟังไม่มากก็น้อยดังเรื่องที่จะกล่าวต่อไปนี้

วันหนึ่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๙ เมื่อข้าพเจ้ากลับจากทำงานมาถึงบ้านเวลาบ่ายเห็นถุงกระดาษสีน้ำตาลขนาดใหญ่ตั้งอยู่บนโต๊ะกินข้าวในใจก็นึกว่า คงมีใครหรือแม่บ้านซื้อขนมห่อใหญ่มาตั้งไว้ จึงตรงเข้าไปหยิบถุงแล้วเปิดออกมองดูข้างใน ก็ปรากฏว่าสิ่ง

ที่อยู่ในถุงกระดาษใบนั้นก็คือ หัวกระโหลกและกระดูกชิ้นส่วนของมนุษย์ก็นึกรู้ทันทีว่าลูกชายเรียนแพทย์ปีแรกที่ศิริราชได้นำมาศึกษาที่บ้าน จึงได้จัดการเรียกหาตัวมาดุว่าสั่งสอน ห้ามไม่ให้นำเอากระดูกและหัวกระโหลกคนมาไว้บนโต๊ะกินข้าวเช่นนี้อีก เพราะมีพวกน้อง ๆ ที่ขวัญอ่อนจะทำให้ตกใจกลัว และห้ามไม่ให้หลอกล้อแบบนี้เป็นอันขาด แล้วสั่งให้รีบนำเข้าไปในห้องส่วนตัว เมื่อจะศึกษาเล่าเรียนพิจารณาก็ให้ปิดประตูให้มิดชิด ลูกชายก็จัดการตามที่ข้าพเจ้าสั่งโดยไม่ได้โต้แย้งประการใด และพวกน้อง ๆ ก็ยังไม่ทันได้รู้เห็น

แต่เย็นวันนั้นเองข้าพเจ้าก็เข้าไปนอนเล่นในห้องเพื่อพักผ่อน ก่อนที่จะถึงเวลาอาหารค่ำหยิบหนังสือธรรมซึ่งมีหลายเล่มด้วยกันอยู่ข้างที่นอนขึ้นมาพลิกอ่าน เพื่อพิจารณาศึกษาหาความรู้ในหลักธรรม แต่แล้วเหมือนครึ่งหลับครึ่งตื่นหรือเคลิ้ม ๆ ไป ได้เห็นหญิงสาวอายุประมาณ ๒๐ ปี นุ่งผ้าถุงดำ ใส่เสื้อขาว เดินร้องไห้ฟูมฟายน้ำตาเข้ามาในห้องนอน ข้าพเจ้าเห็นก็งงรีบชันตัวลุกขึ้นนั่ง ทำให้คิดว่านี่เราฝันไปหรือความจริงกันแน่ หนังสือก็ยังอยู่ในมือ หญิงสาวผู้นั้นเมื่อเดินตรงเข้ามาก็ฟุบหน้าลงที่ตักข้าพเจ้าก้มหน้าสะอึกสะอื้นอย่างไม่สร่างซา เมื่อข้าพเจ้าได้สติความสงสารก็เกิดขึ้น จึงถามว่า "เธอมีความทุกข์ร้อนสิ่งใดจึงได้ร้องไห้ร้องห่มเสียอกเสียใจอะไรก็บอกมาเถิด ถ้าสามารถช่วยได้ฉันยินดีช่วย อย่าร้องไห้เลยนิ่งเสียเถิด" แต่หญิงผู้นั้นไม่ยอมนิ่งคงร้องไห้ต่อไปไม่รู้ว่าทำอย่างไรจึงจะทำให้นิ่งได้จะได้รู้เรื่อง แม้จะพยายามพูดปลอบโยนก็แล้ว หญิงผู้นั้นก็ยังร้องไห้เศร้าโศกเสียใจไม่สิ้นสุด แต่แล้วก็ได้ยินเสียงพูดที่หน้าประตูห้องว่า "หมดเวลาแล้วกลับได้" ข้าพเจ้าเงยหน้าหันไปทางประตูก็มองเห็นชายสามคน แต่งกายเรียบร้อยยืนอยู่นอกประตู มองดูหญิงสาวผู้นั้นแล้วเร่งให้กลับ หญิงผู้นั้นก็ผละจากข้าพเจ้าเดินออกจากห้องตามชายทั้งสามไป ข้าพเจ้ากลับได้สติรู้สึกตัวรีบลุกขึ้นทบทวนความฝันได้อย่างแม่นยำ ตลอดจนกิริยาท่าทางของหญิงสาว และจำรูปร่างของชายทั้งสามที่ยืนคอยหญิงสาวอยู่ข้างประตูนอกห้อง แม้จะพยายามนึกว่าหญิงสาว

นี้คือใคร มาร้องไห้หาข้าพเจ้าเพื่อประสงค์สิ่งใด ก็นึกไม่ออกทั้งไม่เคยเห็นหน้าหญิงสาวผู้นี้มาก่อนเลย

ข้าพเจ้าคิดว่าเห็นจะเป็นอุปาทานที่ได้เห็นหัวกระโหลกในถุงกระดาษจึงนำเอามานึกมาคิดฝัน อย่างครึ่งหลับครึ่งตื่นก็ได้ แต่ใจหนึ่งยังค้านว่าเป็นไปไม่ได้ เหตุการณ์ก็เกิดในห้องนอนทุกอย่างเหมือนความจริง เพียงแต่เพิ่มตัวหญิงหนึ่งชายอีกสามเท่านั้น จะเป็นวิญญาณใดก็ตามข้าพเจ้าก็ตั้งจิตทำใจให้สงบ แล้วก็แผ่เมตตาส่วนกุศลบุญที่ข้าพเจ้าเคยสร้างสมมาให้แก่วิญญาณหญิงผู้นั้นจงรับผลบุญที่ข้าพเจ้าแผ่ให้เถิด

ต่อมาลูกชายก็สำเร็จออกมาเป็นนายแพทย์เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ เพราะต้องนอนป่วยเพราะขับรถคว่ำทางภาคเหนือเสียเวลาไปหนึ่งปี ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ ก็ได้สมรสกับแพทย์หญิง เหตุการณ์ตลอดมาก็ปกติไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้น

แต่แล้วต่อมาเมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๕๑๐ คืนหนึ่งหลังจากข้าพเจ้าได้เขียนหนังสือใช้เวลาดึกมากแล้ว ควรแก่เวลาหยุดพักหลับนอน แต่ก็อดไม่ได้ที่จะนำหนังสือที่เขียนแล้วมานอนอ่านทวนข้อความบกพร่องจะได้แก้ไข ไฟฟ้ายังสว่างไสวอยู่กลางห้องทั้งข้างเตียงนอน เมื่ออ่านทบทวนข้อความในตอนใดตกก็เพิ่มที่ซ้ำก็ตัดออก แต่แล้วจะเป็นเวลาดึกมากเท่าใดไม่ได้ดูนาฬิกา ทำให้ข้าพเจ้าเผลอสติเคลิ้มไป ทันใดนั้นก็เห็นชายทั้งสามเดินเข้ามาในห้อง จำได้ว่าเคยพบเมื่อครั้งหญิงสาวได้เข้ามาซุกตัวร้องไห้ซึ่งข้าพเจ้าไม่ทราบสาเหตุมาจนบัดนี้ ตามปกติธรรมดาแล้วไม่สามารถจะจำได้เพราะเวลาห่างกันประมาณเกือบสิบปี เห็นเพียงครั้งเดียว แต่คราวนี้ข้าพเจ้าจำได้และแน่ใจไม่ผิด ครั้งนี้ชายทั้งสามไม่ได้พูดจากับข้าพเจ้า เมื่อเดินเข้ามาในห้องก็ลงมือค้น แสงไฟยังเปิดสว่าง ข้าพเจ้าผงกหัวสูงจากหมอนขึ้นดู แล้วถามออกไปด้วยความสงสัยว่า "คุณทั้งสามคนมาค้นห้องผมด้วยเรื่องอะไร มีอะไรที่ผิดกฎหมายซุกซ่อนอยู่ในห้องผมหรือ" คนทั้งสามยิ้มให้ข้าพเจ้า แต่ไม่ยอมตอบคำถาม ครู่หนึ่งก็เดินออกจากห้องไปด้วยมือเปล่า ไม่ได้หยิบฉวยสิ่งใดไปด้วย แล้วข้าพเจ้าก็สะดุ้งรู้สึกตัวเหมือนครึ่งจริง

ครึ่งฝัน สภาพในห้องก็เหมือนเดิมไฟยังสว่างไม่มีอะไรเคลื่อนที่ หนังสือต้นฉบับที่ตรวจแก้ก็ยังอยู่ในมือ นี่เป็นการฝันที่แปลกในระยะสิบปีเกิดขึ้นโดยไม่รู้สาเหตุสองครั้ง คิดแล้วคิดอีกว่าทำไมจึงจะรู้ว่า ผู้ที่เข้ามาค้นในห้องเป็นใครมีความประสงค์สิ่งใด อดคิดไม่ได้ว่ากิริยาเช่นนี้คงไม่ใช่มาดีแน่ แต่ก็คิดไม่ออก ทำไมเราจึงจะรู้ว่าท่านพวกนี้มาดีหรือมาร้าย คืนนั้นนอนหลับไม่สนิท หลับ ๆ ตื่น ๆ เพราะยังมีข้อข้องใจสงสัยในกิริยาท่าทางของชายทั้งสาม จึงมีความกระวนกระวายจนรุ่งเช้า นึกว่าเรื่องนี้ไม่ใช่ธรรมดาเป็นเรื่องลี้ลับจะต้องหาทางรู้ให้ได้ แต่ก็ยังนึกว่าจะรู้ได้อย่างใดทางไหน

แต่แล้วต่อมาก็บังเอิญคุณวิชัยได้โทรศัพท์บอกว่า อาจารย์พร อยากจะมาบ้านข้าพเจ้า แล้วถามว่าพร้อมเมื่อไหร่ที่จะให้อาจารย์พรมาได้ ข้าพเจ้าก็นึกออกทันทีว่าอาจารย์พรท่านมีความสนใจในเรื่องวิญญาน และได้ค้นคว้าเรื่องเกี่ยวกับวิญญาณมานานแล้ว พอเหมาะที่ท่านจะมาหาที่บ้าน ข้าพเจ้ามีความดีใจ เหตุบังเอิญเรื่องนี้อาจารย์พรท่านคงจะช่วยแก้ไขข้อข้องใจให้รู้ถึงการมาของชายทั้งสามได้ จึงรีบบอกคุณวิชัยไปว่า ผมพร้อมตกลงยินดีขอเชิญอาจารย์พรมาที่บ้านผม เมื่อใดก็ได้ยิ่งเร็วก็ดี

เมื่อนัดวันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว แต่ในเวลานั้นอาจารย์พรงดกินอาหารเนื้อสัตว์ในระยะหนึ่ง ข้าพเจ้าได้สั่งให้แม่บ้านจัดอาหารที่ไม่มีเนื้อสัตว์เจือปนเป็นพิเศษ เมื่อถึงกำหนดวันนัด ก็มีเพื่อนหลายคนที่อยากรู้จักอาจารย์พรและอยากจะรู้เหตุการณ์เรื่องวิญญาณด้วยจึงมารอคอยพบที่บ้านข้าพเจ้าพอจำได้ว่ามี คุณประยงค์และคุณวนิดานอกนั้นก็จำไม่ได้ เมื่อถึงเวลาคุณวิชัยก็ขับรถเข้ามาในบ้าน พร้อมทั้งอาจารย์พรและคุณศรีเพ็ญ เมื่อได้ลงมานั่งพักและแนะนำให้รู้จักทั่วกันกับผู้ที่มาคอยพบแล้วเราก็สนทนาปราศรัยกันพักหนึ่ง ข้าพเจ้าก็พูดและเล่าถึงเหตุการณ์ที่เคลิ้มฝันเกิดขึ้นในบ้านให้อาจารย์พรฟังตลอดนับแต่ครั้งก่อน ๆ เมื่ออาจารย์พรได้ฟังแล้ว ท่านก็ให้คุณศรี-เพ็ญหลับตาเข้าสมาธิครู่หนึ่งก็ลืมตาและบอกว่า ได้พบผู้ที่เข้ามาค้นในห้องข้าพเจ้าแล้ว บอกรูปร่างถูกต้อง ทั้งสามเวลานี้ยังอยู่ในบ้าน คุณศรีเพ็ญได้พยายามถามถึงการมาค้น

ห้องข้าพเจ้านั้นมีความประสงค์อย่างใด แม้จะพยายามถามเท่าใดทั้งสามก็ไม่ยอมตอบ ต่างนิ่งเฉย จนใจไม่รู้จะทำอย่างใดจะให้รู้เรื่องในการที่บุกเข้ามาในห้อง เพราะต่างก็ไม่ยอมบอก อาจารย์พรบอกให้คุณศรีเพ็ญไปถามใหม่ และดูให้รู้ว่านอกจากสามวิญญาณที่อยู่ในบ้านนี้แล้วยังมีสิ่งใดบ้าง

เมื่อคุณศรีเพ็ญทำตามอาจารย์พร โดยนั่งสงบเข้าสมาธิครู่หนึ่ง แล้วกลับลืมตาขึ้น พร้อมกับบอกว่าวิญญาณทั้งสามนั้นไม่ยอมพูดไม่ยอมบอกอะไรทั้งสิ้น เมื่อถามเซ้าซี้มากเข้าทั้งสามก็กลายเป็นควันหายไป เวลานี้หลบไปหมดแล้ว

อาจารย์พรหันมาบอกว่าไม่เป็นไร เมื่อไปถึงสำนักแล้วจะอัญเชิญสมเด็จให้ช่วยถาม คงจะได้เรื่องราวแน่ แล้วอาจารย์พรก็หันไปถามคุณศรีเพ็ญว่า แล้วในบ้านยังมีวิญญาณอะไรอยู่อีก คุณศรีเพ็ญบอกว่า นอกจากวิญญาณทั้งสามแล้วยังมีวิญญาณพระอีกสององค์ และมีวิญญาณหญิงอีกสอง จากนั้นก็มีวิญญาณพ่อลุงอีกวิญญาณหนึ่งอยู่ในบ้านนี้ (วิญญาณพ่อลุงในเรื่องครั้งหนึ่งในชีวิต)

ข้าพเจ้าก็สงสัยว่าทำไมในบ้านจึงมีวิญญาณมากมายอย่างนี้ จึงถามว่าวิญญาณพระอีกสององค์นั้นท่านมีความประสงค์สิ่งใดที่มาอยู่ในบ้าน และวิญญาณผู้หญิงทั้งสองมาอยู่มีความสำคัญอย่างไร คุณศรีเพ็ญบอกว่า สำหรับวิญญาณพระท่านมาช่วย เมื่อติดขัดในหลักธรรมท่านก็ช่วยให้จิตใจปลอดโปร่งมีสติคิดได้ ส่วนวิญญาณของหญิงทั้งสองก็มาช่วยปฏิบัติ ข้าพเจ้าคิดดูก็ยังมองไม่เห็นและก็คิดไม่ออก และได้บอกกับอาจารย์พรว่า บางวันบางคืนที่ห้องข้าพเจ้ามีกลิ่นธูปหอมฟุ้งตลบทั่วห้อง บางคืนก็ได้กลิ่นหอมของดอกไม้ประหลาด ที่แปลกก็คือไม่มีดอกไม้หอมอยู่ในบริเวณบ้านและไม่มีจุดธูปเทียนในเวลานั้น บางครั้งข้าพเจ้าอยากจะให้ผู้อื่นพิสูจน์ดูด้วย เช้าวันหนึ่งกลิ่นธูปหอมฟุ้งอยู่ในห้อง คล้ายศาลเจ้าที่คนเข้าไปจุดธูปไหว้จ้าวกันมาก ข้าพเจ้ารีบไปตามแม่บ้านให้รีบขึ้นไปพิสูจน์ดูบนห้อง แต่พอมาถึงกลิ่นธูปเหล่านั้นก็หายไป เลยทำให้ไม่กล้าพูดไม่กล้าเล่า เพราะกลัวคนอื่นเขาจะหัวเราะ สิ่งเหล่านี้เหมือนจะรู้คนเดียวเห็นคนเดียว

จะพูดให้คนอื่นที่เขาไม่ได้รู้เห็นด้วยยากที่เขาจะเชื่อ แต่เมื่ออาจารย์พรมีความสนใจค้นคว้าในเรื่องนี้จึงเล่าให้ฟัง เมื่อเราได้สนทนากันนานพอจะรู้เรื่องอะไรหลายสิ่ง แล้วอาจารย์พรก็บอกว่าเมื่อกลับไปสำนักแล้วจะอัญเชิญสมเด็จให้ถามถึงสามวิญญาณแล้วจะโทรศัพท์มาบอกและจะให้ทราบอย่างช้าในสองวันนี้จะส่งข่าวมา

หลังจากอาจารย์พรกลับไปแล้ว ต่อมาก็ได้รับทราบทางโทรศัพท์ว่า สามวิญญาณที่มาค้นห้องนั้น เพื่อจะช่วยข้าพเจ้าและมาดีไม่ได้มาร้าย เพราะทางโน้นเขาได้พยายามหาทางช่วยข้าพเจ้าอยู่แล้ว เพราะว่าถึงเวลาที่จะต้องนำวิญญาณที่ใกล้ชิดข้าพเจ้าไปถึงสามวิญญาณ ทางโน้นเขากลัวว่า ข้าพเจ้าจะเสียกำลังใจเพราะกำลังสร้างคุณงามความดีให้เกิดประโยชน์ส่วนรวม ไม่อยากให้กระทบกระเทือนทางจิตใจเกิดขึ้นซึ่งอาจทำให้ข้าพเจ้าถึงกับหมดกำลังใจที่จะทำความดีต่อไป เมื่อได้ฟังจากอาจารย์พรแล้วก็ยังคิดไม่ตกว่าจะทำอย่างไรดี นึกว่าการที่ทั้งสามมาค้นห้องนั้นเพียงแต่จะเตือนให้ข้าพเจ้ารู้ตัวเท่านั้น เพื่อที่จะให้หาทางป้องกัน ส่วนวิญญาณของพ่อลุงนั้นคงจะมาคอยคุ้มกันภัย ทำให้เกิดสงสัยว่าในเย็นวันหนึ่ง จำได้ว่าเป็นเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ ข้าพเจ้าได้ปีนขึ้นไปบนกะไดพับขาถ่างสูงประมาณ ๒ เมตร เพื่อแก้ไขดวงไฟติดเพดานบนห้อง เมื่อได้ยกกะไดไว้กลางห้องแล้วปีนขึ้นไปยืนบนแป้นแล้วเงยหน้าแหงนขึ้นเอื้อมมือทั้งสองยื่นไปจับโน่นหยิบนี่สงสัยว่าอะไรทำให้ไฟดับ ความประมาทเพราะไม่ได้นึกถึงสังขารเกินวัยที่ปีนป่ายขึ้นสูงเช่นนี้ ตามธรรมดาทุกครั้งจะต้องมีคนยึดขากะไดไว้ให้แน่น แต่เมื่อไม่มีใครยึดขากะไดช่วงบนหนัก ช่วงล่างเบากระไดก็เกิดโอนเอนโงนเงนซ้ายขวา ขาก็เกิดสั่นขึ้นมาเลยไม่สามารถจะเลี้ยงน้ำหนักตัวไว้ได้กะไดก็กระดกเอียงข้าง อุบัติเหตุก็เกิดตามมาทั้งคนทั้งกะไดก็โค่นล้มฟาดโครมครามลงมากลางห้อง เสียงดังสนั่นหวั่นไหว ตัวข้าพเจ้าลอยหล่นจากกะไดก่อนจะลงพื้น คิดในใจว่าคราวนี้แย่แน่เพราะความประมาท ทันใดนั้นหัวได้ฟาดไปถูกตู้เสื้อผ้าตัวก็ไถลตกลงมานั่งพิงตู้แผ่สี่เบี้ยงงอยู่พักหนึ่ง เสียงดังสนั่นหวั่นไหวได้ยินไกลทั่วทั้งบ้าน เด็กนั่งเล่นอยู่ที่ชิงช้า

ห่างออกไปตกใจร้องไห้จ้าแล้วลูกเขยวิ่งขึ้นมาเห็นข้าพเจ้านั่งแผ่สี่เบี้ยก็ตกใจ ยกกะได ออกแล้วก็จะเข้าประคองให้ลุกขึ้น แต่ข้าพเจ้ายกมือห้ามบอกว่าไม่ต้อง เพราะรู้ว่า ร่างกายไม่เจ็บปวดที่ใดจึงลุกขึ้นได้อย่างปกติ คิดแล้วก็ไม่น่าเชื่อเหมือนอภินิหาร ทำ ให้คนในบ้านที่รู้เห็นแปลกใจ และหมอผู้ชำนาญบอกว่า ล้มลงขนาดนี้อย่างน้อยนอน โรงพยาบาล ๖ เดือน ทำให้ข้าพเจ้านึกถึงท่านลุงขึ้นมา ท่านคงจะช่วยหนักเป็นเบา แต่ข้าพเจ้าก็ไม่แน่ใจ เพราะชั้นบนตู้เสื้อผ้าบนห้องมีพระเครื่องและเพชรหน้าทั่งที่ ท่านเจ้าคุณพระพิศาลธรรมรังสี วัดคูหาสวรรค์ จังหวัดพัทลุงมอบให้อยู่ด้วย

หลังจากอาจารย์พรบอกเรื่องสามวิญญาณแล้ว ก็ได้มีเพื่อนฝูงที่ใกล้ชิดสนิท สนมได้จากโลกนี้ไปหลายคน บางครั้งข้าพเจ้าก็ให้คุณวิชัยช่วยถามไปทางอาจารย์พรว่า วิญญาณคนนั้นคนนี้เป็นเพื่อนรักใคร่กันมากใช่ไหม ก็ได้รับตอบจากอาจารย์พรว่าไม่ ใช่ และต่อจากนั้นมาประมาณ ๓ เดือนก็มีผู้ใกล้ชิดเป็นญาติป่วยกันหลายคน แม่ข้าพ-เจ้าก็เกิดกระเสาะกระแสะขึ้นมา ครั้นต่อมาคุณแม่ชุน ค่านประยูร ยายของลูก ๆ ได้ ป่วยถึงแก่กรรมลงที่โรงพยาบาลในวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๑ และหลานคนหนึ่งลูก ของข้าพเจ้าเป็นที่รักของยายซึ่งแกมีความรักยายมาก ทั้งที่ยังอยู่ที่สหรัฐอเมริกา ถ้ารู้ แกคงเสียใจมาก เพราะก่อนไปอเมริกาเมื่อยายป่วยแกเป็นแพทย์ก็ได้พยายามรักษาจน หาย นึกแน่ใจนี่คือวิญญาณหนึ่งในสามเมื่อคิดเช่นนี้ก็ทุกข์ใจคิดว่า ไม่ช้าอีกสองวิญ-ญาณจะต้องจากไป ทั้งแม่ก็ไม่ค่อยสบายหลังจากอายุเพิ่งครบแปดรอบไม่นาน เพื่อ ความแน่ใจข้าพเจ้าจึงไปถามอาจารย์พรว่า เดี๋ยวนี้ผู้ใกล้ชิดซึ่งเป็นยายของลูกได้ตายไป คนหนึ่งแล้ว นี่เป็นวิญญาณหนึ่งในสามใช่ไหม อาจารย์พรก็บอกภายหลังว่าใช่แล้วได้ ไปหนึ่งในสาม ข้าพเจ้าหาความสบายใจไม่ได้คิดสังหรณ์ใจว่าแม่จะต้องอยู่หนึ่งในอีก สองวิญญาณด้วย ถ้าแม่จากไปข้าพเจ้าไม่มีความสุขแน่ เพราะความรักความอาลัยจึง พยายามดิ้นรนช่วยให้ถึงที่สุด แต่ความตายห้ามกันยากเมื่อยังไม่มีทางจะช่วยก็มีแต่ทุกข์ ร้อนสุมอยู่ในใจ ต่อมาคืนหนึ่งเหมือนมีสิ่งดลใจให้ข้าพเจ้าคิดได้ จึงเข้าไปในห้องพระ

แล้วจุดธูปเทียนบูชาไหว้พระเสร็จแล้ว ข้าพเจ้าก็อธิษฐานขอร้องให้ยกเว้นสองวิญญาณที่ใกล้ชิดไว้ก่อน อย่าเพิ่งเอาไป สำหรับแม่นั้นข้าพเจ้าขอให้ต่ออายุท่านให้ได้อยู่ครบร้อยปีก่อน หากท่านเจ้ากรรมนายเวรได้กรุณาช่วยเว้นสองชีวิตนี้แล้วข้าพเจ้าจะบวชพระในพุทธศาสนาในพรรษานี้อุทิศส่วนกุศลนี้ไปให้เจ้ากรรมนายเวร ต่อจากนั้นมาการป่วยของผู้ใกล้ชิดก็หายเป็นปกติ จะเป็นด้วยอำนาจลี้ลับหรือคำอธิษฐานสิ่งใดก็ยากจะพิสูจน์ได้ ข้าพเจ้าจึงได้ทดสอบไปยังอาจารย์พรอีกครั้งหนึ่ง บอกว่าอยากทราบว่าเวลานี้ทางโน้นเขาจะจัดการอย่างใดกับสองชีวิตต่อไป ทั้งที่ข้าพเจ้าอธิษฐานขอยกเว้นสองวิญญาณต่ออายุแม่นี้ ข้าพเจ้าไม่บอกให้ใครรู้แม้แต่คนในบ้าน แต่แล้วต่อมาข้าพเจ้าได้รับตอบจากอาจารย์พรว่า "เวลานี้ทางโน้นเขาหยุดแล้วยังไม่เอาสองวิญญาณไป" ข้าพเจ้าโล่งอกดีใจจึงบอกให้ทางบ้านรู้ว่าปีนี้ ข้าพเจ้าจะต้องบวชพระให้หาผู้สนใจจะบวชและมีความศรัทธาจริง ๆ แล้ว ข้าพเจ้าก็บอกไปทางท่านมหาสมศรี (ซึ่งปัจจุบันนี้จำพรรษาอยู่ที่วัดแก้วฟ้า ถนนสี่พระยา) ให้ช่วยหาผู้มีจิตศรัทธาจะบวชพระ มหาสมศรีองค์นี้ข้าพเจ้าได้บวชให้ท่านจากสามเณร เป็นพระภิกษุและกำลังศึกษาธรรม ข้าพเจ้าบวชให้เพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่หลวงพ่อโสธร พ.ต.ท. บุญศรี จันทนชาติ เป็นผู้แนะนำหามาให้ แลก็บวชเป็นพระภิกษุที่โบสถ์หลวงพ่อวัดโสธร จังหวัดฉะเชิงเทรา ท่านเจ้าคุณพระเขมาภิตาราม (เข้าใจว่าจะเป็นท่านเจ้าคุณพระราชเขมากร อดีตเจ้าอาวาส) เป็นองค์อุปัชฌาย์ เป็นเจ้าอาวาสองค์เก่าก่อนท่านมรณภาพ

ฉะนั้น ในปีนั้น ข้าพเจ้าร่วมกับแม่บ้านก็ได้บวชพระสององค์ตามคำสัญญาอธิษฐานไว้ คือวัดกระจับพินิจ จังหวัดธนบุรี จากสามเณรเป็นพระ ที่วัดดาวคะนองจากสามเณรเป็นพระ และข้าพเจ้าแน่ใจว่าชีวิตของแม่จะต้องอยู่ครบร้อยแน่ แต่ข้าพเจ้าจำเป็นต้องเตรียมฝึกจิตใจศึกษาชีวิตตามหลักธรรมะเพื่อดับทุกข์ ก่อนที่อายุแม่จะครบร้อยเพราะจะต้องผจญความทุกข์เมื่อแม่ต้องจากไป ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงใช้เวลาเร่ง

ศึกษาหาความรู้ ฝึกจิตด้วยอำนาจพลังใจไว้ต่อสู้กับความทุกข์ที่จะเกิดขึ้นต่อไป และบัดนี้ข้าพเจ้าได้พิสูจน์แล้ว

เมื่อวิญญาณแรกคือวิญญาณผู้ใกล้ชิดคือ คุณแม่ชุน ด่านประยูร ได้ถึงแก่กรรมลงเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๑ และได้ทำการฌาปนกิจที่วัดหัวลำโพง เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๑

วิญญาณที่สอง คุณแม่ผิว พลายเวท ได้ถึงแก่กรรมลงเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๔ ทำการฌาปนกิจศพที่วัดหัวลำโพง ในวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๔

วิญญาณที่สามคือ แม่บังเกิดเกล้าของข้าพเจ้าได้ถึงแก่กรรมลง เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ และได้ทำการฌาปนกิจที่วัดธาตุทองในวันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๔ จะสังเกตได้ว่าวิญญาณที่หนึ่งได้ถึงแก่กรรมลงก่อนอธิษฐานจิตห่างจากวิญญาณที่สองหลังจากอธิษฐานจิตแล้วประมาณ ๓ ปี แล้ววิญญาณที่สาม ถึงแก่กรรมห่างจากวิญญาณที่สองประมาณไม่ถึง ๒ เดือน บัดนี้สามวิญญาณก็สุดสิ้นลงแล้ว แต่เมื่อเกิดขึ้นแล้วดับไป เรื่องลี้ลับซับซ้อนยังมีอีกมากมายในโลกมนุษย์ ซึ่งไม่อาจจดจำบันทึกไว้ไม่ช้าก็สูญสิ้นไป ยังมีสิ่งแปลกประหลาดก่อนแม่ป่วย จะว่าโดยบังเอิญก็ไม่แน่ คือต้นมะม่วงที่ในบ้านต้นหนึ่ง เฉพาะต้นเดียวในจำนวนหลายต้นออกช่อและออกผลทยอยกันออกเป็นตอน ๆ รุ่น ๆ มิทั้งช่อและผลตลอดมา ทั้งที่ไม่ใช่ฤดูออกผลและไม่ใช่มะม่วงทะวาย เป็นมะม่วงอกร่อง ผลใหญ่หวานหอม ปีก่อน ๆ ออกเป็นฤดู แต่เมื่อแม่เริ่มป่วยผลมะม่วงรุ่นแรกก็เริ่มสุก แม่ชอบกินมะม่วงอกร่องมาก เราเก็บบ่มไว้สำหรับแม่ เพราะแม่ชอบกินมะม่วงกับข้าวจ้าวธรรมดา เป็นอาหารประจำวันไม่เบื่อมะม่วงก็ทยอยกันสุกออกตลอดมา เมื่อแม่ดับแล้วมะม่วงต้นนั้นก็เริ่มเหี่ยวแห้ง และก็ยืนต้นตาย และมะม่วงต้นนี้แม่ได้เพาะเมล็ดปลูกด้วยตนเอง

อีกครั้งหนึ่งเมื่อแม่กำลังป่วยตอนเช้า แม่ได้บอกกับลูกหลานว่า วันนี้แม่อยากกินขนมจีนน้ำยา พวกลูกหลานถือว่าการอยากของแม่เป็นเรื่องสำคัญ เรื่องใหญ่ต่างก็คิดว่า ทำอย่างไรจะให้ทันอกทันใจถ้าช้าไปก็จะหายอยาก จะเรียกว่าอยากกินไม่ได้กินทันใจ ต่างก็คิดว่าจะเอารถออกไปเที่ยวหาซื้อแต่ก็ไม่รู้ว่ามีขายที่ไหน เพราะไม่สนใจมาก่อนและคิดว่าจะไปตลาดหาซื้อเครื่องมาปรุงเอง และทันใดนั้นก็ได้ยินเสียงกดออดที่หน้าประตูข้างนอก เมื่อเด็กออกไปเปิดปรากฏว่า ที่บ้านคุณนายสวาสดิ์ ซึ่งอยู่ไม่ห่างไกลจากบ้านมากนัก ได้ให้คนนำขนมจีนน้ำยาใส่จานชามใส่ถาดมาให้จำนวนมากกินได้หลายคน คุณนายสวาสดิ์ทำอาหารรสอร่อย ข้าพเจ้าอดคิดไม่ได้ว่า นี่เป็นเหตุบังเอิญหรืออภินิหารกันแน่ แม่เป็นคนมีบุญ นึกอยากอะไรก็ได้อย่างนั้น เป็นที่น่าคิด

เมื่อก่อนแม่ป่วย แม่บอกว่าอยากไปเที่ยวประเทศอินเดีย อยากไปดูสถานที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา แต่ข้าพเจ้าเห็นว่าอายุแม่มากเกินกว่าจะเดินทางไกลไปต่างประเทศ จึงขอร้องว่า อย่าไปเลย เพราะไปต่างประเทศยุ่งยากมาก คนที่จะไปเป็นเพื่อนก็หายากไม่มี ยิ่งอินเดียแล้วแม้แต่คนที่มีอายุน้อยแข็งแรงก็ยังแย่ จึงไม่เหมาะกับแม่อายุมากเกินไปที่จะตรากตรำลำบาก ขอร้องอย่าไปเลยแม่ก็ไม่ว่าอะไร

แม่เป็นผู้ชอบทำบุญ ได้มีมูลนิธิหลายแห่ง ชอบสมทบทุนสร้างโบสถ์ สร้างศาลาและถนน ใครบอกบุญก็ไม่เคยขัด เป็นที่รู้จักของพระส่วนมาก

เมื่อแม่ป่วย แม่มักจะนอนหลับนาน ๆ เมื่อแม่ตื่นขึ้นมามักจะเล่าเรื่องต่างๆ แสดงความพอใจและเป็นสุข ที่ได้ไปพบไปเห็นในเวลาหลับให้ลูกหลานที่คอยปฏิบัติฟังสิ่งที่ไปเห็นในเวลานอนหลับล้วนแต่ไปพบสิ่งที่สวยงาม ทำให้จิตใจเพลิดเพลินทุกหนทุกแห่งที่แม่ไปนั้นล้วนแต่น่าดูน่าชมแปลกประหลาดพิสดารทั้งสิ้น แม่บอกว่าไม่อยากตื่น เพราะเวลานอนหลับนั้นร่างกายแข็งแรงไปไหน มาไหน ได้รวดเร็ว แม่

อยากจะหลับให้เพลิดเพลิน และบอกว่า เมื่อตื่นขึ้นมาก็เห็นตัวเองอยู่ในสภาพของคนป่วยช่วยตนเองไม่ได้ผิดกับเวลาหลับ ฉะนั้นแม่จึงอยากหลับต่อไป เพราะมีความสุขความสบายจะได้ไปไหนมาไหนได้ดังใจนึก ร่างกายแข็งแรงแจ่มใส แม่ได้เล่าให้ลูกหลานฟังทุกครั้งที่แม่หลับไปนาน ๆ แล้วตื่นขึ้นมา ฟังตามเสียงที่แม่เล่าให้หลานฟังแล้วข้าพเจ้าคิดเอาเอง แม่คงได้ไปสู่ดินแดน สังเวชนียสถาน ทางพุทธศาสนา ที่แม่มีความสนใจมาแล้ว แต่ไม่กล้าซักถามให้แม่เล่าเอง กลัวแม่จะเหนื่อย เพราะแม่ยังป่วย

เมื่อได้ยินแม่เล่าถึงการท่องเที่ยวเวลานอนหลับอย่างเพลิดเพลิน ทำให้ข้าพเจ้าคิดถึงบางท่านที่มาหาเพื่อขอความแนะนำจากข้าพเจ้าว่า ได้รับความทุกข์ทรมานทางฝันจนไม่อยากจะนอนหลับ เพราะทุกครั้งที่นอนหลับมักจะฝันร้าย ตกใจอกสั่นขวัญหาย บางเวลาตื่นแล้วตัวยังสั่น บางครั้งก็ฝันเห็นคนวิ่งไล่จับ ได้พยายามวิ่งหนีขึ้นยอดเขาสูงแต่ที่สุดก็หนีไม่พ้น ถูกจับตัวเหวี่ยงโยนลงมาจากยอดเขาสูง บางครั้งเห็นหมาดำฝูงใหญ่วิ่งไล่กัด ข้าพเจ้าก็เพียงแนะนำให้ไปหานายแพทย์ทางประสาทก่อนแล้วให้ทำบุญใส่บาตรทำสังฆทานอุทิศส่วนกุศลไปให้เจ้ากรรมนายเวร และหาทางทำจิตให้สงบ ฝึกทำสมาธิ ทำจิตให้กล้าไม่หวาดกลัว ไม่ตกใจ เข้าหาพระที่ท่านมีศีลบริสุทธิ์ ศึกษาธรรมจากท่าน เราปฏิบัติอยู่ในขอบเขตของศีลธรรม หากฝึกจิตให้กล้าไม่กลัว ใช้พลังใจ คิดว่าคงจะเบาบางลงได้ แต่ข้าพเจ้าก็ไม่แน่ใจว่าจะได้ผลเพียงใดเพราะผู้ที่มาขอความเห็นไม่ได้มาเล่าให้ฟังอีก เมื่อมาเปรียบเทียบกับความรู้สึกของแม่แล้วก็ตรงกันข้าม จึงทำให้อดคิดไม่ได้ว่าความรู้สึกย่อมแตกต่างกันเช่นนี้เพราะเหตุใดเห็นจะเป็นเพราะกรรมแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน เพราะมีทั้งคนมีบุญและคนมีบาปย่อมจะแตกต่างทางจิตใจแต่ละตัวคนไม่เหมือนกัน หากท่านได้ใช้ความคิดพิจารณาหาเหตุผลด้วยสติปัญญา คงจะมองเห็นเรื่องกรรมตามสนองนั้นเป็นความจริง สามวิญญาณก็จบลงเพียงนี้.

ขออภัยทุกท่านที่ข้องใจ

เนื่องจากแม่ได้ถึงแก่กรรมลงในครั้งนี้ และไม่ได้เรียนให้ท่านที่รักเคารพทราบ ก็ด้วยเหตุผลเห็นว่าเป็นการรบกวนยังไม่จำเป็น

ก่อนที่ท่านจะดับวันนั้น ข้าพเจ้ากลับจากงานมาถึงบ้านเวลา ๑๖.๑๐ น. เมื่อขึ้นบ้านแล้วตรงไปในห้องแม่ เห็นหมอพิมพ์พันธ์กำลังนวดกล้ามเนื้อหัวใจ ได้ทราบว่าแม่กำลังจะหมดลมแต่ชีพจรยังเต้น แต่หมอพยายามเท่าใดก็ไม่สามารถจะช่วยชีวิตแม่คืนมาได้ ข้าพเจ้าได้มีโอกาสได้เห็นหน้าแม่ยังมีลมหายใจก่อนจากไปเพียง ๑๐ นาที แม่ได้จากไปเมื่อเวลา ๑๖.๒๐ น. วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๔

ข้าพเจ้าจะเป็นลูกชายของแม่คนเดียวก็จริง แต่ไม่ใช่คนโต จึงต้องขอร้องกำชับญาติพี่น้องลูกหลานทุกคนในเย็นวันนั้นว่า การอาบน้ำศพก็ดี และการสวดศพก็ดี อย่าได้ไปรบกวนท่านผู้เคารพนับถือและเพื่อนฝูงที่สนิท ให้ทำการแต่พวกญาติพี่น้องลูกหลาน เพราะควรจะเห็นใจในความยากลำบากการเดินทางไปมาในเวลานี้ การจราจรติดขัดเสียเวลา ยิ่งเวลากลางคืนก็เป็นเวลารถบรรทุกสิบล้อวิ่งเข้ากรุงเทพฯ เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย และบางท่านก็ติดงานมากมายอย่างน่าเห็นใจ

ข้าพเจ้าคิดแล้วจึงได้ตัดสินใจ สั่งห้ามบุตรหลานไม่ให้รบกวนให้ท่านที่เคารพนับถือลำบากโดยยังไม่จำเป็น

หลังจากแม่ได้สิ้นสุดเวลาปัจจุบันหมดลมหายใจไปแล้ว ได้มีเพื่อนที่รักโทรศัพท์มาถามว่า "อาการของคุณแม่เป็นอย่างไรบ้าง" ข้าพเจ้าก็ตอบว่า "สบายดีแล้ว ท่านเหล่านั้นก็แสดงความยินดีด้วย ข้าพเจ้าก็พอใจที่ไม่ได้ไปแจกทุกข์ให้เพื่อน ๆ ความจริงท่านก็สบายดีแล้ว เพราะท่านได้จากความทุกข์ในโลกมนุษย์ อันโสมมแสนเบื่อ ท่านต้องใช้เวลานานตั้งร้อยกว่าปี แม้บางท่านเคยกินข้าวเที่ยงกันแทบทุกวันก็ไม่รู้เรื่องนี้ เพราะข้าพเจ้าตอบเพียงว่าสบายดีแล้ว แต่ภายหลังซักสงสัยจึงต้องอธิบายให้

พึ่ง และบังเอิญมีบางท่านไปในงานอื่นมาพบเข้า ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงต้องเรียนให้ท่านหายความข้องใจ เพราะมีจำนวนไม่น้อยที่ตัดพ้อมา

ความจริงข้าพเจ้าตั้งใจจะเขียนความรู้สึกเรื่องนี้ ลงในหนังสือที่จะพิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจอีกร้อยวันข้างหน้า แต่เมื่อมีผู้ต่อว่ามามาก จึงได้อธิบายย่อ ๆ เพื่อคลายความข้องใจลงบ้าง และขออภัยทุก ๆ ท่านมาในที่นี้ด้วย.

ท. เลียงพิบูลย์
๑๑ มีนาคม ๒๕๑๕

สำหรับเรื่องสามวิญญาณก่อนพิมพ์ ข้าพเจ้าได้ส่งต้นฉบับไปให้อาจารย์พรรัตนสุวรรณ เพื่อขออนุญาตพิมพ์ เพราะเรื่องเกี่ยวกับตัวท่านด้วย หากมีข้อบกพร่องขอให้ท่านช่วยแก้ไข ต้องการให้เรื่องสมบูรณ์ จากนั้นท่านก็ได้โทรศัพท์มาว่า ทุกอย่างเรียบร้อยดี ไม่ต้องแก้ไขพิมพ์ได้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบคุณท่านมาในที่นี้ด้วย.

สวัสดี

คนดี

เมื่อมีชีวิตอยู่ ก็มีผู้คนรักใคร่เคารพ
เมื่อยามป่วยไข้ ก็พากันเป็นทุกข์ อยากให้หายเร็ว ๆ
เมื่อยามตาย ก็มีผู้พากันเศร้าโศกเสียใจ อาลัยรักมิรู้วาย
ทิ้งความดีไว้ให้บุตรหลานภูมิใจต่อไป

ตรงกันข้าม

คนชั่ว

ยามเมื่อมีชีวิตอยู่ ก็มีคนสาปแช่ง แม้จะไม่แสดงออกมาก็แช่งด่าในใจ
เมื่อยามป่วยไข้ ก็มีผู้แสดงว่าอยากให้ตายเร็ว ๆ
เมื่อยามตาย ก็มีผู้แสดงความยินดี ร้องสาธุ ว่าต่อไปนี้แผ่นดินจะสูงขึ้น.
ทิ้งความข่มขื่นไว้ให้ลูกหลานรับทุกข์ต่อไป.

ลอยทุกข์

เรื่องที่ ๑๒๘

วันหนึ่งในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ ข้าพเจ้าได้รับจดหมาย ภายในมีข้อความหลายหน้ากระดาษ อ่านแล้วรู้สึกมีความสนใจมาก ท่านผู้เขียนได้บันทึกตัวหนังสือด้วยหมึกเรียบร้อย บรรจงอ่านง่าย สิ่งที่ข้าพเจ้ายังงงอยู่ก็คือท่านได้อ้างถึง ได้เคยอ่านกฎแห่งกรรมมาก่อน และได้มีโอกาสมาหาได้สนทนากับข้าพเจ้าเมื่อปลายเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ ท่านผู้นี้ได้เล่าถึงตลอดเวลาเข้าพรรษาไม่ยอมดื่มเครื่องดองของเมา ได้พยายามปฏิบัติตนอยู่ในศีล ๕ เมื่อออกพรรษาแล้วก็เลยเลิกเหล้าได้ ไม่ดื่มต่อไปไม่ว่าจะในเวลาพรรษาหรือนอกพรรษาตั้งใจว่าในชีวิตนี้จะเลิกดื่ม เพราะเห็นความดีของการอดเหล้าทำให้มีเวลาอยู่ติดบ้าน เมื่ออดเหล้าแล้วรู้สึกภายในบ้านอบอุ่นมีชีวิตชีวาขึ้น จิตใจปกติเกิดความเห็นอกเห็นใจภรรยาและบุตรมากขึ้น เพราะเวลาเมาได้แสดงกิริยาหยาบคายต่อลูกเมีย ในครอบครัวไม่มีความสุข บัดนี้เราต่างก็มีความสุข

ซึ่งข้าพเจ้าก็ยินดีเพราะนอกจากท่านผู้นี้อ่านหนังสือแล้วยังได้ปฏิบัติแล้วก็เกิดผลดี ข้าพเจ้าก็ดีใจ เป็นธรรมดาย่อมมีทั้งคนชอบและไม่ชอบ ที่ไม่ชอบเห็นจะได้แก่พวกขายเหล้าที่ขาดรายได้อย่างน้อยก็ขาดลูกค้าไปคนหนึ่ง แต่เรื่องนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่ เป็นเรื่องเก่าสมัยก่อนก็เคยมีผู้ปฏิบัติมาแล้ว ข้าพเจ้าเพียงแต่เคยนำมาปฏิบัติก็เห็นผลแล้วก็เขียนขึ้นชี้ให้เห็นโทษของการเมา เพราะคนเมามักประมาทขาดสติ แม้แต่ในวงเหล้าในหมู่เพื่อนฝูงเมื่อเมาแล้วพูดไม่ถูกหูก็เกิดชกต่อยยิงแทงกันขึ้น บางรายก็ตาย

หรือบาดเจ็บสาหัส บางครั้งก็เกิดอุบัติเหตุ เรื่องของคนเมามีข่าวเกิดขึ้นมากมายในหน้าหนังสือพิมพ์และข่าววิทยุทำให้ลูกเมียทางบ้านเกิดกังวลใจเป็นห่วงไม่มีสุขเมื่อสามีนักดื่มกลับบ้านผิดเวลา เมื่อทราบว่าหนังสือชุดนี้ทำให้หลายท่านเลิกเครื่องดองของเมาเพราะเห็นโทษมากกว่าเห็นคุณประโยชน์ ข้าพเจ้ามีความปีติยินดี ทางครอบครัวของท่านผู้เลิกดื่มก็คงพากันปีติเช่นกันเพราะพ่อบ้านเลิกเมาแล้ว อย่างน้อยเลิกงานก็อยู่ติดบ้านใกล้ลูกใกล้เมีย ทางบ้านก็เลิกห่วงเลิกกังวลใจ ไม่กลับถึงบ้านสองยามตีหนึ่งและเมาเปะปะ ในบันทึกท่านผู้นั้นได้กล่าวต่อไปว่า

การสนทนาในวันนั้นเกิดประโยชน์แก่ชีวิตผมและครอบครัวมาก แต่ความรู้สึกของผมจะตรงกับผู้อื่นหรือไม่ผมไม่ทราบ ผมคิดว่าผู้ปฏิบัติควรจะมองเห็นผลและเกิดศรัทธาเสียก่อนจึงค่อยปฏิบัติ คงจะเกิดประโยชน์

หลังจากผมได้เลิกดื่มแล้วสุขภาพของผมก็ดีขึ้น เรื่องทางกระเพาะอาหารก็ไม่กำเริบเหมือนเมื่อครั้งยังดื่ม ครอบครัวก็เกิดความอบอุ่นทางใจเพราะพ่อบ้านอยู่ใกล้ชิดลูกเมีย การเรียนของลูก ๆ ก็ดีขึ้นเพราะมีผมผู้เป็นคนคอยเอาใจใส่กวดขันการเรียนของลูกอย่างใกล้ชิด คอยชี้แจงข้อติดขัด คอยอธิบายข้อขัดข้องให้ลูกเข้าใจแจ่มแจ้ง การสอบในปีนั้นนั้นก็ได้ผลดีมากกว่าการสอบครั้งก่อน ๆ เพราะผมมีเวลาอยู่บ้านมากหันมาเอาใจใส่สนิทสนมเล่นกับลูกอย่างใกล้ชิดทำให้ลูกเคารพนับถือรักพ่อมากขึ้น ครั้งก่อนผมได้ใช้เวลาให้ผ่านไปเพราะความเมาห่างเหินจากลูกมาก การเรียนเข้าชั้นกลาง ๆ แม้จะได้กวดวิชาพิเศษทางโรงเรียนก็ไม่ทำให้แกดีขึ้นมากนัก

นี่เป็นข้อความที่อยู่ในจดหมายฉบับนั้น การอดเหล้านั้นมีข้อความซ้ำกับข้าพเจ้าเคยเขียนมาแล้ว ซ้ำกับหลายท่านรู้สึกเช่นเดียวกัน ข้าพเจ้าต้องขออภัยท่านเจ้าของจดหมายตัดบางตอนออกเพื่อเข้าหาจุดที่ข้าพเจ้าสนใจมากคือ "ลอยทุกข์" ข้อความตอนหนึ่งในจดหมายบอกว่า

ครั้งหลังผมได้สนทนาเรื่อง "ลอยกระทง" ในคืนวันเพ็ญกลางเดือน ๑๒ ซึ่งในปัจจุบันมีความสนุกสนาน มีการประกวดประขันในการตบแต่งประเภทที่สวยงามและ

ประเภทที่มีความหมายในคติธรรม มีรางวัลสำหรับผู้ชนะการประกวดเป็นที่สนุกสนานของบุคคลทั่วไป ปัจจุบันนี้กลับเป็นงานออกหน้าออกตางานหนึ่งในเมืองไทย

คืนวันเพ็ญเดือนสิบสองจะมีแสงจันทร์ส่องสว่าง สภาพดินฟ้าอากาศทั่วไปแจ่มใสทำให้อารมณ์สดชื่น ทำให้จิตใจผุดผ่องร่าเริง เป็นคืนเดือนเพ็ญที่ปราศจากเมฆหมอกบดบังดวงจันทร์แจ่มแจ้งกว่าเดือนใดในรอบขวบปี เหมาะสำหรับหนุ่มสาวยังอยู่ในวัยรัก

ตอนหนึ่งในจดหมายฉบับนั้นบอกว่า คนในบ้านผมทั้งชายหญิงเด็กผู้ใหญ่ชอบวันลอยกระทงกันมาก รู้สึกทุกปีจะขาดเสียไม่ได้ เห็นจะเป็นเพราะบ้านผมอยู่ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยาไม่เสียเวลาไปไกล คนเฒ่าคนแก่ในบ้านโดยเฉพาะยายแม่ครัวเห็นเป็นสิ่งจำเป็นประจำปีจะขาดเสียไม่ได้ ก่อนจะลอยกระทงแกมักจะนั่งยอง ๆ กลางแจ้งหัวสะพานริมน้ำยกกระทงที่จุดธูปเทียนแล้วขึ้นจบเหนือหัวคิ้วปากก็พูดพึมพำ ผมเองก็ไม่รู้เรื่องพวกเด็ก ๆ ก็พลอยเอาอย่างด้วย ผมเคยถามยายแม่ครัวของผมซึ่งเราอยู่กันมายี่สิบกว่าปีตั้งแต่ครั้งคุณพ่อคุณแม่ของผมว่า "ป้าอธิษฐานขออะไร ขอให้ถูกหวยเบอร์หรือ" แกตอบผมว่า "เปล่าหรอกเจ้าข้า อิฉันขอสมาลาโทษแม่คงคาที่เคยได้อาบเคยกินให้ความชุ่มชื่นแก่ชีวิตตลอดมา นึกถึงพระคุณของท่าน" ผมก็นึกอยู่ในใจ "แม่ครัวเรานี้มีความกตัญญู มีความซื่อแต่แกเป็นคนขี้บ่นจู้จี้สักหน่อยนอกนั้นก็ดีหมด ใจบุญ" แต่ปีหลังที่ผมได้สนทนากับคุณแล้ว เราพูดกันถึงความหมายของการลอยกระทง ผมปรารภว่า การลอยกระทงนอกจากจะสนุกสนานตามฤดูกาลแล้วก็ไม่เห็นจะเกิดประโยชน์อะไรเป็นหลักธรรมได้ พยายามค้นดูตำราก็ไม่ค่อยจะตรงกันนัก ตามตำนานครั้งกรุงสุโขทัย ครั้งท้าวศรีจุฬาลักษณ์หรือนางนพมาศพระสนมเอกของพระร่วงเจ้าก็มีการตบแต่งกระทงประกวดประขันกัน พิธีนี้ได้ถือเป็นประเพณีปฏิบัติกันมาทุกวันนี้ ประเพณีทางเชียงใหม่ก็ถือเป็นวันสำคัญ ตามบ้านเรือนพากันจุดประทีปโคมไฟสว่างไสวในวันลอยกระทงแต่สาระประโยชน์ที่แท้จริงยังมองไม่เห็นนอกจากความสนุกสนานเท่านั้น ไม่มีตำนานที่ตรงกันเลย

วันนั้นผมจำได้ว่าผมเล่าถึงคนในบ้านผมทั้งเด็กและผู้ใหญ่ชอบลอยกระทงทุกปีไม่ขาด เพราะบ้านเราอยู่ริมน้ำ คุณได้พูดขึ้นว่า "คนโบราณเขามีความหมายลึกซึ้งกว่านี้ สำหรับเราถือพุทธศาสนา การลอยกระทงแบบพุทธศาสนาถ้าเป็นเด็กลองสอนให้เด็ก ๆ รู้ว่าการลอยกระทงหมายถึงเราได้เอาความรู้สึกที่ไม่ดี สิ่งที่ชั่วร้ายที่มีในตัวเรามีความโลภ โกรธ หลง ความอิจฉาริษยาลอยไปให้หมดสิ้น ให้เหลือแต่ความดีมีเมตตากรุณาไว้เรียกว่าลอยบาปหรือลอยความชั่วให้พ้นจากตัวเราไป ผมมาคิดดูแล้วก็เห็นดีด้วยแม้ผมจะไม่เคยได้ยินได้ฟังมาก่อน ถ้าปฏิบัติแล้วก็คงจะได้ประโยชน์บ้างไม่มากก็น้อย ในเดือน ๑๒ ปีนั้นผมจึงเรียกเด็กมาอบรมสั่งสอนถึงการอธิฏฐานก่อนจะถึงคืนวันเพ็ญ ในคืนวันลอยกระทงผมก็ย้ำถึงการลอยบาปหรือลอยกระทงให้ฟังอีก เด็กคนไหนโกรธง่ายโมโหร้ายก็ให้ปล่อยลงกระทงเพื่อลอยตามน้ำออกไป เด็กคนไหนขี้เกียจก็ให้ลอยความขี้เกียจไปเสียเหลือแต่ความขยัน คนไหนอิจฉาริษยาก็ให้อธิฏฐานลอยไปกับกระทงตามน้ำไปเหลือแต่ความดี ให้ลอยบาปไปให้หมดเหลือแต่บุญ คนที่เหลือแต่ความดี ไม่อิจฉาริษยา ไม่โกรธแค้นพยาบาท เป็นคนมีความสุขสบายใจ

ครั้นถึงยายแม่ครัวของผมแกก็ยกกระทงขึ้นจบเช่นปีก่อน ๆ ที่เคยทำมา เพื่อขอสมาลาโทษแม่คงคาที่เคยได้อาบได้กินให้ความสุขสบายชุ่มชื่นมาตลอดปีเช่นเคย เมื่อแกกล่าวจบแล้ว ก่อนที่แกจะลอยลงในลำน้ำ ผมก็รีบบอกว่า "ฉันได้รับความรู้มาจากท่านผู้หนึ่งว่าการลอยกระทงนี้เป็นการลอยบาปลอยความชั่วลอยความทุกข์ให้หมดไป เป็นการชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ มีสิ่งใดที่ไม่ดีก็อธิฏฐานให้มันลอยตามน้ำไปในกระทงลอยไปจากตัวเราและอธิฏฐานขอให้แม่คงคาช่วยชำระจิตใจให้ผ่องใสบริสุทธิ์สำหรับป้านั้นจงลอยความขี้บ่นจู้จี้ไปตามน้ำด้วยเพราะขี้บ่นจู้จี้ไม่ดีไม่มีใครชอบเป็นบาปติดนิสัยป้าจงอธิฏฐานให้ลอยตามน้ำไปเสียอย่าให้เหลือเลย ตอนนั้นผมพูดออกมาแล้วก็นึกกลัวว่าแกจะโกรธ เพราะผมไปว่าแกขี้บ่นจู้จี้ ตามปกติคนส่วนมากไม่ชอบให้ใครว่าตรง ๆ เมื่อก่อนผมไม่เคยว่าแกเลยเพราะเห็นว่าแกทำงานดีจะบ่นจู้จี้บ้างก็เป็นธรรมดา

คิดว่าแกคงโกรธถ้าไม่พูดก็คงแสดงกิริยาไม่พอใจโกรธอยู่ภายใน แต่นึกไม่ถึงปรากฏว่า แกกลับพูดว่า "อีฉันรู้ตัวดีว่าเป็นคนจู้จี้ขี้บ่น" พูดแล้วก็ยกกระทงขึ้นจบเหนือหัวคิ้วอีกครั้งหนึ่งพลางพูดว่า "เจ้าประคุณขอให้ความชั่วช้าจู้จี้ขี้บ่นจงลอยไปในแม่คงคาพาตามน้ำไปอย่าให้เหลืออยู่ในตัวของลูกช้างอีกเลย ขอให้จิตใจของลูกช้างบริสุทธิ์ด้วยเถิด"

ผมได้ยินเมื่อฟังแล้วอดขำไม่ได้ แม่บ้านผมหันไปหัวเราะทางอื่นกลัวยายแม่ครัวแกจะอาย เมื่อแกลอยกระทงไปในแม่น้ำแล้วปากแกก็บ่นพึมพำวักน้ำเพื่อให้กระทงลอยออกไปห่างจากฝั่ง พวกเด็กต่างก็อธิฐานตามที่ผมสอนแนะนำและลอยกระทงในน้ำตามๆ กัน เวลายังหัวค่ำ เพ็ญเดือนสิบสองจันทร์เต็มดวง น้ำได้พากระทงที่พวกเราลอยไหลลงไปสู่ทิศทางทะเลเพราะเดือน ๑๒ น้ำมีแต่ไหลลงไม่ไหลขึ้น พอวันเพ็ญเที่ยงคืนเดือนอยู่ตรงหัวน้ำจะนิ่งหยุดไหลมีคนชอบอาบน้ำเพ็ญกันถือว่าเป็นศิริมงคลและชอบตักน้ำเพ็ญมาไว้เมื่อครั้งยังไม่มีประปา ถือว่าเป็นน้ำบริสุทธิ์ วันนั้นผมอยากจะบอกว่ามีความสบายใจจริง ๆ หันมามองดูแม่บ้าน เห็นหน้าตายิ้มแย้มอารมณ์ดีผมก็คิดว่าคงมีความรู้สึกเช่นเดียวกัน

เราต่างยืนอยู่ริมฝั่งน้ำสายตาจ้องมองดูกระทงที่กำลังลอยตามน้ำห่างฝั่งออกไป ของใครที่ลอยมาติดฝั่งเด็กก็หาไม้เขี่ยให้ห่างออกไปจากฝั่ง เรายืนมองดูกระทงที่เขาลอยอยู่เหนือบ้านเรากำลังจะผ่านเราไปเป็นทิวแถว ใจผมคิดว่าผู้ลอยกระทงเขาจะคิดเหมือนเราบ้างไหม เพราะลอยกระทงอธิฐานอย่างผมปฏิบัติทำใจปลอดโปร่งสบายใจ

เมื่อเรากำลังยืนมองดูกระทงตามน้ำไหลลงอย่างเพลิดเพลินผมก็ได้ยินเสียงของแม่ครัวพูดขึ้นว่า "อีฉันก็รู้ว่าการบ่นจู้จี้มันไม่ดีเป็นความชั่ว ในคืนนี้ท่านพูดขึ้นอีฉันต้องคิดถึงเมื่อยังเด็ก ๆ หรือวัยรุ่นสาว อีฉันถูกคุณยายแกบ่นจู้จี้อีฉันก็ไม่ชอบฟังก็ต้องทนฟังตลอดจนยายตาย แต่ไม่รู้อย่างไรอ้ายการขี้บ่นกลับมาตกอยู่กับอีฉันได้

อย่างไรอีฉันไม่รู้ตัว แต่เมื่อท่านได้ให้สติให้ลอยบาปในคืนนี้ อีฉันก็คิดได้จึงอยากจะทิ้งให้ลอยตามแม่พระคงคาในคืนนี้ให้หมดไป"

ผมเองได้ยินแล้วก็เห็นใจนึกว่าทุกอย่างถ้าอยู่ใกล้ชิดไม่ว่าความดีหรือความชั่วย่อมติดกันได้อย่างไม่รู้ตัว ผมมองเห็นตัวอย่างข้างบ้านมานานแล้วพ่อเป็นคนชอบทอดแหหาปลาแต่เมื่อลูกเกิดมาพอโตหน่อยก็หัดทอดแหหาปลาเหมือนพ่อเช่นเดียวกัน ยิ่งเด็กอยู่ใกล้ชิดติดง่ายกว่าผู้ใหญ่

นี่เป็นเหตุที่ผมต้องเขียนจดหมายมาเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ฟังเพราะมิใช่เพียงนี้เหตุการณ์ต่อมาภายหลังในระยะไม่ห่างไกลนัก ได้ยินแม่บ้านบอกกับผมว่า "ลอยบาป" ของคุณได้ผลค่ะเพราะเวลานี้ยายแม่ครัวแกหายบ่นจู้จี้ไปมากแล้ว จะมีบางครั้งมีบ้างเผลอตัวเพราะเคยชิน แต่เมื่อแกรู้สึกก็หยุดทันที พวกเด็กผู้หญิงเข้าไปช่วยทำครัวที่เคยถูกแกบ่นจนชินหูบัดนี้ไม่ค่อยจะได้ยินแกบ่นอีก แกกลับสอนว่าควรทำอย่างโน้นอย่างนี้ด้วยคำสุภาพไม่ดุด่าเช่นเคย ผมไม่ค่อยได้อยู่บ้านและหลังจากคืนลอยกระทงแล้วผมก็เดินทางไปธุรกิจต่างจังหวัดเมื่อกลับมาแล้วได้ยินข่าวทำให้ผมชื่นใจ ผมคิดว่าอำนาจจิตและความศรัทธาได้ส่งผลดีให้เกิดขึ้นในครอบครัวผมอีกแล้ว ผมจึงเรียนมาเพื่อให้ทราบเพื่อขอบคุณมาด้วย

ข้าพเจ้าได้อ่านแล้วก็ยังงงนึกเท่าไรก็นึกไม่ออกว่าท่านผู้นี้มีรูปร่างอย่างใด ตอนสนทนาข้าพเจ้าเคยพูดอะไรไปบ้างก็ไม่ได้จดจำเพราะมากท่านมาหาก็มากเรื่องสนทนา จำได้ว่าตัวข้าพเจ้าเองพร้อมทั้งพาเด็ก ๆ ในสมัยนั้นนำกระทงไปลอยที่บางปูเพื่อลอยไปในทะเลและอธิฐานขอให้ข้าพเจ้าหลุดพ้นจากความโลภ ความโกรธ ความหลง อย่าให้เห็นแก่ตัว สิ่งใดที่ทำให้ก่อเกิดเป็นต้นเหตุแห่งทุกข์ ขอพระแม่คงคาช่วยพาลอยไปพ้นห่างไกลออกไปจากตัวข้าพเจ้า อย่าได้กลับมาอีก การลอยครั้งนั้นข้าพเจ้าถือว่าลอยทุกข์แต่เป็นเวลาประมาณยี่สิบปีมาแล้ว ก่อนที่ข้าพเจ้าจะเริ่มเขียนหนังสือชุด "กฎแห่งกรรม" "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว" และเป็นครั้งสุดท้ายนับแต่นั้น ต่อมา

ข้าพเจ้าไม่เคยลอยกระทงที่ไหนอีก แม้จะไปดูงานลอยกระทงที่ประกวดประขันที่สนุกสนานก็ไม่เคย

จดหมายบันทึกฉบับนั้นทำให้ข้าพเจ้าเกิดปีติ ที่การได้สนทนาแม้จะจำไม่ได้ก็ดีและได้เกิดผลดีทางครอบครัวของท่านผู้นี้ บางทีจะเกิดผลประโยชน์แก่ท่านผู้อื่นที่ได้อ่านขึ้นมาบ้างไม่มากก็น้อย หากท่านเกิดศรัทธามีอำนาจจิตก็คงเกิดผลดี ก็จะเกิดผลบุญบารมีแก่ท่านผู้บันทึกอย่างน้อยเมื่อรู้แล้วก็สบายใจ และเรื่องเช่นนี้มีแต่เกิดผลดีแก่ผู้ปฏิบัติด้วยความตั้งใจไม่เป็นพิษเป็นภัยแก่ท่านผู้ใดมีแต่เสมอตัวกับกำไรชีวิต อาจปลดเปลื้องความชั่วให้เบาบางลงบ้าง

ข้าพเจ้าขอขอบคุณท่านเจ้าของจดหมายไว้ในที่นี้ด้วยเพราะจดหมายของท่านอาจเกิดคุณประโยชน์ส่วนรวมต่อไปในอนาคต หากมีท่านที่ได้ใช้สติปัญญาพิจารณาดูก็คงเห็นดีเห็นชอบด้วย จดหมายบันทึกของท่านฉบับนี้อย่างน้อยทำให้ข้าพเจ้าผู้หนึ่งมีความปีติสบายใจเป็นคนแรก

สวัสดี

ค่าของคน มิได้นับ เพราะทรัพย์มาก
หรือนับจาก รูปลักษณ์ สูงศักดิ์ศรี
หากเกิดแต่ คุณงาม และความดี
ผลงานที่ จรรโลงให้ โลกไพบูลย์

ของ **คุณพวงมาลัย ช่อแก้ว**

อภินิหารแห่งกุศลกรรม

เรื่องที่ ๑๒๙

มนุษย์เราเกิดมาในโลก ไม่ว่าจะเกิดมาในตระกูลอันสูงศักดิ์มีอำนาจวาสนายิ่งใหญ่เพียงใดหรือจะเกิดในตระกูลเศรษฐีมั่งมีทรัพย์สินเงินทองมหาศาล หรือเกิดมาในตระกูลยากจนเข็ญใจต่ำต้อย บางคนก็พิการปัญญาอ่อน ล้วนแต่กุศลกรรมและอกุศลธรรมมากน้อยที่ผู้นั้นได้สร้างสมไว้แต่อดีตชาติติดตามไปเกิดในที่แตกต่างกันในโลกมนุษย์ แต่ทุกผู้ทุกคนก็ต้องผจญต่อความทุกข์ด้วยกันทั่วทุกรูปทุกนาม ไม่มีใครหนีทุกข์ไปได้ จะผิดก็เพียงแต่ทุกข์มากหรือทุกข์น้อยตามสภาพสิ่งแวดล้อม ความทุกข์แต่ละบุคคลย่อมไม่เหมือนกัน คนสูงศักดิ์มีอำนาจวาสนาก็ทุกข์ไปอย่างหนึ่ง คนเป็นเศรษฐีมั่งมีก็ทุกข์ไปอย่างหนึ่ง คนยากจนเข็ญใจก็ทุกข์ไปอย่างหนึ่งผิดแปลกแตกต่างกันไปตามสิ่งแวดล้อม ที่กุศลธรรมและอกุศลกรรมที่ทำไว้แต่ชาติก่อนต่อไปนี้เรามีอิสระจะสร้างความดีและความชั่ว เพราะโลกมนุษย์นี้เป็นที่ชุมทางจุดรวมที่จะแยกไปทางนรกหรือทางสวรรค์หรือนิพพานอยู่การปฏิบัติในโลกมนุษย์เป็นผลให้เกิดกุศลและอกุศลกรรม

สิ่งที่ความทุกข์ของมนุษย์อยู่ในสภาพร่วมจุดเดียวกัน ไม่ว่าไพร่ผู้ดีคนมีคนจน สิ่งนั้นก็คือ ความแก่ ความเจ็บป่วย ความปวดร้าวทางสังขาร ความตาย เหมือนกันหมด มีทางที่จะทำให้เราหลุดพ้นจากทุกข์ก็คือหลักธรรมของพระพุทธศาสนา

หลักธรรมของพระพุทธเจ้าท่านสอนให้แก้ทุกข์ด้วยทางใจของตนเองและอยู่ในศีลธรรม สร้างกุศลผลบุญ ผลแห่งศีลและทานก็จะแก้ทุกข์ได้ ในคราวคับขันผล

บุญบารมีก็จะแก้ไขทางร้ายกลายเป็นดีได้ ถ้าแม้จิตจะดับก็ไปสู่สุคติ ฉะนั้นเราท่านได้เกิดมาในร่มโพธิ์ของพุทธศาสนา ก็ควรปฏิบัติในหลักธรรมของศาสนา จงสร้างแต่กรรมดีละทิ้งความชั่ว ความดีมีศีลธรรมจะเกิดบุญบารมีจากกุศลผลความดีที่เราสร้างเป็นบุญหนุนนำ เมื่อถึงเวลาอับจนธรรมย่อมจะช่วยคุ้มครองป้องกันผู้ปฏิบัติธรรมช่วยให้เหตุร้ายกลายดี หากทำชั่วก็ไม่มีบุญบารมีช่วยเราได้ เพราะความชั่วผิดทั้งทางโลกและทางธรรม เรื่อง "อภินิหารแห่งกุศลกรรม" ก็จะไม่เกิดขึ้นให้ท่านได้อ่านได้ฟัง เรื่องนี้ข้าพเจ้าได้พยายามคอยติดตาม ปะติดปะต่อกันมาว่าเมื่อครบสิบปีจะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นแก่ผู้สร้างกรรมดี เพื่อท่านผู้อ่านจะได้พิจารณาหาเหตุผลดูเองด้วยปัญญา บางทีอาจจะเกิดผลบุญบารมีแก่ตัวท่านเองบ้าง ผลบุญจะช่วยแก้ไขตัวท่านเมื่อชีวิตเข้าที่อับจน ดังเรื่องที่จะได้กล่าวต่อไปนี้

เมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ข้าพเจ้าได้รับจดหมายจากท่านผู้คุ้นเคยนับถือว่าเป็นเพื่อนรุ่นพี่ผู้หนึ่ง เป็นที่น่าตื่นเต้นสนใจมากเพราะเป็นเรื่องที่ข้าพเจ้าได้พยายามติดตามมา ๙ ปีหลังจากเหตุเกิดขึ้นก่อนหน้าข้าพเจ้าทราบเพียงหนึ่งปี เราได้มีจดหมายติดต่อในเรื่องบุญเรื่องกุศลส่งข่าวอยู่เสมอ ข้อความในจดหมายตอนหนึ่งมีใจความว่า "ปีนี้ผมครบกำหนดที่ได้สัญญากับยมบาลแล้ว" ข้าพเจ้าได้จดหมายตอบไปว่า "อย่าได้กังวลในเรื่องนี้เลยเพราะคุณได้สร้างบุญสร้างกุศลไว้มากมาย ชีวิตคงจะต่อยืนยาวไปได้อีกนาน ผมเชื่อและแน่ใจว่า ผู้สร้างกรรมดีกุศลผลบุญย่อมจะต่ออายุให้ ผู้ปฏิบัติธรรมสร้างความดีย่อมได้รับความคุ้มครอง" ต่อจากนั้นมาข้าพเจ้าก็ไม่ได้รับจดหมายอีกแม้ข้าพเจ้าจะมีจดหมายไปก็ไม่ได้รับตอบ ทราบข่าวเพียงว่ากำลังยุ่งสร้างพระประธาน ซ่อมแซมโบสถ์ที่วัดกาญจนาราม อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ และบวชพระเพื่อประกอบกรรมดีด้วยจิตศรัทธาตลอดมา บังเอิญแม่ข้าพเจ้าป่วยติดต่อก็ห่างไป แต่ข้าพเจ้าก็นึกถึงเอาใจช่วยคอยฟังข่าวตลอดเวลา และแน่ใจว่าเมื่อถึงเวลาจะมีอภินิหารเกิดขึ้นกับท่านผู้นี้ในกรรมดีที่ท่านสร้างมาแล้วทั้งปฏิบัติทางจิตใจเป็นกุศลย่อมต่ออายุให้ยืนยาวไปได้

จากวันที่ได้รับจดหมายฉบับนั้นแล้วทำให้ข้าพเจ้าหวนกลับไปนึกถึงอดีตเมื่อ ๙ ปีที่ผ่านมา ครั้งแรกที่ข้าพเจ้าได้พบท่านผู้นี้เมื่อปลายปีในเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ท่านผู้นี้เดินทางมาจากเมืองแพร่สนใจอยากพบข้าพเจ้า ได้พยายามมาหาที่บ้านจนพบ และก่อนหน้านี้เรารู้จักกันเพียงแต่โต้ตอบกันทางจดหมาย เรายังไม่เคยพบหน้ากันมาก่อน เมื่อได้พบรู้จักตัวกันแล้วต่างก็ปีติยินดี รู้สึกว่าท่านผู้นี้เป็นสุภาพบุรุษที่น่าเคารพนับถือมาก พูดจาหนักแน่น เมื่อได้สนทนาด้วยคำง่าย ๆ ตรง ๆ เป็นกันเอง เราก็สนิทสนมกันยิ่งขึ้น ท่านผู้นี้ได้สนใจในหนังสือชุด "กฎแห่งกรรม" หรือ "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว" ที่ข้าพเจ้าเขียนขึ้นเป็นรากฐานพื้นเดิมมีความสนใจอยู่แล้วและเคยได้ขออนุญาตจัดพิมพ์นำไปแจกจ่ายเป็นธรรมทานเพื่อช่วยเผยแพร่ให้กว้างขวางทางภาคเหนือ ทั้งสละทรัพย์สินจำนวนมากโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน ทำไปโดยศรัทธาหวังจะให้มีผู้สนใจหนังสือชุดนี้มากขึ้น ฉะนั้นหนังสือชุด "กฎแห่งกรรม" หรือ "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว" ในเวลานั้นจึงเป็นที่แพร่หลายกว้างขวางออกไปทางภาคเหนือ เป็นที่น่าสนใจของผู้ที่ได้อ่านทั่วไป

การที่ท่านผู้นี้มาหาข้าพเจ้าครั้งนั้น นอกจากจะขอพิมพ์หนังสือชุดนี้ทั้งหมดที่ข้าพเจ้าเขียนทุกเรื่อง ต้องการหนังสือขนาด ๘ หน้ายก ในเวลานั้นข้าพเจ้าเขียนได้ทั้งหมดเพียง ๒๘ เรื่องเท่านั้น และข้าพเจ้ายินดีช่วยติดต่อทางโรงพิมพ์ให้ การพิมพ์ก็ไม่ยุ่งยากอะไรเพราะข้าพเจ้าตั้งใจอุทิศหนังสือนี้เป็นการกุศล หากพิมพ์แจกแล้วก็ไม่มีปัญหาอะไร ข้าพเจ้าอนุญาตให้ทุกท่าน หากจะพิมพ์จำหน่ายข้าพเจ้าก็สงวนลิขสิทธิ์ต้องพิจารณาดูให้ถี่ถ้วน หากจำหน่ายเพื่อนำเงินเข้าการกุศลสร้างสิ่งถาวรเพื่อสาธารณะหรือองค์การเป็นประโยชน์ส่วนรวม ให้สมเหตุสมผล ข้าพเจ้าก็ไม่ขัดข้อง ท่านผู้นั้นได้บอกว่าคราวก่อนพิมพ์ร่วมกับ คุณเจริญ แดงทองดี ซึ่งเป็นเจ้าของโรงแรมควีนที่เชียงใหม่คราวนั้นไม่เพียงพอกับผู้ต้องการมีผู้สนใจกันมาก คราวนี้อยากจะพิมพ์จำนวนเพิ่มมากขึ้นเพื่อจะส่งไปเข้าห้องสมุดและตามโรงเรียนต่าง ๆ ตามสถานศึกษาและวัดวา

อาราม ทั้งภรรยาของท่านก็เป็นอาจารย์ใหญ่อยู่โรงเรียนประจำจังหวัดช่วยสนับสนุน ครั้งนั้นนอกจากจะได้มาขอพิมพ์หนังสือแล้ว ก็ยังอยากรู้จักตัวผู้เขียนด้วย ทั้งมีความประสงค์อยากจะนำเรื่องที่ท่านประสพการณ์มาอยากเล่าด้วยตนเอง เพราะเป็นเรื่องแฝงอยู่ในสิ่งลี้ลับแปลกประหลาดมหัศจรรย์ ที่ท่านได้อ่านเวลานี้เกี่ยวกับ "อภินิหารกุศลกรรม" ข้าพเจ้าเคยเขียนย่อเหตุการณ์เริ่มต้นเรื่องครั้งนั้น แต่เป็นคำนำไว้ในหน้าต้นในหนังสือชุดนี้รวม ๒๘ เรื่อง ๘ หน้ายกรวม ๔๗๘ หน้า ได้พิมพ์เสร็จเรียบร้อยส่งขึ้นไปเมืองแพร่ในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๐๖ คิดว่าหนังสือชุดนี้ยังมีอยู่ในภาคเหนือตามห้องสมุดและส่วนบุคคลจำนวนไม่น้อย (ผู้เคยอ่านมาแล้วคงรู้เริ่มต้นดี) ข้าพเจ้าจะได้กล่าวติดต่อกันมาของผู้เล่าดังต่อไปนี้

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ จำได้ว่าประมาณ ๑๙ น. ผมได้โดยสารสามล้อเครื่องจากบ้านที่ผมพักอยู่ในซอยกิ่งเพชรไปตามถนนเพชบุรีตั้งใจจะไปมักกะสัน เมื่อรถมาถึงหน้าสถานทูตจีน (เวลานั้น) หรือตรงข้ามโรงภาพยนตร์ รถสามล้อเครื่องคันนั้นก็เลี้ยวขวาจะเข้าปั๊มบริการเพื่อเติมน้ำมัน พอดีรถยนต์คันหนึ่งแล่นตรงมาจากประตูน้ำด้วยความเร็วสูงและเปิดไฟหน้ารถแสงสว่างจ้า เร่งความเร็วมาตลอดทาง ที่สุดอุบัติเหตุน่าสยดสยองก็เกิดขึ้นกลางท้องถนนหลวงโดยรถยนต์คันนั้น พุ่งตรงเข้ามาชนรถสามล้อเครื่องคันนั้นอย่างแรงดังสนั่นหวั่นไหวผู้ขับขี่ผู้โดยสารสามล้อเครื่องคันนั้น ต่างกระเด็นออกห่างจากรถออกไปฟาดกับพื้นถนน ต่างก็ฟุบลงกับพื้นสลบหมดสติ ทราบว่ารถยนต์คันนั้นได้หยุด คนขับรีบพาเราทั้งสองส่งโรงพยาบาลตำรวจด่วน

เมื่อนายแพทย์ทางโรงพยาบาลได้มาตรวจอาการแล้วก็รู้ว่าอาการของผมนั้นหนักกว่าอาการของคนขับสามล้อเครื่องเพราะกระเด็นไปไกลกว่า ผู้โดยสารมักนั่งตัวลอยอันไม่มีสิ่งยึดเหนี่ยวส่วนคนขับยังมีที่ยึดเหนี่ยวถือคันเลี้ยวในมือจึงกระเด็นไปไม่ไกลนัก หมอได้ตรวจดูผมแล้วอาการหนักมากมีทางรอดน้อยแขนก็หัก หมอยังไม่เข้าเฝือกให้เพราะรอดูอาการทั้งผมยังสลบไสลไม่ได้สติคิดว่าอาการเช่นนี้รอดยาก

ส่วนคนขับสามล้อเครื่องนั้นมีอาการหนักก็จริงแต่ดูจะน้อยกว่าผู้โดยสาร ดังนั้นหลังจากสลบได้ชั่วโมงกว่าก็ฟื้นมีสติขึ้นพอจะรู้เรื่องได้บ้างไม่มากนัก แต่อยู่ได้ประมาณเพียงชั่วโมงเดียวก็ขาดใจตาย เพราะทนพิษบาดแผลไม่ไหว หมอตรวจพบว่ากระโหลกศีรษะแตก ส่วนผมยังสลบไสลไม่รู้สึกตัวจนถึงบ่ายของวันวันรุ่งขึ้น ซึ่งเป็นเวลาบ่ายมากแล้ว รวมเวลาที่สลบแน่นิ่งประมาณ ๒๐ ชั่วโมงจึงกลับฟื้นคืนสติได้พบรู้ว่าถูกรถชนตัวเองมานอนอยู่โรงพยาบาล

ก่อนอื่นผมก็ถามถึงคนขับสามล้อเครื่องด้วยความเป็นห่วงเพราะอยู่ในซอยกิ่งเพชรเคยใช้สอยมาก่อน แต่เมื่อทราบว่าได้ตายไปแล้วก็เศร้าใจสงสาร หมอบอกว่ากระโหลกศีรษะแตกเลือดออกในกระโหลกมากหมดทางเยียวยา ส่วนผมนั้นหมอสงสัยว่ากระโหลกศีรษะจะร้าวแตกเหมือนกัน จึงไม่ยอมทำอะไรมากไปกว่าปัจจุบันพยาบาลแหละให้การรักษาตามอาการ จนกว่าจะเห็นอาการดีขึ้น แม้แขนจะหักก็ไม่ยอมเข้าเฝือกเพราะอาการที่เห็นนั้นหนักมาก หน้าตาฟกช้ำดำเขียว ปากบวมเบ่ง ขากรรไกรบวมจนอ้าปากไม่ขึ้น เมื่อฟื้นแล้วก็ยังค่อย ๆ หยอดน้ำหยดยาในปาก หมอบอกว่าถ้ากระโหลกแตกก็อยู่ได้ไม่เกิน ๔๘ ชั่วโมง แต่ได้ผ่านพ้นเวลาที่หมอกำหนดไว้หมอจึงได้นำผมไปฉายเอ็กเรย์หลายครั้ง และได้พิจารณาตรวจดูอย่างละเอียดถี่ถ้วน นับว่าโชคดีกระโหลกศีรษะไม่แตก หรือร้าวบุบสลายเลย นอกจากแขนหักหมอก็ทำการเข้าเฝือกให้นอกนั้นก็มีแต่อาการภายนอกเท่าที่มองเห็นมีอาการสาหัส และเวลานั้นมีอาการปิดหนักปิดเบาอยู่สามวันต้องสวนกันจึงถ่ายได้ตามปรกติ

ท่านผู้นั้นได้เล่าว่ารู้สึกเศร้าสลดใจมากเพราะเวลาก่อนรถชนนั้น มีเงินสดติดตัวอยู่เจ็ดพันสี่ร้อยกว่าบาทและมีพระเครื่อง สร้อยคอ ปากกาปลอกทองและนาฬิกาข้อมือ ทุกอย่างหายไปหมดไม่มีอะไรเหลือเลย

ข้าพเจ้าได้ฟังแล้วก็คิดเศร้าใจที่พวกเราชาวไทย ได้นับถือพุทธศาสนาเป็นหลักประจำชาติควรปฏิบัติอย่างน้อยก็อยู่ในศีล ๕ แต่ในปัจจุบันนี้ไม่ค่อยมีใครสนใจในหลัก

ธรรมของพุทธศาสนาหรือพูดให้ตรงก็คือ ในยุคปัจจุบันนี้คนส่วนมากไม่รู้จักหลักศีล-ธรรมของพระพุทธศาสนาที่ควรแก่การปฏิบัติซึ่งจะนำแต่ความดีมาสู่ตนเอง และความสงบสุขมาสู่ประเทศชาติ และบ้านเมืองเราทั่วไปเมื่อขาดศีลธรรมมนุษย์ในยุคนี้ จึงหาความสงบไม่ได้มีแต่ความโลภทำให้ขาดความเมตตากรุณา จิตใจเหี้ยมโหดดุร้าย ความโลภทำให้มุ่งจะให้ได้ทรัพย์สินมาไม่ว่าจะสุจริตหรือทุจริต ฉะนั้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุรถคว่ำที่ไหนผู้คนบาดเจ็บล้มตาย ได้ข่าวบางครั้งพวกมนุษย์อุบาทว์ชาติชั่วจงใจแกล้งเอาน้ำมันหรือผงสบู่เทหรือลาดบนพื้นเพื่อฝนตกปลอย ๆ ถนนลื่นรถขับมาโดยความเร็วสูงก็จะคว่ำ ทำเป็นอุบัติเหตุเกิดขึ้นเองทำลายชีวิตมนุษย์เพื่อทรัพย์สินเพียงเล็กน้อย พวกอสุรกายในร่างของมนุษย์ไปรุมกันฉกชิงแย่งทรัพย์สินเงินทอง ไม่มีความละอายแก่ใจขาดความเมตตากรุณาแต่ผู้กำลังได้รับความทุกข์ยากลำบาก ขาดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น แม้ยังไม่ตายยังมีความรู้สึกก็ยังตรงเข้าไปแย่งยื้อกระชากเอาของในตัวให้ได้ ผู้มีศีลธรรมได้ฟังได้รู้เห็นแล้วใจเศร้ามนุษย์พวกนี้โหดร้ายยิ่งกว่าพวกมนุษย์สมัยหิน ยุคเก่าแก่ยังไม่เจริญก็คงไม่โหดร้ายเช่นนี้ เป็นพวกมนุษย์ที่ขุมนรกกำลังต้องการตัว พวกนี้ไม่เคยคิดว่าตัวเองทำบาปหนักอย่างมหันต์ เป็นอกุศลอนันตกรรมต้องใช้หนี้กรรมไม่มีที่สิ้นสุด เป็นพวกเห็นแก่ตัวไม่เคยย้อนคิดว่า ถ้าหากตัวถูกทำเช่นเดียวกันบ้างก็จะรู้สึกอย่างไร

ข่าวเมื่อครั้งรถไฟตกรางทางภาคเหนือครั้งใหญ่ ในประวัติของรถไฟเมืองไทยมีผู้คนบาดเจ็บสาหัสล้มตายจำนวนไม่น้อย ข้าพเจ้าได้ข่าวว่าในรถขบวนนั้นมีสุภาพสตรีสูงอายุผู้หนึ่ง บ้านอยู่ที่โรงพยาบาลสวนปรุง จังหวัดเชียงใหม่โดยสารมาในรถขบวนนั้นด้วย และตั้งใจจะมาบวชนาคหลานชายที่กรุงเทพ ฯ เมื่อรถไฟโดยสารคันนั้นตกรางกลิ้งลงไปทำให้ฝรั่งและคนอื่น ๆ ถึงแก่ความตาย แต่สุภาพสตรีผู้นั้นเกาะพื้นั่งไว้แน่นไม่ยอมปล่อยจึงพ้นจากอันตราย เห็นจะเป็นเพราะแรงกุศลผลบุญคุ้มครองที่ตั้งใจว่าจะบวชหลานชาย เพียงแต่ขัดยอกไปบ้างเท่านั้นแม้เช่นนั้นมนุษย์ที่นรกต้องการ ก็ยังพยายามยื้อแย่งจะชิงทรัพย์สินที่ติดตัวมาประมาณสองพันกว่าบาท แต่พวกเหล่าร้ายก็

ไม่สามารถเอาไปได้เพราะเจ้าทรัพย์ยังแข็งแรงไม่ยอมให้ยื้อแย่งไป ข้าพเจ้าได้ฟังข่าวและรู้เรื่องก็เศร้าใจ แทนที่จะพากันช่วยผู้ตกทุกข์ได้ยากลำบากกลับมายื้อแย่งทรัพย์สินของผู้กำลังทุกข์ยากลำบากแสนสาหัส ความเห็นอกเห็นใจ ความเวทนาปรานีหาได้ยากในจิตใจของมนุษย์ในยุคนี้ ความโลภได้เปลี่ยนใจของมนุษย์ให้ดุร้ายยิ่งกว่าสัตว์ป่า จิตใจแข็งกระด้างมีแต่ความเห็นแก่ตัว ไม่สนใจในบาปบุญชั่วดี เมื่อรู้แล้วก็เศร้าสลดใจยิ่งนัก

ข้าพเจ้าภาวนาและอธิษฐานจิตขอให้เยาวชนของเรา ที่จะเติบโตต่อไปภายหน้าจงมีจิตใจเพียบพร้อมด้วยศีลธรรม มีความเมตตากรุณาปรานี สร้างแต่บุญกุศลจิตใจจะผ่องใสไม่ขุ่นมัวดุร้าย เมื่อถึงคราวอับจนบุญกุศลก็จะช่วยส่งผลตามสนองให้รอดพ้นภัยอันตรายได้อย่างปาฏิหาริย์

ข้าพเจ้าได้เขียนเรื่องสุภาพบุรุษผู้ได้สร้างกรรมดีมาตลอด ท่านสนใจในเรื่องกฎแห่งกรรมมานานก่อนที่เราจะได้พบตัวกัน แต่ข้าพเจ้ายังไม่ได้ออกนามจริงของท่าน ข้าพเจ้าจำเป็นต้องพิจารณาในสิ่งที่ควรและไม่ควร หากอ้างชื่อจริงจะมีความเสียหายแก่ท่านผู้นี้หรือไม่ ข้าพเจ้าเห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องลี้ลับ และมหัศจรรย์จึงได้ขออนุญาตลงนามจริงของท่านเพื่อเข้าในชุด "กฎแห่งกรรม" และก็อนุญาตให้ลงนามจริงได้ ท่านผู้นี้คือ **คุณสถิต รังคสิริ** เป็นคหบดี พ่อค้ามีชื่อเสียงอยู่จังหวัดแพร่ ท่านได้เล่าต่อไปว่า

เมื่อผมสลบไสลไม่ได้สติแน่นิ่งไปในระยะ ๒๐ ชั่วโมงนั้น ความรู้สึกเหมือนครึ่งฝันครึ่งจริงเป็นเรื่องที่ประหลาดมหัศจรรย์เกิดขึ้น โดยมีชายสองคนรูปร่างล่ำสันมาเชิญตัวไป ในความรู้สึกผมก็ได้ติดตามชายทั้งสองไปอย่างว่าง่ายทั้งที่ไม่รู้ว่าเขาจะพาไปทางไหน แต่ทางเดินเป็นถนนดินแต่ปรับพื้นเรียบเป็นมัน ไม่ขรุขระชื้นแฉะเหมือนถนนดินธรรมดาทั่วไปสองฟากถนนที่เดินผ่านไปนั้น เห็นบ้านเรือนปลูกไว้สองข้างลึกห่างจากถนนจะมองเห็นได้มีทั้งบ้านหลังใหญ่ และเล็ก และขนาดกลางเป็นที่

อาศัยไม่เห็นมีตึกอาคารร้านค้า ไม่มียวดยานใด ๆ ผ่านไปมา คล้ายเหมือนครั้งโบราณบ้านเมืองยังไม่เจริญทางวัตถุ ระหว่างเดินทางก็ได้พบกับผู้คนที่เคยรู้จักได้เดินสวนทางมาทักทายปราศรัยต่างก็ถามว่า "ผมเป็นอะไรมาอย่างไร" เมื่อตอบแล้วผมก็นึกเอะใจคนที่ถามผมนั้นล้วนแต่เคยรู้จักและตายไปแล้ว ผมอดไม่ได้จึงถามผู้ที่นำผมมาว่า "นี่ คุณจะพาผมไปไหน" ชายที่พาผมไปบอกว่า "จะพาไปหาหัวหน้าใหญ่" ไม่ช้าก็มาถึงบ้านหลังใหญ่เหมือนที่ทำงาน ชายทั้งสองได้พาผมเดินเข้าไปผ่านผู้คนแล้วมาหยุดลงที่โต๊ะกลาง ชายทั้งสองก็ตรงเข้าไปรายงานต่อชายผู้นั่งกลางรูปร่างใหญ่มีผู้แวดล้อมทำงานอยู่กันหลายคน ผมยืนและแสดงความเคารพเจ้าของสถานที่นั้นด้วยใจคอไม่ค่อยสบายนัก เพราะไม่รู้ว่าอะไรจะเกิดกับผมต่อไป ผมเห็นชายผู้นั้นก้มดูอะไรแล้วก็เงยหน้าขึ้นมองดูผมแล้วก็บอกว่า "คุณเป็นคนใจบุญ ซื่อตรง คุณมาก็ดีแล้วจะได้ช่วยกันทำงานอยู่นี่ก่อนคุณทำงานเข้มแข็งเที่ยงตรงดี คนอย่างนี้อยากจะได้มาช่วยทำงาน" เมื่อได้ยินเช่นนั้นผมก็งง นึกว่านี่เรามาอยู่ที่ไหนเห็นจะไม่ใช่เมืองมนุษย์แน่คิดแล้วผมก็ตอบไปว่า "ผมมานี่ทางบ้านบุตร ภรรยายังไม่มีใครรู้เรื่อง ทั้งบุตรของผมก็ยังเยาว์ยังไม่สำเร็จการศึกษา ผมยังมีภาระที่จะต้องรับผิดชอบอีกมาก จะให้ผมอยู่กับท่านเวลานี้ยังไม่ได้"

ท่านผู้เป็นหัวหน้านั้น มองดูผมอย่างไตร่ตรองแล้วพูดขึ้นว่า "แล้วเมื่อไหร่จะมาอยู่ด้วยกันได้" ผมก็เลยบอกไปว่า "ขอเวลาให้ผมอีก ๑๐ ปีเถอะแล้วผมจะมาอยู่กับท่าน" ชายผู้เป็นหัวหน้าก็นิ่งคิดอยู่ครู่หนึ่งแล้วบอกว่า "ตกลงกลับไปได้เมื่อถึงเวลามาอยู่กับเราก็แล้วกัน"

ต่อจากนั้นผมก็กลับ ฟื้นคืนสติจากการสลบไสลอย่างไม่รู้สึกตัวตลอดมาเป็นเวลา ๒๐ ชั่วโมง เวลานั้นเวลาบ่ายของวันรุ่งขึ้นหลังจากถูกรถชน

ทราบต่อมาว่ารถยนต์คันที่ชนรถสามล้อที่ผมนั่งนั้นเป็นรถเบ๊นซ์ ขณะที่ชนนั้นเจ้าของรถไม่ได้นั่งไปด้วยมีแต่คนขับมาคนเดียว เมื่อเจ้าของรถทราบเรื่องก็มาหาผมที่โรงพยาบาลและถามว่า "จะทำอย่างไรดีกับรถผมที่ชนคนตาย คุณก็บาดเจ็บ

สาหัสเช่นนี้" ผมได้ตอบไปว่า "ผมไม่เอาเรื่องอะไรทั้งสิ้นถือว่าเป็นคราวเคราะห์กรรมของผมเอง ขอให้จัดการช่วยเหลือคนขับสามล้อเครื่องที่เสียชีวิต ให้สงเคราะห์ตามสมควร" จากนั้นท่านเจ้าของรถบอกว่าจะ ต้องขอไปคิดดูก่อนเพราะกำลังสืบสวนใครผิดใครถูก

เมื่ออาการของผมดีขึ้นพอจะกลับได้ ผมได้จ่ายค่าโรงพยาบาลสี่พันกว่าบาท และมาพักต่อที่บ้านพักซอยกิ่งเพชรเพียงสามวัน ผมก็เดินทางกลับไปพักฟื้นที่บ้านจังหวัดแพร่

เมื่อขึ้นไปอยู่ที่บ้านเมืองแพร่ ได้เพียงสิบวันก็เกิดมีอาการปัสสาวะออกมาเป็นเลือดสด ๆ จึงต้องรีบลงมารักษาที่กรุงเทพ ฯ อีกครั้งหนึ่ง หมอบอกว่าเกี่ยวกับชอกช้ำภายใน

เมื่อเจ้าของรถได้ทราบก็มาหาผมพร้อมด้วยทนายความ และบอกผมว่าการสอบสวนปรากฏว่าคนขับสามล้อเครื่องที่ตายนั้นเป็นผู้ผิด เลี้ยวรถตัดหน้าระยะใกล้ไม่มีคนขับคนใดสามารถจะหยุดรถได้ทันที ผิดกฎจราจรจึงไม่ยอมใช้ค่าเสียหายให้แก่ทายาทของผู้ตาย สำหรับผมผู้โดยสารได้รับเคราะห์กรรมบาดเจ็บสาหัส และเป็นผู้แสดงน้ำใจออกมาโดยไม่เรียกร้องอะไรเลยและไม่เอาความนับว่าเป็นผู้ที่หายาก ฉะนั้นเจ้าของรถยินดีจะมอบเงินให้ผมหนึ่งหมื่นบาท

เมื่อผมได้รับเงินหนึ่งหมื่นบาทแล้ว ก็ให้คนไปติดตามภรรยาของผู้ขี่สามล้อผู้นั้นมาแล้ว แบ่งเงินให้หกพันบาทและได้จัดให้รางวัลแก่ผู้อื่นอีกสี่ร้อยบาท ผมตั้งใจไว้อยากจะช่วยครอบครัวของคนขับสามล้อผู้เคราะห์ร้ายผู้นั้น จึงบอกกับภรรยาผู้ตายว่าผมอยากจะแบ่งเบาภาระโดยจะรับเลี้ยงดูบุตรชายสักคนหนึ่ง โดยจะอุดหนุนให้การเล่าเรียนศึกษาจนกว่าจะจบมหาวทยาลัย เพื่อมีความรู้ช่วยเลี้ยงดูแม่ได้ โดยผมจะรับอุปการะเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรมส่งเสียในการศึกษาเล่าเรียน แต่แม่ของเด็กขัดข้องไม่ยอมรับความช่วยเหลือที่จะมอบเด็กให้เป็นบุตรบุญธรรม โดยอ้างว่าเขาถือศาสนาอิสลาม ซึ่งผมก็เสียใจ

เมื่อผมได้พบประสพการณ์ประหลาดมหัศจรรย์ด้วยตนเองในชีวิต ถึงกับขอร้องสัญญากับยมบาลขอผลัดเวลาให้มีชีวิตอยู่ในโลกมนุษย์อีก ๑๐ ปี เมื่อผมกลับไปเมืองแพร่ครั้งนั้นผมก็ได้จัดการทำบุญเป็น การสร้างกรรมดี สะเดาะเคราะห์เป็นการใหญ่ ได้ปิดทองในวิหารที่สร้างขึ้นใหม่ (วัดน้ำคือ ในเมืองแพร่) ได้บวชพระบวชเณรให้ผู้สนใจจะบวชในพระพุทธศาสนา พร้อมทั้งส่งสำรับอาหารคาวหวาน อุปการะพระภิกษุสงฆ์ตลอดเวลาจำพรรษา สิ่งใดเป็นบุญกุศลผมก็ทำด้วยจิตใจศรัทธา การทำบุญสร้างกุศลของผมนั้นทำให้จิตใจสงบดีขึ้น มีความสบายใจ

นี่เป็นคำบอกเล่าของคุณสถิต รังคสิริ เมื่อพบกันเป็นครั้งแรกเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๕

ต่อมาแทบทุกครั้งเมื่อข้าพเจ้าได้จัดพิมพ์หนังสือเพื่อบริจาคเมื่อคุณสถิตทราบก็ขอร่วมพิมพ์เพื่อบริจาค นอกจากไม่รู้ เพราะข้าพเจ้าไม่ได้บอกท่านผู้ใด นอกจากท่านผู้ที่ได้รับทราบเองขอร่วมพิมพ์ด้วยเท่านั้น

ข้าพเจ้าทราบว่านับแต่นั้นมาคุณสถิตก็สร้างบุญกุศลอยู่ตลอดมา ข้าพเจ้าก็สนใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาแล้ว และได้คอยนับเวลาอยู่ เราได้ติดต่อกันตลอดมา บางครั้งคุณสถิตก็อุตส่าห์ส่งเก้าอี้นอนที่ทำด้วยไม้แข็งทำขึ้นในเมืองแพร่ บางปีก็ส่งส้มเขียวหวานที่ปลูกขึ้นในไร่ของคุณสถิตเองมาให้ข้าพเจ้า เราก็ได้โต้ตอบกันทางจดหมาย เมื่อคุณสถิตลงมากรุงเทพ ฯ ก็มาเยี่ยมสนทนากับข้าพเจ้านอกจากมีงานด่วน แต่บางครั้งข้าพเจ้าก็หาเวลายากไม่ค่อยได้อยู่บ้านมาถึงก็ไม่พบเพราะไม่ทราบล่วงหน้า บางครั้งคุณสถิตก็ติดธุระ การบุญ การกุศล และการค้า ระยะหลังเมื่อต้นปีข้าพเจ้าได้รับจดหมายจากคุณสถิตแจ้งให้ข้าพเจ้าทราบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ นี้ถึงกำหนดตามที่นัดไว้กับยมบาลตามที่เล่าไว้ข้างต้นแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้แต่มีจดหมายพูดให้กำลังใจถึงกรรมดี ที่สามารถจะต่ออายุให้ยืนยาวซึ่งมีตัวอย่างของผู้สร้างกรรมดีให้เพิ่มอายุยืนยาวมากราย

หลงจากข้าพเจ้ามีจดหมายตอบไปแล้วข่าวคราวก็ไม่ได้ติดต่อ ทั้งข้าพเจ้าก็หาเวลาว่างไม่ได้ เพราะเหตุแม่ได้ล้มป่วยและถึงแก่กรรมลง งานมากอยู่แล้วก็เพิ่มมากขึ้น จนจัดการฌาปนกิจศพเรียบร้อยแล้ว ก็ได้ข่าวเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๔ ว่าคุณสถิตป่วยหนักได้ลงมากรุงเทพ ฯ รักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราชทำให้ข้าพเจ้าไม่สบายใจนักเพราะทราบว่ามีการผ่าตัดกระโหลกศีรษะเพราะหมอตรวจพบว่าเนื้องอกในสมอง รุ่งขึ้นเป็นวันที่ ๑๕ ข้าพเจ้าก็ไปเยี่ยมถึงโรงพยาบาลศิริราชจวนเวลาเที่ยงที่ตึกวิบูลย์ลักษม์ ก็ได้ทราบจากพยาบาลว่าบังเอิญกลับบ้านเมื่อตอนเช้า ข้าพเจ้าถามถึงอาการเป็นอย่างใดบ้าง ก็ทราบว่าเกือบจะหายเป็นปกติทำให้ข้าพเจ้าเบาใจขึ้น คิดว่าการที่สัญญาไว้ก็ครบ ๑๐ ปีแล้ว การป่วยครั้งนี้มีอาการร้ายแรงหนักมากที่ต้องกับผ่าสมอง แต่ข้าพเจ้าก็เชื่อว่าด้วยบุญบารมีและกุศลกรรมที่สร้างไว้คงช่วยให้รอดพ้นอันตรายมาได้ แน่ใจว่าข้าพจะต้องมีเรื่องเขียนต่ออีกมาก

ข้าพเจ้าพยายามจะไปเยี่ยมถึงที่พัก ทั้งระลึกถึงและเป็นห่วงเพราะเป็นผู้ที่ข้าพเจ้ารู้จักดีและเป็นคนที่น่านับถือผู้หนึ่งทั้งเพื่อขอทราบการป่วยครั้งนี้ แต่ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าพักอยู่ที่แห่งใด เพราะบ้านที่เคยพักที่ซอยกิ่งเพชรนั้นปัจจุบันก็เป็นหอพักนักเรียนต่างจังหวัดไปแล้ว บ้านพักปัจจุบันนี้ไม่ทราบว่าอยู่แห่งใด ที่สุดก็คิดได้ว่าบุตรชายของคุณสถิตเป็นนายทหารเรือมียศชั้นนาวาเอก คิดได้เช่นนั้นข้าพก็โทรศัพท์ไปถาม พล.ร.ต. บุรินทร ก็ได้ทราบที่อยู่ น.อ. เสถียร รังคสิริ จึงได้ให้คนรีบไปถามที่ซอยเบริ่งก็ได้ความว่าคุณสถิตมาปลูกบ้านพักและมีโทรศัพท์เรียบร้อยทางถนนพหล-โยธิน ในวันรุ่งขึ้นตอนบ่ายข้าพเจ้ากับเพื่อนก็ได้เดินทางไปเยี่ยมคุณสถิตที่บ้าน เราได้พบคุณสถิตพร้อมทั้งอาจารย์บัวเขียว ข้าพเจ้าก็แสดงความยินดีที่ได้เห็นอาการป่วยของคุณสถิตเข้าขั้นปกติ วันนั้นเราได้ไปกันหลายคน ข้าพเจ้าได้ถามถึงอาการป่วยพอสมควร ไม่กล้าจะรบกวนเกินไปเพราะเห็นคุณสถิตเพิ่งพื้นจากไข้ควรจะได้เวลาพักผ่อนให้มาก เราจึงได้ลากลับตอนเย็น

วันนั้นนอกจากข้าพเจ้าแล้วยังมีคุณประสิทธิ์ คุณประวัติ และคุณวิชัยไปด้วย หลังอาหารค่ำแล้วคุณประสิทธิ์บอกว่าอยากจะพาพวกเราไปพบท่านอาจารย์ท่านหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้สูงด้วยคุณธรรมทั้งสามารถแสดงสิ่งมหัศจรรย์เป็นศาสตร์อันลี้ลับ ตามปกติอาจารย์ชอบหาความสงบ เมื่อเราไปถึงท่านก็ให้การต้อนรับเป็นอันดี ท่านอาจารย์บอกว่าท่านได้ติดตามเรื่อง "กฎแห่งกรรม" ตลอดมา ทั้งพวกเราทุกคนก็เชื่อถือในหลักกรรมดีกรรมชั่วด้วยกันท่านก็ยินดี ฉะนั้นการสนทนากับอาจารย์จึงเข้าใจกันง่าย เราก็ขอให้ท่านแสดงศาสตร์ที่ลี้ลับที่ท่านฝึกมานานปี ท่านอาจารย์ได้แสดงอำนาจจิตส่งกระแสให้เราดู ให้เห็นให้รู้พวกเราต่างก็เห็นเป็นสิ่งที่แปลกไม่เคยรู้เห็นมาก่อน นอกจากคุณประสิทธิ์ผู้เคยรู้มาแล้วเพราะรู้จักท่านอาจารย์มาก่อน เป็นสิ่งที่มหัศจรรย์ที่ท่านสามารถใช้พลังจิตเพื่อฝึกแล้วสามารถจะรู้ได้ จะเรียกว่าพูดกันทางจิตหรือโทรจิต ข้าพเจ้าคิดว่าวิชานี้สามารถจะใช้แทนคำพูดกันได้แม้จะอยู่ทางไกลออกไป ข้าพเจ้าได้ขออนุญาตท่านเพื่อเผยแพร่ว่าสิ่งนี้มีประโยชน์สูงเกินกว่าวิทยาศาสตร์ในยุคนี้จะคิดค้นได้โดยท่านไม่มีเครื่องมืออะไรประกอบ นอกจากได้นำพลังธรรมชาติของจิตออกมาใช้

ท่านอาจารย์ก็ขอตัวเพราะท่านต้องการอยู่ด้วยความสงบ ยิ่งในเวลาพรรษาแล้ว ท่านก็ถือศีลปฏิบัติธรรมตลอดเวลาไตรมาส เมื่อท่านขอร้องและไม่ให้ลงนามของท่านข้าพเจ้าก็เห็นใจเพราะผู้ศึกษาในทางนี้ย่อมไม่ต้องการลาภยศสรรเสริญ ไม่ต้องการให้ชื่อเสียงดัง ต้องการแต่ความสงบ ข้าพเจ้าจึงถามอาจารย์เพื่อให้แน่ใจว่า "อันบุคคลที่สร้างแต่กรรมดีมีศีลมีสัตย์อยู่ในศีลธรรม ทำประโยชน์ให้แก่ชาติศาสนา บุคคลเช่นนี้จะถึงกำหนดอายุขัยจะต้องจากโลกมนุษย์แล้วจะต่ออายุให้ยืดยาวต่อไปได้ไหม" ท่านอาจารย์หัวเราะอย่างอารมณ์ดีและพูดว่า "เรื่องนี้ไม่ต้องสงสัย ผู้สร้างกรรมดีผีสางเทวดาย่อมยกย่องคุ้มครองเคราะห์หนักก็เป็นเบา เมื่อถึงคราวชตาขาดก็สามารถจะต่ออายุให้ยืนยาวออกไปได้เพราะมีบุญกุศลเป็นพื้นฐานหนุนนำอยู่แล้ว" ข้าพเจ้าก็พอใจและทำให้แน่ใจยิ่งขึ้นเมื่อได้ยินท่านอาจารย์พูดเช่นนั้น ทำให้ข้าพเจ้านึกถึงคนมีบุญ

สามารถจะต่ออายุให้ยืดยาวได้แน่แล้ว ส่วนคนมีบาปกรรมทำชั่วนั้นก็สามารถทอนให้อายุสั้นลงได้เช่นเดียวกัน เพราะบุญและบาปตรงกันข้าม

คืนนั้นเราได้สนทนากับท่านอาจารย์ทำให้นึกถึงคำโบราณว่า คบคนพาลพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล เป็นความจริง เพราะได้กับตัวข้าพเจ้าที่ได้รู้ได้เห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติทางศีลธรรมความดี ข้าพเจ้าได้ความรู้ใหม่ ๆ อีกหลายอย่าง

ต่อมาวันพุธที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ คุณสถิต รังคสิริ ได้มาหาข้าพเจ้าแต่เช้าอย่างไม่นึกไม่ฝันเพราะข้าพเจ้าได้โทรศัพท์ไปว่า ข้าพเจ้าจะไปหาท่านที่บ้านอยากทราบว่าท่านจะอยู่เวลาใดเท่านั้น แต่แล้วท่านก็กลับมาหาข้าพเจ้าที่บ้านเสียเอง

เช้าวันนั้นเราได้มีโอกาสและมีเวลาสนทนากันได้นาน ท่านได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่าก่อนผมจะป่วยครั้งหลังนี้ผมรู้ว่าถึงกำหนดเวลาที่ผมได้ตกลงไว้แล้ว ผมได้ไปหาหลวงพ่อเมือง การพบหลวงพ่อเมืองก็ไม่ง่าย เพราะท่านไม่ค่อยอยู่ ผมต้องเดินทางด้วยรถยนต์จากเมืองแพร่ถึงลำปาง ๔ ครั้งจึงได้พบ ผมจึงขอให้ท่านนั่งทางในดูดวงชตา เมื่อท่านได้หลับตาเข้าสมาธิแล้วครู่หนึ่งก็ลืมตาขึ้นท่านก็บอกว่า "อาตมาเสียใจด้วยถึงเวลาโยมหมดอายุแล้ว" ผมได้ยินได้ฟังก็สะดุ้งขนลุก ที่ผมพูดเวลานี้ก็ยังขนลุกเพราะรู้สึกว่าตรงกับผมสัญญาไว้กับยมบาลครบกำหนดปีนี้ ความจริงผมยังไม่อยากตายจึงขอร้องให้หลวงพ่อท่านช่วยต่ออายุให้ผมด้วย หลวงพ่อท่านว่าต้องไปขอร้องกับท่านผู้เป็นใหญ่ ถ้าอนุญาตให้ก็ได้ถ้าไม่อนุญาตอาตมาก็จนใจ แต่โยมก็ได้สร้างบุญกุศลไว้มากกุศลผลบุญที่สร้างนี้คงเป็นประโยชน์เมื่อถึงเวลาคับขันอับจนได้บ้าง ว่าแล้วท่านก็เข้าสมาธิหลับตาอยู่พักหนึ่ง ผมก็นั่งรอด้วยจิตใจไม่สบายมีความกระวนกระวายไม่รู้ว่าท่านอาจารย์หลวงพ่อเมืองท่านจะไปต่อรองกับนายใหญ่ได้ผลหรือไม่ การนั่งรอคอยในธุระสำคัญเช่นนี้รู้สึกว่ามันนานแสนนานกว่าปกติธรรมดามาก ทั้งยังนึกหวาดกลัวว่าถ้าไม่ตกลงต่ออายุให้จะรู้สึกอย่างใด จิตใจมันวุ่นวายไปหมด แต่ใจหนึ่งก็อยาก

รู้เร็ว ๆ ให้สิ้นเรื่องเสียที อีกใจหนึ่งก็กลัวจะได้ข่าวร้าย แต่แล้วสักครู่ใหญ่ ๆ หลวงพ่อเมืองก็ลืมตาออกจากสมาธิ ผมรู้สึกเหมือนถึงเวลาที่ผู้พิพากษาชี้ชตาชีวิตของผม หลวงพ่อท่านบอกว่า "นายใหญ่ได้ตกลงแก้ไขทะเบียนและต่ออายุให้แล้วแต่นายใหญ่อยากได้พระบูชาสักองค์หนึ่ง" เมื่อผมได้ยินก็มีกำลังใจขึ้นและบอกหลวงพ่อว่า "ผมยินดีที่จะสร้างให้ เวลานี้ผมก็กำลังสร้างพระพุทธรูปซึ่งเป็นพระประธานพร้อมทั้งพระสาวก พระโมคลาน์ พระสารีบุตร ผมจะสร้างเพิ่มขึ้นเพื่ออุทิศไปให้ท่านอีกสององค์" หลวงพ่อเมืองก็หลับตาต่อไปสักครู่ท่านลืมตาขึ้นแล้วบอกว่า "นายใหญ่เขาดีใจและและเอามือตบไหล่โยม" ทำให้ผมได้ยินและขนลุกทันที

เมื่อคุณสถิตพูดถึงหลวงพ่อเมืองทำให้ข้าพเจ้านึกขึ้นมาได้จึงเล่าให้คุณสถิตฟังว่า ครั้งหนึ่งข้าพเจ้าได้ไปทานอาหารร่วมโต๊ะกับท่านผู้ใหญ่ในเมืองไทยโดยท่านได้กรุณาให้คุณเล็ก จุณณานนท์ เวลานั้นคุณเล็กเป็นอธิบดีกรมอัยการให้มาเชิญไปทานอาหาร คืนนั้นผู้ร่วมโต๊ะมีข้าราชการท่านผู้ใหญ่หลายท่านพร้อมทั้งคุณเล็กและคุณนายทุกท่านให้ความเป็นกันเองกับข้าพเจ้า ท่านผู้หญิงได้กรุณาเล่าถึงหลวงพ่อเมืองซึ่งครั้งหนึ่งท่านผู้หญิงขอร้องให้หลวงพ่อดูภายในบ้านว่ามีอะไรดีไม่ดีบ้าง ท่านก็นั่งสมาธิอยู่ครู่หนึ่งก็บอกว่าในบ้านมีเทวรูปคล้ายพุทธรูปมีเพชรพลอยประดับเครื่องทรงอยู่องค์หนึ่งองค์นี้ให้ร้ายไม่ควรไว้ในบ้าน หากว่าชตายังแข็งก็ยังไม่ให้โทษหลวงพ่อเมืองท่านบอกลักษณะได้ถูกต้อง ทั้งที่ท่านไม่เคยไปบ้านและเห็นมาก่อน ฉะนั้นท่านผู้หญิงจึงแน่ใจตามที่หลวงพ่อท่านบอก

ครั้นท่านผู้หญิงกลับมาถึงบ้านและได้ปรึกษากับอาจารย์ผู้หนึ่งว่าเทวรูปองค์นี้ให้ร้ายไม่ควรจะอยู่ในบ้านตามหลวงพ่อเมืองบอก ควรจะเอาไว้ที่ไหนดี อาจารย์ผู้นั้นจึงแนะนำว่าควรจะเอาไปถวายหลวงตาที่วัด...........ซึ่งท่านอาจารย์ผู้นั้นชอบพอรู้จักกับท่านคิดว่าวัดเป็นที่อยู่ของผู้ทรงศีล คงจะไม่เป็นโทษ

ที่สุดก็ได้นำเทวรูปทรงเครื่ององค์นั้นใส่รถไปหาหลวงตาที่วัดโดยไม่บอกให้หลวงตารู้ล่วงหน้า ครั้นถึงวัดก็ช่วยกันยกเทวรูปองค์นั้นขึ้นไปบนกุฏิหลวงตา ปรากฏว่าหลวงตาไม่อยู่ห้องใส่กุญแจจึงช่วยกันยกไว้ข้างประตูทางเข้าในกุฏิ เมื่อหลวงตากลับมาก็ได้เห็นและรู้ว่ามีคนนำเทวรูปทรงเครื่องมาถวายท่าน แต่แล้วในคืนนั้นกุฏิหลวงตาก็ถูกไฟไหม้หมดทั้งหลัง เคราะห์ดีไหม้เพียงกุฏิหลวงตาหลังเดียวกุฏิหลังอื่นไม่เป็นอะไร หลวงตาไม่มีที่อยู่อาศัย ท่านผู้หญิงก็ต้องออกเงินสร้างกุฏิหลังใหม่ถวายหลวงตานี่เป็นเรื่องเกี่ยวกับหลวงพ่อเมือง รู้สึกมีผู้เคารพนับถือท่านมาก ข้าพเจ้านำมาแทรกไว้ในเรื่องนี้เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องประหลาดมหัศจรรย์ของหลวงพ่อเมืองเรื่องหนึ่ง สำหรับข้าพเจ้ายังไม่เคยรู้จักท่านได้ยินแต่ชื่อเสียงของท่านเท่านั้น

คุณสถิต รังคสิริ เล่าให้ฟังต่อไปว่า หลังจากนั้นผมเตรียมการหล่อพระพุทธรูปกำหนดจะทำการพุทธาภิเษกและจะนำไปไว้ที่วัดพระธาตุช่อแฮในเมืองแพร่สององค์และไว้ที่วัดกาญจนาราม อำเภอเมือง จังหวัดแพร่สามองค์ซึ่งเป็นประธานในงาน แต่แล้วเมื่อจะถึงเวลานั้นผมก็เกิดมีอาการป่วยขึ้นมาทันที ครั้งแรกผมยกแก้วน้ำเพียงจะยกขึ้นก็รู้สึกมือชาหมดแรง แก้วตกลงพื้นแตก ก็รู้สึกว่ากำลังจะเป็นอัมพาตไปซีกหนึ่ง เมื่อถึงวันงานทำพิธีพุทธาภิกเษกทั้งห้าองค์ผมก็ไม่สามารถจะไปได้ก็ต้องให้ภรรยาไปแทน สำหรับผมนั้นความรู้สึกทางประสาทกำลังเสื่อมลงแม้คนมาเยี่ยมเห็นก็เพียงจำได้แต่นึกชื่อเสียงไม่ออก อาการหนักขึ้นถ้าขืนอยู่บ้านคงหมดหวัง ที่สุดผมก็ถูกใส่เปลหามขึ้นเครื่องบินด่วนรีบส่งมากรุงเทพ ฯ เข้าโรงพยาบาลศิริราชทันที หมอได้พยายามตรวจอย่างละเอียดถี่ถ้วนทั้งเอ็กซเรย์ การป่วยมีอาการในครั้งนี้เนื่องมาจากเหตุผลอะไร ที่สุดพวกนายแพทย์ก็ลงความเห็นกันว่า ผมมีเนื้องอกในสมองทับเส้นโลหิตทำให้ดีบมาเลี้ยงร่างกายไม่สะดวกจึงเกิดเป็นอัมพาตขึ้น ไม่มีทางอื่นที่จะรักษาหายปกติได้นอกจากผ่าสมองเอาเนื้องอกนั้นออกเป็นทางเดียวเท่านั้นที่จะช่วยได้ แต่ก็มีทางเสี่ยงมากและมีความหวังน้อยเปอร์เซ็นต์ ให้เจ้าของไข้ตัดสินใจเอาเองว่าจะผ่า

ตัดสมองหรือไม่ เวลานั้นภรรยาผมไม่ยอมให้ผ่าและที่สุดได้โทรศัพท์ทางไกลไปบอกบุตรชายผมซึ่งเป็นแพทย์กำลังศึกษาแพทย์เพิ่มเติมที่สหรัฐอเมริกา และบุตรชายทราบว่าป่วยก็รีบบินด่วนมากรุงเทพ ฯ

เมื่อมาถึงได้เข้าปรึกษาพวกนายแพทย์ชั้นอาจารย์ทางโรงพยาบาลก็รู้สึกว่าอาการป่วยของผมนั้นไม่มีทางใดจะช่วยได้นอกจากผ่าตัดกระโหลกศีรษะเปิดเอาเนื้องอกที่สมองออกเท่านั้น เป็นทางเดียวที่จะช่วยได้แต่ก็ต้องเสี่ยงอันตรายร้ายแรงมากทั้งผมก็มีอายุมากแล้ว แต่เมื่อไม่มีทางเลือกบุตรชายให้ผมตัดสินใจเอง ผมนึกถึงหลวงพ่อเมืองท่านได้ต่ออายุให้ผมแล้วเป็นกำลังใจ คงจะไม่เป็นอันตรายครั้งนี้แน่ ผมจึงให้ผ่าตัดทันที ที่สุดนายแพทย์ก็ลงมือผ่าตัดกระโหลกศีรษะ นายแพทย์ได้ใช้เวลาผ่าตัดเอาเนื้องอกออกเป็นเวลาสามชั่วโมงกว่าจะเสร็จเป็นที่เรียบร้อย หลังผ่าตัดแล้วอาการของผมก็ค่อยดีขึ้นเป็นลำดับ ผมเริ่มเข้าโรงพยาบาลเมื่อเดือนเมษายนและออกจากโรง-พยาบาลเมื่อกลางเดือนมิถุนายนปีนี้ และพวกนายแพทย์ก็แปลกใจเพราะการผ่าตัดใหญ่ขนาดนี้ธรรมดาก็ต้องพักผ่อนเป็นเดือน ๆ กว่าจะฟื้นเป็นปกติ แต่อาการของผมนั้นฟื้นตัวเร็วอย่างประหลาด ผมจึงเป็นตัวอย่างแก่นักศึกษาแพทย์ แต่เวลานี้ผมก็ยังต้องไปให้นายแพทย์ฉายแสงเพื่อจะไม่ให้เนื้องอกเกิดขึ้น ส่วนบุตรชายของผมกลับไปสหรัฐ-อเมริกาแล้ว ผมเองก็ตั้งใจจะขึ้นไปเมืองแพร่ แต่ทางแพทย์บอกว่ายังไม่ควรกลับไปเพราะยังจะต้องฉายแสงเพื่อให้ครบกำหนดเสียก่อน ฉะนั้นผมจึงอยากจะทำบุญเลี้ยงพระถือศีลไม่กินอาหารเนื้อสัตว์และจะปฏิบัติอยู่ที่วัดสระเกศ เมื่อพ้นการฉายแสงแล้วก็จะกลับขึ้นไปเมืองแพร่

เมื่อข้าพเจ้าได้ฟังเรื่องของคุณสถิต รังคสิริ ติดต่อกันมาตลอดถึง ๑๐ ปี คิดว่ามีกุศลกรรมหนุนนำสร้างแต่กรรมดี และปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมได้เกิดผลให้ได้รู้ได้เห็นเป็นตัวอย่าง ข้าพเจ้าก็มีความปีติยินดี จากนั้นคุณสถิตยังพูดต่อไปว่า ก่อนหน้านั้นผมได้เรียกลูกชายและลูกหญิงทั้งหมดมาพร้อมหน้ากันแล้ว ผมก็บอกว่า การที่พ่อ

ได้เรียกลูกมาอยู่พร้อมหน้ากันในที่นี้เพื่อให้ลูกรู้หลายอย่าง ตามหน้าที่ของพ่อจะต้องให้ลูก ๆ เล่าเรียนศึกษาให้มีวิชาความรู้ บัดนี้ลูก ๆ ทุกคนก็มีวิชาพอที่จะเลี้ยงตัวเองได้แล้ว นอกจากนั้นพ่อก็จะมอบเงินสดจำนวนหนึ่งให้แก่ลูกทุกคนเท่ากัน ส่วนทรัพย์สินพ่อก็ได้ระบุไว้ในพินัยกรรมแล้ว เมื่อพ่อจากโลกนี้ไปเมื่อเปิดพินัยกรรมทุกคนมีส่วนตามที่ระบุไว้

นอกจากทรัพย์สินในพินัยกรรม เงินทองที่พ่อได้สะสมไว้แล้ว พ่อก็อยากให้ลูก ๆ รับหลักปฏิบัติของพ่อไว้สัก ๓ ข้อ ซึ่งหลักที่ควรปฏิบัตินี้พ่อก็ได้รับมาจากปู่ของลูก ๆ และพ่อก็ได้ปฏิบัติตลอดมาแล้ว จึงขอให้ลูกทุกคนจงรับช่วงไปปฏิบัติเพื่อเป็นศิริมงคลแก่ตระกูลของเราต่อไป และจงนึกว่านี่คือมรดกตกทอดเป็นสมบัติอันล้ำค่าส่วนหนึ่งที่พ่อได้ตั้งใจมอบให้ลูก ๆ นำไปใช้ ขอให้จงปฏิบัติจะเกิดศิริมงคลแก่ครอบครัวและตัวเองต่อไปสิ่งที่พ่อขอให้ลูก ๆ ปฏิบัติ ๓ ข้อก็คือ

ข้อ ๑ มนุษย์เราเกิดมาจำเป็นจะต้องมีความกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณต่อเรา พยายามจะตอบแทนพระคุณของท่านจะมากน้อยเพียงใดก็ตาม หลักนี้จะทิ้งไม่ได้ เพราะปฏิบัติแล้วศิริมงคลจะเกิดขึ้นแก่ตัวเราเองและจะเจริญรุ่งเรืองในชีวิตต่อไป ผู้ขาดความกตัญญูกตเวทีต่อผู้มีพระคุณก็จะมีแต่ความอัปมงคลจะทำอะไรไม่ขึ้น คนดีเขาก็ไม่คบให้ความสนิทสนมด้วยเพราะเป็นคนใจชั่วไม่รู้คุณคนคบไม่ได้

ข้อ ๒ ถ้าลูก ๆ จะทำบุญกับพระก็ควรพิจารณาทำบุญกับพระในบ้านเราเสียก่อนแล้วเราจะทำบุญกับพระนอกบ้านภายหลัง และทำตนอยู่ในหลักของศีล ๕ มีจิตใจพร้อมทั้งพรหมวิหารสี่ จะเป็นมงคลแก่ตัวเองตลอดไป

ข้อ ๓ พ่อขอให้พวกลูก ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ในตระกูลเดียวกันให้รักใคร่ปรองดองสามัคคีกลมเกลียวกันไว้อย่าหูเบาเป่าง่าย การระแวงสงสัยเป็นทางทำลายความสามัคคีในหมู่พี่น้อง เชื่อคนยุยงก็แตกแยกกันง่าย พี่น้องก็กลายเป็นศัตรู มีอะไรข้องใจสงสัยก็เปิดอกพูดถามกันให้รู้เรื่อง อย่าเอาแต่อารมณ์คิดผิด ๆ อย่าง

โน้นอย่างนี้อัดไว้อยู่ในใจคนเดียว ทำให้เกิดทุกข์ ทำให้พี่น้องเป็นไม้เบื่อไม้เมา จะทำความเข้าใจกัน ที่ผิดก็แก้ไขให้ถูกต้อง ก็จะหายข้อข้องใจ เป็นทางป้องกันมิให้มีช่องทางแก่คนชั่วภายนอกที่ชอบยุให้ญาติพี่น้องเขาแตกสามัคคีกันได้ เราก็จะมีความสามัคคีรักใคร่นับถือในหมู่ญาติพี่น้องในตระกูลเดียวกันตลอดไป

ขอจดจำไว้ว่าเป็นความประสงค์ของพ่อ เมื่อพ่อจากโลกนี้ไปแล้วหากต่อไปญาติพี่น้องในตระกูลของเรามีผู้ใดตกทุกข์ยากลำบากก็ขอให้ผู้ที่มีฐานะดีช่วยกันทนุบำรุงบุตรหลานในตระกูลเดียวกันต่อไป เมื่อลูกทุกคนรับว่าจะปฏิบัติตามที่พ่อสั่งไว้ เมื่อพ่อจากโลกนี้ไป จิตใจก็จะสงบเป็นสุขไม่มีความกังวลใจอีกต่อไป

เมื่อเราได้สนทนากันเป็นเวลานานพอสมควรแล้วคุณสถิตก็มอบเงินให้ข้าพ-เจ้าจำนวนรวม ๑๘๐๐ บาทขอร่วมพิมพ์หนังสือในชุดนี้ครั้งต่อไปและเพื่อบริจาคแจกในงานทอดกฐินของคุณสถิตเองใน ปี ๒๕๑๔ และแจกเป็นการกุศลดังที่เคยร่วมพิมพ์แจกครั้งก่อน ๆ มาแล้ว ข้าพเจ้าก็ขออนุโมทนาในการกุศลครั้งนี้ด้วย แล้วท่านก็ลากลับ ข้าพเจ้าได้ฟัง คุณสถิต รังคสิริ ให้ลูกหลานปฏิบัติหลัก ๓ ข้อ ๓ ประการ แล้วตัวเองก็อดคิดไม่ได้คนเราควรมีหลักทางใจ

๑. เกิดเป็นคนต้องอดทนเพื่อต่อสู้ ศัตรูอยู่ในตัว ดีชั่วอยู่ในใจ
๒. มงคลอยู่กับคนทำดี อัปรีย์อยู่กับคนทำชั่ว
๓. คิดให้ดีมีสติไม่ประมาท ถ้าผิดพลาดจะแก้ไม่ไหว
๔. เวลาชีวิตกำลังผ่านเลยไป คิดสร้างกรรมดีก็รีบทำในปัจจุบันทันใด วัน เดือนปี ไม่กลับมาใหม่
๕. มีเงินล้นฟ้าก็ซื้อเวลาคืนมาไม่ได้ อย่าเมามัวปล่อยตัวในกิเลสตัณหาจนหมดลมหายใจ

สวัสดี

ประเพณี

เรื่องที่ ๑๓๐

เมื่อวันงานประชุมเพลิงศพแม่ มีท่านที่ได้กรุณาสละเวลามาในงานมากมาย นับว่าเป็นพระคุณอย่างยิ่งที่ลืมได้ยาก

เมื่องานผ่านไปไม่นานก็มีผู้วิพากย์ในเรื่องประเพณี ส่วนมากท่านก็ให้ความเห็นดีเห็นชอบเมื่อได้วิจารณ์ในทางเหตุผล มีไม่น้อยที่ท่านเคร่งต่อระเบียบประเพณีเก่า ๆ ก็ไม่เห็นด้วย และบางท่านก็ได้มีจดหมายมาแสดงความน้อยใจที่ไม่ได้มารดน้ำศพแม่ บางท่านก็ต่อว่าด้วยตนเองเพราะถือว่าการรดน้ำศพผู้ที่มีอายุเกินร้อยนั้นเป็นศิริมงคล

ข้าพเจ้าขอกราบขอบคุณทุก ๆ ท่านทั้งที่เห็นดีและไม่เห็นดีและทั้งท่านที่กรุณาจดหมายมา ข้าพเจ้าถือว่าทุก ๆ ท่านต่างก็หวังดีต่อข้าพเจ้าเช่นเดียวกัน

การที่ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติซึ่งบางท่านจะเรียกว่าแหวกแนว แต่ข้าพเจ้าก็ปฏิบัติตามความรู้สึกส่วนตัวไม่หวังที่จะชักนำให้ท่านที่เคร่งครัดในหลักประเพณีเห็นดีเห็นชอบ ปฏิบัติตามความรู้สึกและความเข้าใจในเหตุผลนั้นแตกต่างกัน แต่ความหวังดีต่อข้าพเจ้านั้นเหมือนกันทุกท่าน เราต่างก็ถือความอิสระทางใจเมื่อเราได้คิดได้พิจารณาอย่างถี่ถ้วนหากเราปฏิบัติตามประเพณีนั้นจะมีสิ่งใดดี สิ่งใดเสีย เพราะประเพณีก็บัญญัติขึ้นด้วยมนุษย์ธรรมดาสามัญ เมื่อมีผู้เห็นดีทำตาม ๆ กันมาก็กลายเป็นประเพณีแต่ละชาติแต่ละภาษาย่อมปฏิบัติแตกต่างกันไปเพื่อความเหมาะสม ประเพณีนำศพไปฝังไม่ยอมเผาของบางชาติในปัจจุบันนี้กำลังเป็นปัญหาใหญ่ ที่ฝังศพหายากขึ้นทุกวัน ต้องนำศพไปฝังไกลออกไปต่างจังหวัด ต้องเดินทางไปหลายชั่วโมง บางครั้งก็มีข่าวผู้ที่ไปในงานตอน

กลับเกิดอุบัติเหตุมีคนตายเพิ่มขึ้น ในปัจจุบันนี้เปลี่ยนแปลงมาเผาแบบไทยก็มีไม่น้อย แต่ก็ยังมีคนที่เคร่งครัดแบบเก่า ๆ อีกมาก ถ้าปล่อยให้ฝังไม่ยอมเผาต่อไปในอนาคต ที่ฝังศพของคนตายคงจะมากกว่าที่อยู่ของคนเป็น เมื่อได้คิดพิจารณาเห็นว่าในยุคปัจจุบันนี้บ้านเมืองเปลี่ยนแปลงเจริญขึ้นมากมายประเพณีบางอย่างก็ล้าหลังไม่เหมาะกับในยุคปัจจุบันนี้ ก็ควรตัดออก เพราะบางอย่างเกิดโทษมากกว่าเกิดคุณประโยชน์

เมื่อคิดถึงหลักธรรมของพุทธศาสนาที่สอนว่า อย่าเชื่อสิ่งใดก่อนที่จะพิจารณาหาเหตุผล แม้สิ่งนั้นแม้จะได้ปฏิบัติต่อ ๆ กันมาแต่โบราณ แม้แต่หลักธรรมที่พระพุทธ-องค์ทรงสอนก็ให้พิจารณาก่อน เมื่อเห็นผลเห็นความจริงแล้วค่อยเชื่อถือ

ข้าพเจ้าเชื่อหลักธรรมที่องค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงตรัสรู้แสดงธรรมสั่งสอนนั้นสูงสุดนำหน้าทุกยุคทุกสมัย ไม่มีหลักธรรมใดเทียมเท่านับแต่ครั้งโบราณจนถึงยุคปัจจุบัน เมื่อได้ศึกษาปฏิบัติก็จะเห็นผลตามหลักธรรมชาติ บุคคลใดเมื่อได้พิจารณาด้วยปัญญาส่วนลึกก็จะเห็นจริงด้วยตนเองแต่ก็จะรู้ก็แต่เฉพาะตัว จะให้ผู้อื่นที่ไม่ได้ปฏิบัติพิจารณาจะรู้ด้วยเห็นชอบด้วยนั้นยาก

หลักธรรมพระพุทธศาสนานั้นสูงกว่าปัญญาชนคนธรรมดาที่จะเข้าถึง หากพระพุทธองค์ไม่ทรงค้นคว้าจนบรรลุพระอรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงเผยแพร่พระธรรม ทรงแสดงคำสอนให้สัตว์โลกที่ยังเมามัวในกิเลสตัณหา เมื่อได้ปฏิบัติแล้วก็จะหลุดพ้นจากทุกข์ไปได้ แก่นแท้ในหลักธรรมของพระพุทธเจ้านั้นบริสุทธิ์ขาวสะอาดผุดผ่องไม่มีราคี ทำให้ผู้ปฏิบัติดับทุกข์ดับกิเลสดับตัณหาสามารถไปสู่สุขได้ บรรลุพระ-อรหันต์มากมายมาแล้ว เป็นหลักธรรมอันสูงเลิศนำหน้าจะอยู่คู่โลกนำต่อไปในอนาคตตลอดกาล แต่บางครั้งก็มีพวกกาฝากและมารศาสนา แต่ก็ไม่สามารถจะทำลายแก่นแท้ของศาสนา หากผู้ที่ใช้สติปัญญาพิจารณาจะรู้ว่าสิ่งไหนเป็นแก่นแท้ของหลักธรรมและสิ่งใดเป็นกาฝากอาศัยศาสนา

พุทธศาสนานั้นประเสริฐล้ำเลิศสูงสุดผิดกับประเพณีนิยมซึ่งตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นเพราะมีผู้นิยมทำตาม ๆ กันมา ย่อมจะเก่าไปตามกาลเวลาสมัยเพื่อเหมาะสมแก่สังคม ไม่เป็นพิษเป็นภัยเป็นประโยชน์ในสมัยก่อน แต่อาจเป็นภัยไม่เกิดประโยชน์ต่ออีกสมัยหนึ่งก็ได้ ฉะนั้นประเพณีจึงต้องเปลี่ยนไปตามกาล

การอาบน้ำศพสมัยโบราณเขาอาบกันแต่ในหมู่ญาติ มิได้เชื้อเชิญผู้อื่นมารดน้ำศพ การรดน้ำศพจะเกิดขึ้นตอนไหนข้าพเจ้าก็ไม่ทราบเพราะจู่ ๆ ก็มีการเชิญรดน้ำศพ บางงานก็มีบัตรเชิญ เมื่อสมัยเด็ก ๆ ข้าพเจ้าเคยเห็นการอาบน้ำศพ เขาขัดสีทาขมิ้นเปลี่ยนเสื้อผ้าให้ผู้ตายในหมู่ญาติสนิทเท่านั้น ไม่มีการเชิญคนโน้นคนนี้ไปรดน้ำศพ ใครใกล้ชิดจะไปช่วยอาบน้ำศพก็ได้ เขาตักอาบกันเป็นขัน ๆ เหตุที่ไม่เชิญเห็นจะเป็นเพราะการอาบน้ำศพนั้นบางคนก็กลัวไม่อยากเห็นคนตาย แม้แต่ญาติสนิทของผู้ตายบางคนที่ข้าพเจ้าเคยได้ยินและรู้ เมื่อไปอาบน้ำศพกลับถึงบ้านก็บ่นว่า นี่ไม่ใช่ญาติสนิทแล้วก็ไม่ไปเป็นอันขาดเพราะไปทีไรกลับมาถึงบ้านแล้วกลางคืนนอนไม่ค่อยหลับ เพราะหลับตาทีไรก็มองเห็นหน้าตาคนตาย นอนอ้าปากตาค้างติดหูติดตา แม้จะพยายามล้างหน้าหลายครั้งก็ยังเห็นภาพ ข้าพเจ้าเคยได้ยินบางท่านก็บ่นว่า "รดน้ำศพผมไม่ไปเพราะไปแล้วกลับมาบ้านทีไรไม่สบายทุกที ปวดหัวตัวร้อน" บางคนก็บอกหมอดูเขาห้ามไม่ให้ไปงานรดน้ำศพ ฟังแล้วก็รู้สึกว่าคนส่วนมากไม่ชอบ ทำให้ข้าพเจ้าคิดว่า การรดน้ำศพนั้นเป็นการแจกทุกข์ไปให้ผู้อื่น หากว่าข้าพเจ้าเป็นเจ้าภาพข้าพเจ้าจะไม่เชิญ แม้ตัวข้าพเจ้าตายก็จะสั่งลูกหลานไม่มีการรดน้ำศพ ไม่ยอมทำให้ผู้อื่นลำบากใจ

เมื่อสมัยข้าพเจ้าเด็ก ๆ ท่านผู้ใหญ่เคยเล่าให้ฟังว่า สมัยก่อนนี้เคยบังสุกุลผีตาย เจ้าภาพงานศพมักจะนิยมนิมนต์ให้พระไปชักผ้าบังสุกุล โดยเอาคนตายไปผูกไว้กับกระดานมัดมือให้พนม เจ้าภาพก็เอาผ้าไตรใส่ไว้ในมือจัดไว้ในที่ลับตาคน ส่วนมากในป่ารกหรือป่าช้า ทำเป็นกระดานหกศพนอนอยู่บนกระดาน เมื่อพระเข้าไปถึงเหยียบ

หัวกระดานก็จะกระดกขึ้นศพหรือคนตายก็จะลุกขึ้นนั่งพนมมือประเคนผ้าไตร นิมนต์พระแล้วเจ้าภาพก็หลบไป พระก็จะชักบังสุกุล เขาบอกว่าทำแบบในสมัยพุทธกาลสมัยนั้นเขาถือว่าได้บุญกุศลแรงแต่พระต้องเดินไปเฉพาะทีละองค์ห่าง ๆ เข้าที่ลับตาไม่เห็นกัน การทำเช่นนี้สมัยก่อนเขาต้องการจะให้พระปลงถึงสังขารนี้ไม่เป็นของเที่ยงแท้มีเกิดแล้วย่อมมีดับ มีของจริงให้พิจารณาศึกษาเล่าเรียน

ท่านผู้ใหญ่นั้นเล่าต่อให้ข้าพเจ้าฟังว่า ท่านเป็นพระบวชใหม่ ท่านเป็นคนกลัวผียังปลงไม่ตก พอมีคนมานิมนต์ให้ไปชักผ้าบังสุกุลศพคนตายในป่าช้าองค์เดียว ท่านก็เกิดเป็นไข้จับสั่นขึ้นมาเอาจีวรคลุมโปงตัวสั่นพูดว่า "โยม อาตมาขอตัวทีเถิดไม่สบายไปไม่ไหวจริง ๆ" คนที่มานิมนต์ก็นึกแปลกใจว่า พระองค์นี้เห็นท่านยังดี ๆ ทำไมถึงเป็นไข้เร็วนัก จึงถามไปว่า "ก็เมื่อครู่นี้ผมยังเห็นหลวงพี่ดี ๆ อยู่นี่ ทำไมจึงป่วยเร็วนัก" ท่านก็ไม่รู้จะตอบไปอย่างไรก็พูดไปตรง ๆ ว่า "ก็โยมอยากมานิมนต์อาตมาไปชักบังสุกุลศพผีตายนี่ ไข้มันก็จับขึ้นมาทันที"

นี่เป็นเรื่องของท่านผู้ใหญ่เล่าเรื่องเก่า ๆ เมื่อครั้งข้าพเจ้ายังเด็ก ฟังแล้วก็นึกขำเพราะเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นกับตัวท่านเองและคิดว่า ถ้าท่านไปคงจะจับไข้หัวโกร๋นก็ได้ ในปัจจุบันนี้ประเพณีได้เลิกไปเห็นจะเป็นเพราะพระที่ท่านศึกษาเล่าเรียนปลงตกมีน้อยองค์ ส่วนมากยังปลงไม่ตก

เมื่อข้าพเจ้าได้บวชเพียงพรรษาเดียวก็ประสพการณ์ด้วยตนเอง เพราะจำพรรษาอยู่วัดสุทธาราม คลองบางไส้ไก่ เวลานั้นหากมีงานสวดมนต์หน้าศพ ฉันเช้าหรือฉันเพลก็มักจะท้องแห้งเพราะฉันไม่ค่อยลง จะพูดง่าย ๆ ก็คือปลงไม่ตก ชาวบ้านส่วนมากมักชอบเจาะจงนิมนต์พระบวชใหม่ ยิ่งพระจากบางกอกไปจำพรรษาอยู่วัดกลางสวนเช่นนี้แล้วเข้าใจว่าเคร่งและคิดว่าศีลบริสุทธิ์ซึ่งเจ้าภาพมักไม่ค่อยเห็นอกเห็นใจพระอย่างข้าพเจ้าเลย ก่อนบวชก็ไม่ได้ท่องสวดมนต์มาก่อนเพราะไม่มีเวลา ฉะนั้นเมื่อข้าพเจ้ายังอยู่ในผ้าเหลืองเมื่อใครมานิมนต์ว่าไปบังสุกุลศพบ้านโน้นบ้านนี้แล้วนิมนต์

ฉันเพล ข้าพเจ้าจะต้องสะดุ้งเหงื่อแตกทุกที ครั้นจะไม่ไปก็เกรงใจสมภาร เพราะเหตุว่ายังท่องสวดมนต์ยังไม่คล่องสวดปากเปล่ายังไม่ได้ไม่เหมือนพระองค์อื่น ก่อนบวชท่านมาหัดท่องสวดมนต์หัดขานนาคเป็นเดือน ๆ จนคล่อง แต่ข้าพเจ้าเมื่อลางานได้ก็บวชเลยไม่มีเวลาซ้อม เวลาอยู่ในกุฏิที่วัดสวดมนต์เช้าเย็นก็ต้องกางหนังสือดู เมื่อเขานิมนต์พระทั้งวัดและพระในวัดนั้นก็มีไม่กี่องค์ก็จำเป็นจำใจต้องไป หลายครั้งก็ต้องทำเป็นสวดประอ้อมประแอ้มที่ไหนสวดได้ก็ดังหน่อยที่ไหนสวดไม่ได้ก็ค่อยหน่อย พอถูไถเอาตัวรอดกันไปไม่ต้องหุบปาก สิ่งที่ข้าพเจ้าหาความสบายใจไม่ได้เวลานั้นก็คือสวดมนต์หน้าศพฉันเพล เพราะบางศพขึ้นจนมีกลิ่นยังไม่ได้ใส่โลงก็มี ที่ใส่โลงแล้วก็มี ที่ยากจนหน่อยก็มีโลงศพไม้ถูก ๆ แล้วก็ใช้กระดาษสีลายดอกไม้ปิดโลงแต่กลิ่นเหม็นตลบทั่วไปซ้ำยังมีแมลงวันชุกชุมคอยบินไต่ตอม บ้านก็แคบ การฉันหน้าศพจะกลืนข้าวลงคอได้แต่ละคำด้วยความลำบาก ทั้งยังต้องคอยไล่แมลงวันบินมาไต่ตอมหน้าตอมจมูกตอมปาก ตอมกับข้าวพระ มืออยู่ไม่สุขเรายังปลงไม่ตก แต่ดีหน่อยที่ไม่อาเจียนออกมา เขามานิมนต์ก็ต้องไป เมื่อนิมนต์ทั้งวัดจะให้องค์อื่นไปแทนก็ไม่ได้เพราะพระทั้งวัดมีไม่เกินสิบองค์เจ้าภาพเขานับไว้แล้วจะบอกว่าป่วยหรืออาพาธก็ผิดศีลข้อมุสา นี่เป็นเหตุเมื่อข้าพเจ้าบวชพรรษาเดียวได้ประสบมา แต่ก็คิดว่ายังเคราะห์ดีที่ยังไม่ต้องไปชักผ้าบังสุกุลผีลุกขึ้นมาประเคนจีวรหรือสบงโดยเหยียบไม้กระดกเหมือนสมัยก่อน

ในยุคปัจจุบันนี้ข้าพเจ้าขอพูดเพิ่มเติมย้ำอีกครั้งหนึ่งว่า คนที่มีอายุมากแล้วยังกลัวผีก็มี เคยได้ยินได้ฟังมาว่า "เมื่อผมได้รับเชิญไปรดน้ำศพแล้วก็ตะครั่นตะครอขึ้นมาทันที ครั้นจะไม่ไปก็เกรงใจเจ้านายผู้บังคับบัญชา ครั้นจะไปในงานรดน้ำศพก็ไม่ค่อยถูกโรคกับผม มักไม่สบาย" งานรดน้ำศพท่านจะได้สังเกตเห็นผู้ไปในงานบางท่านแสดงกิริยาครึ่งกลัวครึ่งกล้า จด ๆ จ้อง ๆ จะรู้สึกได้ว่ามาเพราะความจนใจ

เมื่อข้าพเจ้าได้รู้ได้เห็นได้ฟังสิ่งที่ผ่าน ๆ มาแล้ว ล้วนแต่น่าคิด ข้าพเจ้าก็ได้นำเอามาพิจารณาดูแล้ว แม้จะมีมากท่านจะไม่รู้สึกอะไรมีจิตเป็นกลาง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วก็ดี แต่ข้าพเจ้าคิดแล้วก็ไม่อยากเบียดเบียนความรู้สึกของบางท่านเหล่านั้น ข้าพเจ้าจึงตกลงใจงดการเชิญในการรดน้ำศพแม่ ให้อยู่แต่ในวงญาติเท่านั้น นี่เป็นความรู้สึกของข้าพเจ้า หากจะผิดถูกประการใด ข้าพเจ้าขอรับผิดแต่ผู้เดียว

ส่วนการสวดอภิธรรม ๗ คืนนั้น ข้าพเจ้าก็ห้ามไม่ให้บอกใคร สวดแต่ในหมู่ญาติได้เพียงคืนที่ ๔ ก็รู้ออกไปในหมู่เพื่อนฝูงและท่านที่เคารพนับถือ เพราะคุณณรงค์ได้มาพบและได้ขอให้คุณอาคม ทันนิเทศ ประกาศข่าวการสวดศพ คืนต่อมาก็มีเพื่อน ๆ และท่านที่เคารพนับถือมาต่อว่า ข้าพเจ้าถือโอกาสเปลี่ยนคำพังเพยสมัยก่อนว่า "ปากคนยาวกว่าปากกา" เพราะสมัยก่อนคนอ่านหนังสือออกหายาก แต่ปัจจุบันนี้ "ปากกายาวกว่าปากคน" เพราะคนรู้หนังสือมาก

ข้าพเจ้าจึงแก้ข้อข้องใจพิมพ์เป็นหนังสือชี้แจง หลายท่านก็พูดว่าทำแหวกแนวอีกแล้ว ความจริงข้าพเจ้าตั้งใจจะย่อคำตอบด้วยปากว่าเหตุใดข้าพเจ้าถึงไม่บอก ครั้นจะตอบและชี้แจงด้วยปากก็มากท่านด้วยกัน จึงตกลงเตรียมคำตอบไว้ด้วยข้อความอัดโรเนียวซึ่งคุณสวัสดิ์ได้กรุณาอัดให้ร้อยแผ่น แต่แล้วก็ไม่พอต้องอัดเพิ่มอีกหนึ่งร้อย ข้าพเจ้าไม่มีความสบายใจที่เห็นเพื่อนรุ่นพี่อายุมากและอยู่ไกลอุตส่าห์มาและต่อว่าข้าพเจ้าว่า "ทำไมแม่ตายทั้งคนถึงไม่บอกให้รู้" ข้าพเจ้าก็ยื่นคำตอบให้อ่านแทนคำพูด และคืนต่อมาข้าพเจ้าได้รับข่าวว่า เมื่อเพื่อนรุ่นพี่กลับไปบ้านฝั่งธนหน้าวัดอุดมรังษีเกือบจะถึงสามพราน ไปสวนกับรถสิบล้อถึงเวลาห้อเข้ากรุงแผ่มาเต็มถนน รถคุณพี่หลบเกือบจะเกิดอุบัติเหตุ รถจวนตกถนน นี่เป็นเหตุหนึ่งที่ข้าพเจ้าเป็นห่วงภัยบนท้องถนนจึงมิได้บอกให้ทราบ ทั้งวัดธาตุทองก็อยู่ไกลจากชุมชนมาก เป็นเหตุผลทำให้ข้าพเจ้าตัดสินใจไม่เชิญไม่บอกท่านที่เคารพเพื่อนฝูงที่เคารพทั้งหลาย กลัวอุบัติเหตุจะเกิดขึ้น

เมื่อเวลาจะออกบัตรเชิญ ข้าพเจ้านึกและคิดถึงตัวเองหรือเอาใจเขามาใส่ใจเราบ้าง บางครั้งข้าพเจ้าได้รับบัตรเชิญในงานประชุมเพลิงวันเดียวกันมากกว่าหนึ่งงาน คราวนี้เราจะทำอย่างไร ถ้าไปงานหนึ่งก็ต้องเสียงานหนึ่งหรือสองหรือสามงาน โน่นก็ชอบกันมากนี่ก็ชอบกันไม่น้อยแล้วเราก็มานึกถึงคนอื่นก็คงมีความรู้สึกเช่นเดียวกัน คิดว่าเพื่อให้ผู้รับบัตรเชิญสบายใจไม่ต้องห่วง ข้าพเจ้าจึงเติมข้อความลงไปว่า "ท่านผู้มีภาระไม่ว่างโปรดอย่ากังวลในงานนี้ ที่กราบเรียนมาก็ด้วยความเคารพนับถือ"

ความจริงก็ตั้งใจหวังดีเพราะข้าพเจ้าถือว่างานตายเป็นเรื่องเล็กเรื่องธรรมดา ภาระการงานของท่านสำคัญกว่า แต่แล้วก็มีหลายท่านว่าข้าพเจ้าแหวกแนวและก็มีหลายท่านว่าดี เพราะบางท่านก็บอกว่าใคร ๆ เขาส่งบัตรเชิญแล้วก็มักคะยั้นคะยอให้ไปให้ได้ แต่เพิ่งเห็นบัตรเชิญนี้แปลกเป็นครั้งแรกที่ให้ความเห็นอกเห็นใจผู้รับเชิญ ข้าพเจ้าก็ขอบคุณ เพราะเมื่อท่านได้รับบัตรเชิญแล้วไม่ต้องกังวลใจ ข้าพเจ้าก็สบายใจด้วย

ส่วนหนังสือแจกในงานศพแม่ครั้งนี้ข้าพเจ้าตัดสินใจใช้สีแดงแสดกับขาวและน้ำตาลแก่รู้สึกสะดุดตาแทนที่จะใช้สีดำสีเศร้า ๆ ข้าพเจ้าเคยแนะนำให้ผู้ใช้ปกสีแจกงานศพมามากราย แต่บางรายก็ถูกทักท้วงจากญาติผู้ใหญ่ บางรายที่พิมพ์ปกสีไปแล้วก็บอกว่าผู้รับไปแล้วสบายใจไม่เศร้า ในเรื่องดับทุกข์ก็ได้อธิบายแจ่มแจ้งแล้วเมื่อถึงคราวงานแม่ของตัวเองก็ต้องทำอย่างที่เคยแนะนำท่านผู้อื่นมาแล้ว หากท่านผู้ใดได้รับหนังสือเรื่อง "แม่" เมื่ออ่านแล้วคงจะเห็นดีด้วย แต่ท่านที่ยังถืออยู่ในประเพณีเก่า ๆ คงจะมีที่ไม่เห็นด้วย ในเรื่อง "แม่" นี้ปกสีได้ประโยชน์มากเพราะแจกไปตามโรงเรียนเด็กก็ชอบอ่าน แจกไปตามโรงพยาบาลคนเจ็บคนไข้ก็ชอบอ่านเพราะเห็นปกแล้วไม่เศร้า อ่านได้ทั่วไป พูดถึงประโยชน์แล้วมากกว่าปกสีดำ หากท่านได้ใช้สติปัญญาพิจารณาดูแล้วก็จะเห็นประโยชน์ที่ได้นั้นผิดกันไกล

ข้าพเจ้าขอย้ำอีกครั้งหนึ่ง เป็นความเห็นความรู้สึกของข้าพเจ้าเองเห็นว่า กฎเกณฑ์ของประเพณีต่าง ๆ บัญญัติขึ้นด้วยมนุษย์ธรรมดา ใครเห็นดีก็ปฏิบัติตาม ๆ กันต่อมา แต่ในยุคปัจจุบันนี้ประเพณีบางอย่างไม่เหมาะสมกับความเจริญของสังคม ฉะนั้นเมื่อได้เห็นสิ่งใดที่เกิดผลประโยชน์ดีกว่าใช้เหตุผลพิจารณาแล้วก็ควรจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาที่ควร

ที่ข้าพเจ้าเขียนมานี้เพื่อจะให้ท่านได้พิจารณาโดยใช้เหตุผล เห็นว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควร เพราะในปัจจุบันนี้ความเจริญทางโลกมากเพียงใด ประเพณีเก่า ๆ บางอย่างก็ยังมีที่ดีมากมีประโยชน์แก่คนรุ่นหลัง บางอย่างก็ไม่ปลอดภัยมากเท่าความเจริญของบ้านเมือง จึงควรพิจารณาให้เหมาะสมกับกาลเวลาต่อไป

ส่วนหลักธรรมของพระพุทธศาสนา พระธรรมคำสอนนั้นพระพุทธองค์ทรงตรัสรู้ด้วยพระปัญญา ค้นคว้าจากธรรมชาติ ด้วยทรงพระปรีชาสามารถเป็นเลิศยิ่ง ทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดผลหลุดพ้นจากทุกข์ควรจะหยิบยกขึ้นมาศึกษาปฏิบัติด้วยปัญญา เพื่อดับกิเลสตัณหา โลภ รัก โกรธ หลง เกิดความสงบและเป็นความสุขที่จะหลุดพ้นจากโลกมนุษย์อันสกปรกโสมมที่ยังหลงใหลเมามัวในกิเลสตัณหา ไปสู่ที่บริสุทธิ์สะอาดปราศจากความสกปรกโสมม หากท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย ข้าพเจ้าขอรับผิดและขออภัยมาในที่นี้ด้วย

สวัสดี

อันที่จริง คนเขาอยาก ให้เราดี
แต่ถ้าเด่น ขึ้นทุกที เขาหมั่นไส้
จงทำดี แต่อย่าเด่น จะเป็นภัย
ไม่มีใคร เขาอยากเห็น เราเด่นเกิน

ของ หลวงวิจิตรวาทการ

เรื่องของกรรม

เรื่องที่ ๑๓๑

ครั้งเมื่อข้าพเจ้ายังอยู่ในวัยเด็กได้ยินได้ฟังผู้ใหญ่พูดกันเสมอ ถึงคำว่า "กรรม" เช่นสมัยก่อนเมื่อทราบว่า คนที่รู้จักชอบพอกันเป็นโรคฝีในท้องหรือวัณโรค ผู้ใหญ่มักจะพูดว่า "กรรมของเขา" เช่นพวกลูกหลานไปติดฝิ่นหรือยาเสพติดเช่นกัญชาจนเสียผู้เสียคน ผู้ใหญ่ก็มักจะชอบพูดว่า "กรรมของมัน" ถ้ามีลูกหลานไปทำผิดมีผู้มาบอกญาติผู้ใหญ่มักจะโวยวายโทษว่า "กรรมแล้ว ๆ ๆ" และได้ยินเรื่องกรรมเสมอตลอดมาจนชินหู

ทำให้ข้าพเจ้ารู้จักคำว่า "กรรม" เป็นเรื่องที่ชั่วร้ายเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ เมื่อพูดถึงคำว่า "กรรม" คนส่วนมากมักจะเข้าใจว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดีเป็นเสนียดจัญไร เป็นของชั่วช้ามีแต่ให้โทษไม่มีอะไรให้คุณ คิดว่าทั้งในอดีตและปัจจุบันนี้มีผู้ที่เข้าใจว่าชั่วร้ายยังมีไม่น้อย เพราะมีอะไรไม่ดีขึ้นก็มักจะโทษกรรม แต่เมื่อข้าพเจ้าได้รู้ได้เห็นได้ยินได้ฟังและได้พิจารณาหาเหตุผลมีความรู้สึกคำว่า "กรรม" นั้น เป็นคำกลาง ๆ เพราะหมายถึงกระทำหรือทำ ไม่ใช่เป็นคำชั่วร้ายอย่างที่เข้าใจ นอกจากจะมีคำนำหน้าหรือพ่วงหลัง เช่น ผู้สร้างความดีมีจิตใจเมตตาปราณีทำบุญให้ทานปฏิบัติตนอยู่ในศีล ๕ ก็เรียกว่า "กุศลกรรม" หมายถึงผู้สร้างความดีเป็นบารมี หากผู้สร้างความชั่ว เช่น ฆ่าสัตว์ฆ่ามนุษย์หรือฆ่าตัวเองก็ดี หรือเป็นโจรผู้ร้ายลักขโมยหรือชอบเป็นชู้กับเมียของผู้อื่นที่เจ้าของหวง เจ้าของรัก หรือพูดจาส่อเสียดยุยงในเรื่องไม่เป็นความจริงให้คนแตกสามัคคีเกิดเสียหาย หรือเมาสุราอาละวาด ก่อกวนให้

สังคมเดือดร้อน สิ่งเหล่านี้ผิดในศีลห้าข้อเป็นการผิดศีลธรรมก็เรียกว่า "อกุศลกรรม" ฉะนั้น เราได้พิจารณาคำว่ากรรมก็หมายถึงเพียงการกระทำหรือทำ หากเราทำความดีก็เรียกว่า "กรรมดี" หากเราทำความชั่วก็เรียกได้ว่า "กรรมชั่ว" เพียงตัวอย่างนี้ก็จะเห็นได้ว่าคำว่ากรรมนั้นมีความหมายว่าทำหรือกระทำเป็นคำกลาง ๆ เมื่อผสมกับความดีหรือความชั่วได้ทั้งสองอย่าง ไม่ได้หมายถึงความชั่วดังที่ข้าพเจ้าเคยนึกคิดแต่เดิม

เมื่อได้คิดพิจารณาให้ซึ้งลงไปอีกนิดก็คิดว่าคำว่ากรรมนั้น จะมาใช้แทนคำว่า "ทำ" หรือ "กระทำ" ก็ไม่ได้ เพราะคำว่ากรรมนั้นเป็นการกระทำที่หนักคล้ายกับว่ากรรมนี้เป็นคำที่ผู้ใดได้สร้างกรรมดีหรือกรรมชั่วขึ้นแล้วผลก็จะตามสนองไม่ช้าก็เร็วไม่มีใครหนีพ้น ฉะนั้น กรรมนี้จึงใช้แต่บางกรณีเท่านั้น เป็นความรู้สึกในเรื่องกรรมเช่นนี้จะผิดหรือถูกนั้นข้าพเจ้าขออภัยด้วยหากว่าไม่ตรงกับความรู้สึกของท่านผู้ใด ในเรื่องกรรมดีกรรมชั่วข้าพเจ้าได้ประสบด้วยตนเองมาแล้วและประสบกับผู้อื่นที่เชื่อถือได้ทั้งได้เคยเขียนและยังไม่เคยเขียน ข้าพเจ้าจึงขอรวมทั้งกรรมดีและกรรมชั่วไว้ในที่นี้เพื่อท่านจะได้ใช้ปัญญาพิจารณาดูเรื่องที่เกิดขึ้นในยุคนี้แล้ว

บ่ายวันหนึ่งข้าพเจ้านั่งเขียนหนังสือเพลินอยู่ในที่ทำงานบังเอิญยังไม่กลับบ้านตามปกติข้าพเจ้ากลับบ้านตอนบ่าย เมื่อเงยหน้าขึ้นก็มองเห็นท่านผู้หนึ่งเดินเข้ามาในที่ทำงานและเดินตรงมาหาข้าพเจ้า เมื่อเห็นหน้าคลับคล้ายคลับคลาว่าเคยรู้จักมาก่อน

เมื่อข้าพเจ้าได้เชิญให้นั่งเรียบร้อย ท่านผู้นั้นเห็นข้าพเจ้างง ๆ อยู่ก็ถามขึ้นว่า "จำผมได้ไหม" ข้าพเจ้าก็ตอบอ้อมแอ้มไปว่า "จำได้แต่นึกชื่อไม่ออก" ท่านผู้นั้นหัวเราะแล้วพูดว่า "ผมชื่อ ..ยังไงล่ะจำได้ไหม" ข้าพเจ้าก็ตะลึงขึ้นมาทันทีแล้วพูดออกมาลอย ๆ ว่า "คุณ......จริงหรือ" ข้าพเจ้าพูดขึ้นด้วยไม่แน่ใจ เพราะชื่อนี้กับข้าพเจ้าคุ้นเคยกันมาแต่เด็ก ๆ และเราเคยอยู่ร่วมโรงเรียนเดียวกันมา

ครั้งหลังท่านผู้นี้นอนป่วยอยู่โรงพยาบาล ข้าพเจ้าไปเยี่ยมหลายครั้งเห็นมีอาการหอบรูปร่างผอมแก้มตอบ อาหารกินไม่ได้ต้องให้น้ำเกลือ ต่อมาครั้งหลังเห็นมี

อาการหนัก หอบถี่ต้องใช้อ๊อกซิเย่นช่วยหายใจ ข้าพเจ้าเห็นแล้วก็เศร้าใจ หมอเห็นว่าถ้าปล่อยให้คนมาเยี่ยมไข้กันมากคนนั้นย่อมจะทำให้คนไข้ขาดการพักผ่อน อาการอาจทรุดหนักลงได้เพราะต้องพูดต้องตอบคำถามทั้งที่ร่างกายอ่อนเพลียต้องการพักผ่อน คนเยี่ยมส่วนมากไม่ได้นึกถึงข้อนี้ เมื่อทราบว่าหมอห้ามเยี่ยมก็คิดว่าอาการไม่น้อย เมื่อข้าพเจ้าไปเยี่ยมเห็นอาการครั้งหลังก่อนหมอห้ามเยี่ยมก็เห็นอาการหนักอย่างน่าเศร้าใจ แม้ข้าพเจ้าไม่ได้ไปเยี่ยมแต่จิตใจก็ระลึกถึงภาวนาอยากให้หายเพราะเพื่อนรุ่นเก่า ๆ นับวันจะน้อยลง

บัดนี้มีท่านผู้หนึ่งมีสภาพที่ปกติแข็งแรงไม่ผอมแห้ง ตรงข้ามกับเพื่อนที่ข้าพเจ้าเคยไปเยี่ยมที่โรงพยาบาลครั้งหลังซึ่งยังเข้าใจว่านอนป่วยอยู่โรงพยาบาล ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงงงเพราะไม่ได้นึกฝันว่าจะได้พบจึงคิดข้ามเลยไปไม่ได้ นึกถึงท่านผู้นี้จึงมองผ่านดูท่านผู้นี้เป็นผู้อื่นไป แต่เมื่อได้ทราบว่าท่านได้หายป่วยปกติแล้วก็มีความปีติยินดี

เมื่อเข้าใจกันดีแล้วท่านผู้นั้นก็หัวเราะและพูดว่าผมอยากจะมาเล่าเหตุการณ์ที่ผมหายป่วยเป็นเรื่องพิสดารให้คุณฟัง ตอนอยู่โรงพยาบาลเมื่อคุณไปเยี่ยมนั้นเป็นเวลาผมอาการหนักมากมีแต่ทรงกับทรุด ผมต้องนั่งหลังโก่งอ้าปากหอบ จะนอนก็ไม่ได้แน่นหน้าอกหายใจไม่ออกต้องนั่งทรมานเอามือ ๒ ข้างกดยันถ่างไว้ข้างหน้านั่งหลังงอเป็นกุ้ง หอบฮัก ๆ ผงกหัวขึ้นลงขณะที่หายใจเข้าออกน้ำมูกน้ำลายไหลออกทางปากทางจมูกเหนื่อยแทบจะขาดใจ ทำให้ผมนึกถึงตัวว่าบาปกรรมอันใดที่ผมได้กระทำไว้นะ ถึงต้องได้รับความทุกข์ทรมานอย่างสาหัสเช่นนี้ ผมไม่เคยสร้างกรรมชั่วเลย เมื่อเห็นสภาพตัวเองเวลานั้นผมหมดอาลัยในชีวิต นึกอิจฉาคนที่ไม่ป่วยไข้กินอะไรกินได้ ไปเที่ยวไหนเที่ยวได้ ส่วนผมต้องทรมานอยู่ในโรงพยาบาล กินก็ไม่ได้ ไปก็ไม่ได้เป็นแรมปี ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจ แต่แล้วเห็นจะหมดเวรทำให้ผมเกิดระลึกนึกถึงหมาตัวหนึ่งได้ว่าเวลานี้ผมมีสภาพเหมือนหมาตัวนั้น ผมมีหมาตัวหนึ่งเรียกชื่อมันว่า "อ้าย-หมี" มันเป็นหมาดำปลอดตลอดทั้งลิ้นก็ดำ มันเคยตบงูเล่นได้ไม่กลัว ความจริงผมก็

รักอ้ายหมีมาก มันประจบก็เก่ง เราอยู่สวนก็จำเป็นต้องมีหมาดุ ๆ เพื่อไว้เฝ้าสวนและผลไม้ในสวน

ผมจำได้ว่าครั้งนั้นเป็นฤดูทุเรียนและส้ม ตอนเย็นเราจึงตัดทุเรียนและส้มผลไม้อื่นที่มีในสวนมาไว้ในบ้าน ตอนเช้ามืดก็จะมีคนมาขนไปใส่รถนำไปขายที่เชิง-สะพานเหล็กริมคลองมหาพฤฒาราม มีคนมารับเอาไปเป็นประจำทุกเช้า แต่เช้าวัน-หนึ่งคนที่มากำลังก้มลงหยิบตะกร้าใส่ผลไม้ เจ้าหมีเกิดคะนองอย่างไรก็ไม่รู้มันกระโดดเข้ากัดหัวไหล่ทั้งที่ผู้นั้นเคยมาเอาของยกขึ้นรถเป็นประจำทุกเช้า ทำให้ผมโมโหโกรธมากที่มันไม่รู้จักจำคนไปกัดเขาไม่รู้จักคุ้นบ้างเลย ผมเลยจับปลอกคอลากตัวมันลงมาที่คลองข้างสวน จับหัวมันกดลงไปใต้น้ำสักพักหนึ่งทำโทษเพื่อจะให้มันรู้จะได้เข็ด ทีหลังจะได้ไม่กัดคนที่เขาเข้ามาในบ้านเพื่อนำผลไม้ขึ้นรถไปขาย ผมทำเพื่อสั่งสอนให้มันรู้เท่านั้นไม่ได้ตั้งใจจะลงโทษมันรุนแรงเกินไปหรอก มันพยายามดิ้นทุรนทุรายตะเกียกตะกายหนี พักหนึ่งผมก็ดึงหัวมันขึ้นพ้นน้ำปล่อยมันลงที่พื้นดินเห็นมันอ้าปากหอบซี่โครงบานพองขึ้นยุบลง มันยังอุตส่าห์นั่งถ่างขาหัวสั่นน้ำลายไหลทางจมูกย้อยหยดลงบนพื้นดินเหลือบตาขึ้นมองดูผม เห็นแล้วผมก็นึกสงสารขึ้นมาคิดว่าเราไม่ควรมือหนักกดน้ำมันนานเกินไปจนมีอาการเช่นนี้ถ้าช้ามันคงขาดใจตาย คิดว่ามันนั่งถ่างขาหอบได้มันคงไม่ตายไม่ช้ามันคงหาย แล้วผมก็ไปทำงานอื่นไม่อยากเห็นสภาพที่น่าสงสารให้เวลาพักผ่อนเท่านั้นก็จะช่วยให้มันหายเป็นปกติได้

ตอนเย็นผมกลับไปดูมันในสวนอีกคราวนี้มันหายจริง ๆ มันหายไปทั้งตัวไม่รู้ว่าอ้ายหมีมันหายแล้วมันหนีไปไหนค้นหาเท่าไหร่ก็ไม่เห็น พยายามตามหาเท่าไหร่ก็ไม่พบบัดนี้นับสิบ ๆ ปีผ่านมาแล้ว มาคราวนี้ผมหอบพิจารณาดูตัวเองแล้วมีสภาพเหมือนอ้ายหมีหมาของผมที่ถูกกดน้ำเมื่อดึงหัวมาพ้นน้ำ กิริยาท่าทางเหมือนกันผิดแต่ว่าผมเป็นคนมันเป็นหมา ผมก็นึกได้ว่ากรรมชั่วที่ทำกับอ้ายหมีได้ตามมาสนองถึงผมแล้ว ผมนั่งยันมือสองข้างหอบน้ำมูกน้ำลายไหล มันเป็นท่าทางของอ้ายหมีตอนมัน

เหลือบตาขึ้นดูผมเหมือนมันจะแค้น ผมจึงแน่ใจว่าอกุศลกรรมที่ทำกับอ้ายหมีแน่ไม่มีข้อสงสัย ผมจึงได้ตั้งสติตั้งใจทั้งกำลังป่วยหนักอธิฏฐานใจว่า อ้ายหมีเอ๋ยถ้าเจ้ายังมีชีวิตอยู่ข้าขอโทษที่ทำรุนแรงกับเอ็งครั้งนั้นโดยไม่ได้เจตนา อย่าจองเวรจองกรรมกับข้าเลย ถ้าเอ็งตายไปแล้วข้าก็ขอทำบุญสร้างกุศลอุทิศไปให้เอ็งขอให้มีความสุข สัญชาติของเอ็งก็เป็นที่รู้กันว่ามีความกตัญญูสูง จงอย่าก่อกรรมจองเวรเลย ข้าไม่ได้ตั้งใจจะทำกับเอ็งรุนแรงถึงเพียงนั้น ถ้าเอ็งยังไม่ตายมีชีวิตอยู่แห่งใดก็ขอจงอโหสิกรรมให้ข้าเถิด ขออย่าให้โรคนี้ทรมานข้าต่อไปเลย ข้าขอรับผิดและขอขมาเอ็งด้วย อธิฏฐานจิตเท่าที่ผมนึกได้ในเวลานั้น แล้วผมก็แผ่ส่วนกุศลแผ่เมตตาให้ว่าบุญใดกุศลใดที่ผมได้สร้างไว้ขออุทิศส่วนกุศลนั้นให้อ้ายหมีหมาที่ผมเลี้ยงแต่ก่อนจงมารับกุศลในบัดนี้ด้วย ต่อมาอาการของผมก็ค่อยทุเลาขึ้นนับว่ามหัศจรรย์

มันเป็นเรื่องแปลกเหมือนกันนับแต่วันผมได้อธิฏฐานจิตแผ่ส่วนกุศลแผ่เมตตาจิตถึงเจ้าหมี ต่อมาอาการของผมก็ดีขึ้นตามลำดับ ผมไม่ต้องทนทุกข์ทรมาน และผมหายจึงได้ทำบุญแผ่ส่วนกุศลไปให้อีกและจึงได้มาหาคุณทำให้คุณงงและแปลกใจ คงไม่นึกว่าเป็นผม

ข้าพเจ้าได้ฟังเรื่องแปลก ๆ ก็อดคิดไม่ได้ว่า นี่ผลแห่งกรรมแต่เป็นอกุศลกรรมจึงเกิดผลร้ายตามสนอง ข้าพเจ้าได้เขียนขึ้นตามคำบอกเล่าที่ได้สนทนามาแล้ว

บัดนี้ท่านผู้นี้ได้หายจากไข้ที่ทรมานและได้มานั่งเล่าเหตุการณ์ที่แปลกประหลาดให้ข้าพเจ้าฟัง รู้ว่าท่านผู้นี้เคยสร้างกุศลไว้มากเท่าที่ข้าพเจ้าทราบมีไม่น้อย และที่ข้าพเจ้าไม่ทราบก็มีอีกมาก บริจาคเป็นทุนให้ทางโรงเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนดีแต่ยากจนและสมทบเงินสร้างโรงเรียน บริจาคเงินบำรุงโรงพยาบาลเป็นต้นนับว่าเป็นกรรมดี ทราบว่านอกจากนั้นก็ยังคงเป็นหมอดูหรือผูกดวงทำนายโชคชะตาอย่างแม่นยำโดยไม่ต้องการค่าตอบแทน เมื่อครั้งป่วยอยู่ โรงพยาบาลก็ยังมีผู้สนใจไปเยี่ยม ๆ มอง ๆ คอยหาโอกาสที่จะไปขอให้ดูโชคชะตา ทั้งที่หมอห้ามเยี่ยม

บัดนี้หายจากการป่วยอย่างอภินิหารจึงขอร้องท่านว่า ข้าพเจ้าอยากจะเขียนเรื่องนี้เข้าในชุด "กฎแห่งกรรม" แต่อยากจะขอลงนามจริงจะขัดข้องหรือไม่ เรื่องเช่นนี้ข้าพเจ้าได้พิจารณาดูแล้วคงไม่เกิดความเสียหายอะไรกับท่านมากนัก

ท่านก็ยินดีบอกว่า "ออกชื่อผมได้เลย อนุญาต" ข้าพเจ้าก็ขอขอบคุณท่านมาในที่นี้ด้วย คิดว่าเรื่องนี้คงจะมีประโยชน์แก่ท่านผู้ได้อ่านบ้าง ท่านผู้นั้นคือ คุณทองหล่อ นิยมาภา อดีตสมาชิกสภาจังหวัดพระนครและอดีตสมาชิกสภาเทศบาลนครกรุงเทพ ฯ

เมื่อได้พูดถึงอกุศลกรรมมาแล้วว่าแม้การกระทำโดยไม่ตั้งใจแต่ผลก็ได้รับทันชาตินี้ ถ้าจะนับว่าเป็นกรรมชั่วเห็นผลช้าที่เบาจึงให้ผลเร็ว หากว่าเป็นกรรมชั่วที่หนักก็คงจะเห็นผลช้า

คราวนี้เรามาพิจารณาดูผลแห่งกรรมดีกันบ้างเพาะบังเอิญคุณประสิทธิ์ได้นำเอาบันทึกมาให้ข้าพเจ้า บอกว่า มีผู้บันทึกฝากมาจากจังหวัดชลบุรี

ข้าพเจ้าก็ได้นำบันทึกฉบับนั้นมาพิจารณาดู เห็นว่าเป็นเรื่องของกรรมดีคู่กับเรื่องกรรมชั่วจึงได้เขียนขึ้น เพื่อท่านจะได้พิจารณาดูด้วยปัญญาว่าสิ่งลี้ลับที่ตามสนองนั้นมีทั้งกรรมดีและกรรมชั่ว ดังที่มีผู้บันทึกต่อไปนี้

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ ผมได้ขึ้นไปหาคุณแม่ที่ต่างจังหวัด เวลานั้นท่านรับราชการเป็นครูใหญ่อยู่ที่โรงเรียนสตรีประจำจังหวัดตาก เมื่อมีคำสั่งเป็นทางการให้ย้ายเข้าประจำกระทรวงศึกษาธิการผมจึงขึ้นไปเพื่อช่วยคุณแม่จัดของใช้เครื่องใช้ประจำบ้านของคุณแม่มีไม่น้อยจึงบรรจุเข้าหีบห่อเตรียมจัดส่งเข้ากรุงเทพ ฯ ตามปกติผมเป็นผู้มีนิสัยชินที่ต้องหาขนมหวานกินตอนกลางคืน เพราะผมอยู่ชลบุรีกลางคืนก่อนนอนต้องหาขนมหวานกินจนเคยตัวเสียแล้ว

คืนนั้นประมาณสองทุ่มผมเตรียมตัวจะออกจากบ้านไปตลาดเพื่อซื้อขนมกินตามนิสัยเคยผมถือไฟฉายไปด้วย คืนนั้นเป็นคืนข้างขึ้นอ่อน ๆ ทางก็ไม่สู้จะมืดนัก

พอแลเห็นสิ่งหยาบ ๆ ได้ไกล ๆ เมื่อผมลงจากบ้านพอเดินมาถึงประตูนอกจะเปิดออกไปถนน ผมกำลังจะเอื้อมมือไปถอดกลอนไม้ ก่อนที่มือจะถึงทันใดนั้นหูก็ได้ยินเสียงกระซิบเตือนว่า หยุดก่อน อย่าเปิดระวังงู ทำให้ผมสะดุ้งชงักมือที่กำลังจะเอื้อมไปถอดกลอนประตูนอก ก็หดมือทันที ผมได้ยินอย่างชัดถ้อยชัดคำเป็นเสียงประหลาด เมื่อได้ยินเช่นนั้นผมก้าวถอยหลังหนึ่งก้าวรีบหยิบไฟฉายเปิดส่องดูที่กลอนประตูซึ่งเป็นกลอนประตูแบบโบราณใช้ไม้เป็นสลักแบน ๆ เมื่อไฟส่องไปก็มองเห็นดวงตางูทั้งคู่แวววาวเมื่อถูกกับแสงไฟฉาย ผมก็ตื่นเต้นตกใจ สีงูกับสีไม้เก่า ๆ มันกลืนกันแทบจะเป็นสีเดียว หากช้านิดเดียวเอามือไปถอดกลอนผมก็ถูกงูฉกกัดมือแน่ไม่มีปัญหาโลกนี้มีสิ่งอะไรลี้ลับที่คอยเตือนระวังภัยให้เรา มันเป็นเรื่องที่แปลกผมก็ไม่สามารถบอกได้ว่าเสียงนั้นมาจากไหนได้ช่วยชีวิตผมได้ทันเวลา งูตัวนั้นขดพันอยู่บนกลอนประตูไม้เมื่อถูกแสงไฟฉายที่ส่องออกไปงูก็ผงกหัวชูคอขึ้นส่ายหัวไปมา แล้วก็ค่อย ๆ คลายตัวที่ขดอยู่เลื้อยช้า ๆ ลงดินไป ผมไม่ได้ทำร้ายอะไรเพียงแต่ยืนมองดูจนเลื้อยหายไปในกอหญ้า นึกว่างูก็กลัวคนถ้าไม่เหยียบหรือจับต้องตัวงูก็ไม่ทำอันตรายเรา ทำให้ผมนึกถึงก่อนหน้าประมาณหนึ่งปีกว่า ผมได้เดินทางขึ้นมาจังหวัดตากเพื่อเยี่ยมคุณแม่เป็นครั้งแรก ฉะนั้นจึงเที่ยวชมบ้านเมืองชมตลาดร้านค้า เที่ยวตามถนนทุกแห่งเพราะใหม่ต่อสถานที่ ผมพักอยู่กับคุณแม่ที่บ้านพักประมาณ ๗ วัน ก่อนจะกลับบ้านจังหวัดชลบุรี

ผมเที่ยวชมทิวทัศน์ในเมืองแทบทั่วทุกถนนสุดบ้านเหนือบ้านใต้ ตลอดถนนริมแม่น้ำปิงเป็นทิวทัศน์ที่สวยงาม ทั้งนี้ได้อาศัยจักรยานของภารโรงประจำโรงเรียนสตรีประจำจังหวัดได้กรุณาให้ผมยืม ผมจึงได้ออกไปทางห่างจากตัวจังหวัดเป็นถนนยังไม่เรียบร้อยมีทรายปนดินการถีบจักรยานก็หนักแรงรถไม่ค่อยจะวิ่ง แต่ทิวทัศน์ตามธรรมชาติที่สวยงามมาก ถนนควบคู่ไปกับลำน้ำปิงทำให้เพลิดเพลิน ผมต้องใช้กำลังถีบมากขึ้น เมื่อมาถึงตำบลไม้งามเป็นหมู่บ้านแต่ก็มีร้านค้าและมีโรงหนัง มีโรงงาน

ทำครั่งเป็นอุตสาหกรรมที่ขึ้นหน้าของตำบลไม้งาม การเลี้ยงครั่งมีโรงรับซื้อครั่งดิบ มีที่ล้างครั่ง มีลานตากครั่งให้แห้ง ผมยังไม่เคยรู้เคยเห็นก็แปลกและสนใจ ผมต้องถีบจักรยานตามทางที่กันดารซ้ำถนนก็เป็นทรายปนดินทำให้เกิดกระหายน้ำ เพราะระยะทางจากในเมืองมาถึงตำบลไม้งามนี้ยาว ๗ กิโลเมตร จึงเลี้ยวรถเข้าหยุดพักที่หน้าโรงหนังรู้สึกว่าจะฉายชั่วครั้งชั่วคราว ผมสั่งน้ำหวานใส่น้ำแข็งมา ๑ แก้วกำลังจะดื่มด้วยความกระหาย

มองไปเห็นคนจับกลุ่มกันอยู่ข้างถนนก็นึกว่าคงมีเหตุร้ายอะไรเกิดขึ้น แต่คงไม่ใช่คนถูกรถชนเพราะรู้สึกว่าไม่มีรถผ่านไปมาเลย แรก ๆ ผมก็ไม่ค่อยสนใจแต่เมื่อดื่มน้ำหวานเข้าไปได้ครึ่งแก้วรู้สึกแก้กระหายและสบายใจขึ้นหายเหนื่อยเมื่อได้นั่งพัก จึงถามเจ้าของร้านเครื่องดื่มว่า "คนเขามุงดูอะไรกันนะครับ" หญิงเจ้าของร้านบอกว่า "เด็กถูกงูกัดค่ะ" ผมนึกสะดุ้งใจนึกเป็นทุกข์จึงถามว่า "ทำไมไม่รีบพาส่งโรงพยาบาลด่วน ประเดี๋ยวแก้ไม่ทันก็จะตาย" หญิงเจ้าของร้านบอกว่า "เขาให้คนรีบไปตามพ่อแม่แล้วละค่ะแต่ยังไม่เห็นมา" ผมชักไม่สบายใจเกิดเป็นห่วงเด็กมัวคอยพ่อแม่เมื่อไรมาก็ไม่รู้ กลัวว่าจะไม่ทันถึงโรงพยาบาล ล่าช้าไปหมอก็ช่วยไม่ทันนอนใจไม่ได้ เกิดทำให้ผมคิดถึงอกเขาอกเรา เป็นเพื่อนมนุษย์ด้วยกันซ้ำเป็นเด็กตาดำ ๆ จะปล่อยไว้ตามบุญตามกรรมกว่าพ่อแม่จะมาถึงเด็กคงตาย คิดแล้วผมก็เกิดความสงสารเด็กขึ้นมารีบจ่ายค่าเครื่องดื่มแล้วก็นึกในใจว่าเราควรจะช่วยเด็กให้พ้นอันตราย นึกดังนั้นแล้วผมรีบออกจากร้านเครื่องดื่มตรงเข้าไปที่หมู่ชนรีบแหวกคนที่มุงดูเข้าไปเห็นเด็กนอนบิดตัวไปมาหน้าบูดเบี้ยวอยู่กลางพื้นดินเหงื่อชุ่มตัวร้องว่า ปวด ปวดเหลือเกิน ผมไม่รอช้ารีบประคองเด็กให้ลุกขึ้นนั่งแล้วให้เหยียดเท้าให้ตรงพิจารณาดูถามว่า ถูกกัดตรงไหน เด็กชี้ไปที่นิ้วเท้าเมื่อผมพิจารณาแล้วก็เห็นมีรอยเขี้ยว คนที่มุงดูคนหนึ่งบอกว่างูกะปะกัด เพราะตำบลนี้มีงูกะปะชุกชุม ผมก็รีบจัดการปัจจุบันพยาบาลที่เคยศึกษาวิชาลูก-เสือจากโรงเรียนนำมาออกมาใช้ในเวลาคับขันโดยถอดเข็มขัดของเด็กออกรัดโคนขาจน

แน่นและพยายามรีดปากแผลให้เลือดมันออก ผมบอกว่าหนูทนเจ็บหน่อยนะ ทนเจ็บจะได้หาย ผมนึกว่าทางที่ดีที่สุดรีบส่งโรงพยาบาลด่วน แต่แถวนั้นมองดูแล้วไม่มีพาหนะอะไรที่จะส่งเด็กไปถึงโรงพยาบาลให้เร็วได้

ผมร้อนใจมากมีความสงสารเอ็นดูเด็กเป็นทุน เกิดห่วงกังวลว่าจะนำส่งโรงพยาบาลไม่ทัน คิดว่าไม่มีทางอื่นจะดีกว่าต้องนำเด็กขึ้นจักรยานไปกับผม ต้องรีบไปให้ถึงโรงพยาบาลเร็วที่สุดเพราะไม่มีทางใดจะเร็วและดีกว่านี้ ผมไม่สนใจว่าพ่อแม่เขาจะมาหรือไม่ ผมรีบพยุงเด็กขึ้นนั่งคล่อมข้างหน้ารถจักรยานแต่ไม่ง่ายอย่างคิดลำบากไม่ใช่เล่น แต่ผมก็พยายามอย่างทุลักทุเลและมีคนในกลุ่มนั้นใจดีช่วยพยุงและบางคนก็แก้ผ้าขาวม้าจากเอวส่งให้ผมให้ผูกกันเด็กตก ผมจึงผูกเด็กไว้กับตัวถังรถกันตกหลายรอบชาวบ้านต่างก็พากันช่วย แล้วผมก็ปลอบใจเด็กว่าจะนำไปรักษาที่โรงพยาบาลให้เด็กพยายามแข็งใจไว้ประเดี๋ยวก็ถึง ผมพยายามให้กำลังใจเด็กตลอดเวลา

วันนั้นนับว่าเป็นบุญกุศลของผมและเด็ก ไม่รู้ว่าผมเอากำลังที่ไหนมาถีบจักรยานเร่งเวลากลับเข้าเมืองนำเด็กไปส่งถึงโรงพยาบาลได้เร็วอย่างน่าแปลกใจ ถ้าเวลาปกติผมคงเหนื่อยแทบขาดใจ ทั้งที่ถนนก็ไม่ดีเป็นทรายปนดินหนักแรงกว่าถนนธรรมดาสองเท่ากลัวยางจะแตกแต่ก็มาได้อย่างปลอดภัย เมื่อมาถึงโรงพยาบาลผมก็รีบแก้ผ้าขาวม้าที่ผูกเด็กไว้รีบอุ้มแทบจะวิ่งตรงเข้าไปหานายแพทย์เวรคิดว่าหมอเท่านั้นที่จะช่วยได้ เวลานั้นเห็นหมอเป็นผู้วิเศษหรือเทวดา ผมรีบบอกหมอว่าเด็กถูกงูกะปะกัด พูดไม่กี่คำหมอก็รีบมาตรวจดูแผลที่ถูกงูกัดแล้วก็รีบจัดยามาฉีดทันทีไม่รอให้เสียเวลา เมื่อหมอฉีดยาแล้วผมก็ถามหมอว่า "ผมมาทันเวลาไหมครับหมอ เด็กจะหายไหม" หมอบอกว่า "เห็นจะไม่เป็นอะไรมากนัก หากมาช้ากว่านี้สัก ๕ นาทีผมก็ไม่รับรอง"

ผมได้ยินหมอพูดเช่นนั้นก็โล่งอกสบายใจขึ้นเพราะผมกลัวจะมาไม่ทัน ผมเป็นห่วงวิตกกลัวมาตลอดทางว่าจะมาไม่ทันเวลา เมื่อหมอบอกเช่นนั้นผมก็ดีใจที่ได้ช่วยชีวิตเด็กไว้ได้ หมอถามถึงชื่อเด็ก อายุของเด็ก ตำบลที่อยู่ชื่อพ่อชื่อแม่ ผมก็เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ผมไม่เคยรู้จักเด็กคนนี้มาก่อนเห็นถูกงูกัดนอนอยู่ข้างถนน พ่อ

แม่ก็ไม่รู้ว่าอยู่ที่ไหนผมก็สงสารจึงรีบนำส่งโรงพยาบาล หมอบอกว่าดีแล้วเป็นบุญของเด็กที่พบผู้มีมนุษยธรรม ผมเองก็รอดูอาการของเด็กหลังจากฉีดยาแล้วเพราะยังลุกไม่ไหวต้องคอยให้ยาดมไว้ ผมเห็นอาการของเด็กค่อย ๆ ดีขึ้นประมาณชั่วโมงกว่าก็ยังไม่เห็นญาติพี่น้องพ่อแม่ของเด็กติดตามมา ผมก็เลยบอกกับหมอว่าเมื่อเด็กปลอดภัยแล้วผมก็จะกลับ กำลังจะลาหมอกลับก็พอดีที่พ่อแม่ของเด็กมาถึงโรงพยาบาลและแสดงความขอบอกขอบใจผมที่ได้ช่วยให้ลูกชายของแกพ้นอันตรายมาได้ ทั้งเด็กพอเห็นหน้าพ่อแม่ก็มีกำลังใจขึ้น พูดได้แต่ก็ยังไม่มีกำลังลุกขึ้นยืน แต่ก็พยายามยกมือขึ้นไหว้ผมและกล่าวคำขอบคุณผมเมื่อผมได้บอกลาและออกจากโรงพยาบาลกลับบ้านพักด้วยความภูมิ-ใจว่าผมได้ทำหน้าที่พลเมืองดีและสร้างกุศลกรรมทำให้ผมเกิดความสุขขึ้นทางใจนึกชื่นใจในตัวเองที่สร้างกรรมดีเป็นความรู้สึกที่หายาก แม้จะมีทรัพย์สินเงินทองก็ซื้อไม่ได้

นี่แหละครับเหตุการณ์ที่ผมได้ผจญมาในครั้งนั้น จะไม่มีวันลืมเลยในชีวิต แม้ผมจะไม่แน่ใจแต่ก็อดคิดไม่ได้ว่า ผู้สร้างกรรมดีเมื่อถึงคราวอับจนแล้วย่อมจะมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์อภินิหารเกิดขึ้นคอยปัดเป่าช่วยเหลือตอบแทนไม่ให้เป็นอันตรายอย่างไม่นึกไม่ฝันอย่างเรื่องในชีวิตของผมได้ประสบมาด้วยตนเองแล้ว ผมได้ช่วยเหลือเด็กที่ผมเอ็นดูสงสารให้พ้นจากการตายเพราะถูกงูกัดและผมก็ได้รอดพ้นจากงูกัดด้วยเสียงเตือนอันลึก-ลับเป็นอภินิหารเรื่องหนึ่ง

ข้าพเจ้าได้พิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้วก็อยากจะพูดว่า นี่เป็นเรื่องหนึ่งของผู้ประกอบกรรมดีที่เราพิสูจน์ไม่ได้ ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงได้ขออนุญาตเพื่อนำนามจริงของท่านเจ้าของเรื่องนี้ไว้ด้วย เมื่อท่านอนุญาตแล้วจึงเรียนให้ทราบว่าท่านผู้นี้คือ คุณสุรโชติ จุลศิริ และขอขอบคุณเจ้าของนามมาในการที่ได้กรุณาบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นขึ้นในชีวิตเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่อนุชนรุ่นหลังต่อไป

ข้าพเจ้าผู้เขียนและผู้เรียบเรียงเองก็เคยพบประสบเหตุการณ์ด้วยตนเองมาแล้วหลายเรื่องทั้งเคยเขียนมาแล้วและยังไม่ได้เขียน ฉะนั้นปัญหาว่าอภินิหารมีจริงหรือไม่จึงไม่มีข้อสงสัยในความรู้สึกของข้าพเจ้า.

สวัสดี

หมดสิ้นแล้ว

เรื่องที่ ๑๓๒

เมื่อครั้งหลังผู้เขียนเดินผ่านไปในตัวเมืองจังหวัดหนึ่งที่ไม่ได้ไปนานต้องพิจารณานึกถึงครั้งแรกเมื่อสมัยยี่สิบกว่าปีผ่านมาแล้ว บ้านช่องข้างถนนปลูกด้วยไม้ หลังคาสังกะสีหรือจากอย่างดีก็กระเบื้อง นึกปลงถึงสิ่งที่ไม่มีอะไรแน่นอนเที่ยงตรงคงเดิม ทุกอย่างเกิดขึ้นดับไป แม้สังขารของคนก็เปลี่ยนแปลง ครั้งนั้นผู้เขียนก็ยังหนุ่มแน่นแข็งแรง แต่บัดนี้เข้าสู่วัยชรา แต่บ้านเมืองสมัยก่อนยังไม่เจริญแต่บัดนี้เปลี่ยนแปลงจนผิดรูปผิดร่าง จำไม่ได้เพราะสิ่งเก่า ๆ รื้อถอนไปหมด มีแต่สิ่งก่อสร้างใหม่ ๆ ขึ้นมาแทน สมัยก่อนเรายังเห็นมีรถม้ารถลากวิ่งไปมารับผู้โดยสารในเมืองมาสถานีรถไฟ บ้านช่องก็สร้างด้วยไม้ส่วนมากชั้นเดียว ผู้คนยิ้มแย้มเข้าหากันมีชื่อว่าเมืองคนซื่อ ผู้เขียนยังจำได้ว่าที่สถานียังมีโรงแรม ๒ ชั้นทาสีเขียว ๆ ยาวตามถนนเข้าเมือง เมื่อก่อนผู้เขียนโดยสารรถไฟจวนจะถึงสถานีตัวเมืองก็มีพวกโรงแรมต่าง ๆ ส่งคนตัวแทนขึ้นรถไฟไปลงคอยขึ้นรถขบวนมาจากกรุงเทพ ฯ คอยต้อนรับคนเดินทางมาพักที่โรงแรมที่ตนทำงานอยู่ ต่างก็อวดความดีและคุณภาพของโรงแรมแต่ละแห่งและเชิญให้ไปพัก ทั้งอ้างว่าโรงแรมผมห้องน้ำห้องพักสะอาดไม่ไกลสถานี ถ้าคุณจะไปต่อรถเข้าก็ไม่ต้องรีบร้อน แต่ละโรงแรมต้องลงทุนใช้คนขึ้นรถไฟมาดักหน้าคอยต้อนรับแขกที่จะเดินทาง

เมื่อผู้เขียนเดินทางครั้งแรกก็ไม่รู้ว่าโรงแรมไหนดีเพียงใด เมื่อเห็นคนมารับเป็นเด็กวัยรุ่นพูดจาเพราะนอบน้อมก็บอกให้รู้ว่า "ฉันไม่ชอบที่พักที่มีผู้หญิงจุ้นจ้านเอะอะต้องการพักที่สงบเงียบ ๆ" เด็กหนุ่มก็บอกว่า "โรงแรมที่พักของเรานั้นสะอาด สะดวกไม่มีผู้หญิงอย่างว่าหรอกครับ" ผู้เขียนก็บอกว่า "คิดดูก่อนเดี๋ยวจะตัดสินใจ" ความจริงผู้เขียนก็อยากจะพักโรงแรมนี้แต่ไม่อยากจะผูกมัดด้วยคำพูด เมื่อชายวัยรุ่นผู้แทนโรงแรมเดินผ่านไปถามคนอื่นเพื่อจะต้อนไปพักโรงแรมที่ตัวทำงาน แต่แล้วก็มีชาวจีนเป็นผู้แทนโรงแรมเข้ามาส่งภาษาจีนแต้จิ๋วอย่างน้ำไหลไฟดับ แกคิดว่าเราเป็นจีน แต่ความจริงเท่าที่แกพูดยืดยาวนั้นผู้เขียนรู้เพียง ๒ คำคือคำว่า "เถ้าโล้" กับคำว่า "แคะจั๋ง" เท่านั้น นอกนั้นก็ไม่รู้เรื่อง ผู้เขียนก็ได้แต่ยิ้มคิดว่าหน้าตาท่าทางของเราคงเป็นจีนมากกว่าไทย จีนผู้แทนแคะจั๋งเมื่อเห็นพูดกับเถ้าโล้คนนี้ผิดเสียแล้วก็เริ่มเปลี่ยนเป็นพูดไทยว่า "คุงจะพะที่ผงนี้สักบายจิน ๆ ห้องดี" ผู้เขียนก็แกล้งกระซิบกระเซ้าว่า "นี่ จาโบ้มีไหม" แกทำตาลุกยิ้มอย่างถูกใจว่า "มีเสา ๆ ซ้วยสวยจิน ๆ" ข้าพเจ้าก็บอกว่า "ดีแล้ว อั๊วยังไม่พักหรอก" เถ้าแก่คนนั้นแกเห็นว่าต้อนไม่สำเร็จเสียเวลาเปล่า ก็รีบไปชักชวนคนอื่นต่อไป

เมื่อรถไฟกำลังจะใกล้สถานีจวนย่ำค่ำแต่แสงอาทิตย์ยังจ้า เพราะเป็นเดือนเมษายน เด็กวัยรุ่นก็เข้ามาถามว่า "คุณจะไปพักที่โรงแรมเราไหมครับ" ผู้เขียนก็ตอบว่า "ตกลง" เด็กถามผมว่า "คุณมีกระเป๋ากี่ใบครับ" ผู้เขียนยกนิ้วแทนคำพูดแล้วก็ชี้ไปบนหิ้งไว้ของบนรถไฟเพราะเสียงจอแจเมื่อรถจะเข้าจอดชานชาลาสถานีเห็นผู้คนมายืนรอรับรถไฟกันมากมาย นายสถานียืนโบกธงเขียวให้รถผ่านมาจอดโดยสะดวกผู้เขียนไม่มีใครมารับที่รถไฟ จึงไม่สนใจผู้อื่นเดินตามเด็กหิ้วกระเป๋านำหน้าออกจากสถานีไป

เมื่อถึงโรงแรมซึ่งอยู่ไม่ห่างจากสถานีนัก เด็กก็จัดการหยิบกุญแจจากห้องทำงานข้างล่างขึ้นไปเปิดห้องชั้นบนซึ่งมีระเบียงหันหน้าออกตามยาวของถนน โรงแรม

นี้สองชั้นเป็นไม้ทาสีเขียวอ่อน เมื่อไขกุญแจเปิดประตูห้องเข้าไปแล้วก็มีเพียงโต๊ะเก้าอี้ เตียงเหล็กแบบเก่าแก่มีมุ้งเกี่ยวขอไว้ มีหมอนหนุนหัว หมอนข้าง ที่นอนแฟบ ๆ ปูผ้าขาวแต่ไม่สู้ขาวสะอาดนักคล้ายผ้าดิบ มีผ้าห่มสีแดงลายเส้นดำพับไว้บนที่นอนปลายเท้า ในห้องนอนมีตะเกียงใช้น้ำมันแขวนไว้ข้างฝา

ผู้เขียนพิจารณาดูก็เห็นว่าสภาพเหมือนโรงแรมของชาวจีนทั่ว ๆ ไป คืนนั้นหลังอาหารแล้วผู้เขียนนอนในโรงแรมของจังหวัดนี้เป็นครั้งแรก ห้องน้ำข้างล่างใช้ถังเหล็กกลม ๆ ทาสีกันสนิมสีแดงอยู่สองถังมีน้ำขุ่น ๆ ชนิดน้ำบ่อมากวนสารส้ม เพราะยังไม่มีน้ำประปาไฟฟ้าใช้ มีขันอลูมิเนียมสำหรับตักอาบซึ่งคงผ่านคนใช้มามากมายแล้ว ส่วนห้องส้วมก็ใช้ชนิดนั่งยกร้านสูงเจาะรูตรงกลางมีถังเหล็กไว้ข้างใต้ข้างล่างชนิดถ่ายเท ประตูห้องน้ำห้องส้วมก็ปิดไม่ค่อยสนิท สิ่งที่กวนประสาทไม่สงบก็คือใกล้สถานีและโรงเก็บหัวรถจักร จะได้ยินเสียงรถไฟสับหลีกของรถสินค้าทั้งเข้าและออกในกลางดึก

คืนนั้นผู้เขียนได้ยินเสียงคนร้องไห้ทางหลังโรงแรมออกไป ซึ่งเป็นที่อยู่ของชาวบ้าน ดึก ๆ เสียงร้องไห้อย่างโหยหวนเสียงคร่ำครวญรำพัน ฟังแล้วเศร้าใจ เช้าขึ้นผู้เขียนถามเด็กคนที่ไปรับรถไฟว่า "เมื่อคืนนี้ได้ยินเสียงร้องไห้ไกลออกไปทางหลังโรงแรมเรื่องอะไร" เด็กวัยรุ่นตอบอย่างหน้าตาเฉยว่า "คนเป็นโรคลงท้องตาย" ผู้เขียนนึกทันทีว่าคงเป็นโรคอหิวาตกโรคหรือโรคห่า จึงถามว่า "ตายไปกี่คนแล้ว" ดูเด็กโรงแรมแสดงกิริยาท่าทางไม่สนใจมากนัก ตอบว่า "หลายคนแล้วครับ" ส่วนผู้เขียนทราบถึงความร้ายแรงของโรคนี้เพียงใดก็ไม่ค่อยสบายใจนักจึงป้องกันรักษาตนเองโดยกินอาหารสุกที่ร้อนและต้มจนเดือด งดเว้นอาหารทำไว้จนเย็นและพวกผักสด ดื่มน้ำร้อนที่ผ่านการต้มเดือดแล้ว การอาบน้ำก็ระวังไม่ให้เข้าปาก ผู้เขียนเคยทราบว่าโรคนี้เกิดขึ้นกับจังหวัดทางภาคนี้ทุกปี เพราะการประปายังไม่มีต้องใช้น้ำหนองบึงและบ่ออาบกินร่วมกันในหมู่บ้าน นอกนั้นเวลาเข้าฤดูหนาวก็มักจะมีกาฬโรคเกิดขึ้นแทบทุกปี ภายหลังมีการแขวนธงเหลืองบอกเขตโรคติดต่อห้ามเข้าออกกักกันกว่าจะสงบ ทางการได้จัดยาฉีดไป

ป้องกัน นี่เป็นเรื่องเมื่อสมัยสี่สิบกว่าปีผ่านมาแล้ว คนในยุคปัจจุบันส่วนมากไม่รู้สภาพของสมัยก่อนนอกจากคนรุ่นเก่า

ปัจจุบันนี้บ้านเมืองเจริญมีน้ำประปาไฟฟ้าสว่างไสว มีตึกรามบ้านช่องถนนสะดวกสบายจากกรุงเทพฯไปถึง และมีถนนแยกย้ายผ่านไปตามจังหวัดหัวเมืองต่าง ๆ ไกลออกไป มีความสะดวกสบายในการเดินทางในยุคปัจจุบัน ผู้เขียนเห็นจะไม่ต้องบอกว่าจังหวัดนี้อยู่ที่ไหน จังหวัดอะไร เพราะผู้เขียนได้รับฟังเรื่องหนึ่งจึงอยากจะเขียนข้อความเรื่องนี้เพื่อให้เห็นกรรมดีหรือกรรมชั่วนั้น ถ้าเราได้เห็นชีวิตของผู้ประกอบกรรมชั่วอย่างใกล้ชิดตลอดมาก็จะพบชีวิตของผู้ประกอบกรรมดี หรือกรรมชั่วตามสนองจะไม่ถกเถียงกันว่าทำชั่วได้ดี ทำดีได้ชั่วต่อไป ฉะนั้นจึงได้นำเรื่องของท่านผู้ให้ความกรุณาเล่าเรื่องให้ฟังนั้นมาเรียบเรียงเขียนขึ้นเพราะเหตุการณ์ได้เกิดขึ้นในจังหวัด ดังที่ผู้เขียนได้บรรยายไว้ข้างข้างต้นแล้ว

ข้าพเจ้ากับพวกได้เดินทางไปในจังหวัดทางชายแดนโดยทางรถยนต์ เมื่อมาได้ครึ่งทางก็ถึงจังหวัดใหญ่จังหวัดหนึ่งเป็นเวลาบ่ายก็ได้แวะเข้าไปหาร้านอาหารชั้นกลางในเมือง ขณะสั่งอาหารอยู่นั้นก็ได้ยินเสียงร้องว่า "สิ้นหมดแล้วๆๆๆ" ร้องซ้ำ ๆ ออกจากปากของชายผู้หนึ่งครึ่งเมาครึ่งบ้าเหมือนเป็นคนเสียสติปากก็ร้องว่าสิ้นหมดแล้ว มือก็ปาดน้ำตาที่ไหลออกมาเหมือนความคับแค้นภายในใจระบายออกมาทางปาก พวกเราเห็นสภาพและกิริยาท่าทางเมามากเดินโซเซหมดอาลัยตายอยากในชีวิตไม่มีความหมายต่อไป เราก็มองดูด้วยความสังเวชใจคิดว่าเบื้องหลังคงจะมีเรื่องแสนเศร้าเกิดขึ้นทำให้ชายผู้นี้ต้องทนทุกข์ทรมานทางจิตใจต้องดื่มเพื่อดับทุกข์ แต่มันก็เผาผลาญเพิ่มทุกข์ยิ่งหนักขึ้นอีก พวกเราเพียงแต่ผ่านมากินอาหารแล้วก็ผ่านไป ฉะนั้นจึงไม่รู้เบื้องหลังชีวิตของชายผู้นี้ แต่โชคดีที่มีท่านสุภาพบุรุษผู้หนึ่งอยู่ในร้านอาหารเพื่อกินอาหารเช่นกันและเป็นผู้ได้ทราบเรื่องราวของบุรุษผู้นี้ได้ละเอียด เห็นและได้ยินพวกเราวิพากษ์-วิจารณ์ถึงกฎแห่งกรรมตามความคิดเห็น เมื่อรู้ว่าพวกเราสนทนากันล้วนแต่สนใจเชื่อ

กฎแห่งกรรมท่านจึงได้กรุณาแนะนำตนเองและท่านก็เป็นผู้หนึ่งที่เชื่อในกฎแห่งกรรมจึงได้สนทนากันได้เรื่องเข้าใจกันดี และท่านก็ได้กรุณาเล่าเรื่องชายผู้ตกเป็นทาสน้ำเมาผู้นี้ให้ฟังว่า

เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๐ ชายผู้เป็นข่าวผู้นี้มีภูมิลำเนาอยู่ในเมืองเริ่มมีอาชีพขับรถประจำโรงเรียน เมื่อขับรถโรงเรียนได้ประมาณ ๒–๓ ปีคิดก้าวหน้าเปลี่ยนอาชีพใหม่ เป็นธรรมดาทุกคนก็อยากจะใช้ชีวิตให้เจริญก้าวหน้าเลยลาออก มีอาชีพใหม่เป็นผู้รับเนื้อโคสดมาขายในตลาด อาชีพใหม่นี้มีรายได้ดีกว่างานที่ทำประจำ คิดว่าถ้าได้นำวัวควายไปจ้างโรงงานของทางการฆ่าสัตว์คงขึ้นได้กำไรมาก

เมื่อมีทุนพอก็เริ่มหาซื้อวัวควายนำไปจ้างทางโรงฆ่าสัตว์ของทางการเทศบาลจังหวัดฆ่าไม่ต้องรับช่วงเนื้อสัตว์มาขายอีกทั้งเป็นผู้ส่งเนื้อสดไปขายส่งเสียเอง ชายผู้นี้ค่อย ๆ มีฐานะดีขึ้นมีบ้านที่ดินของตนเองกว้างขวางใหญ่โต มีวัวควายเป็นฝูง มนุษย์มีความโลภประจำสันดาน ซึ่งไม่มีหลักของศีลธรรมยึดเหนี่ยวย่อมจะไม่มีที่สิ้นสุด หรือขอบเขตของความพอ ต่อมาชายผู้นี้ก็ลักลอบฆ่าวัวควายในบ้านของตนเองและนำไปปนกับที่จ้างทางโรงงานฆ่าสัตว์ของทางการด้วย การค้าแรก ๆ ก็รู้สึกว่าจะรุ่งเรืองดีเพราะมีรถยนต์ขนส่งเนื้อสดขายไปตามลูกค้าหลายอำเภอใกล้เคียงมีรถส่งหลายคัน ตอนนี้ข้าพเจ้าถามว่า "ถ้าเช่นนั้นคงไม่ได้ซื้อวัวควายที่สุจริตอย่างเดียวคงจะมีรับซื้อของโจรที่ปล้นมาบ้างเพราะการร่ำรวยเร็วแบบนี้คงจะมีบ้าง" ท่านผู้นั้นตอบว่า "ข้อนี้ผมไม่ทราบจะมีหรือเปล่า" พูดแล้วก็เล่าต่อไปว่า การฆ่าวัวฆ่าควายที่บ้านนั้นต้องทำให้ชาวบ้านและพระสงฆ์เดือดร้อนไปตาม ๆ กัน เพราะในบริเวณนั้นมีผู้คนใกล้เคียงมีหมู่บ้านและมีวัด ชายผู้นี้ได้ทิ้งหัววัวหัวควายและสิ่งที่ไม่ใช้ก็โยนลงในบ่อน้ำหลังบ้านซึ่งติดต่อกับกับบึงใหญ่ เมื่อนานเข้าทั้งชาวบ้านและชาววัดก็ได้รับความเดือดร้อนเพราะต่างก็ไม่สามารถจะอาศัยใช้น้ำในบึงได้ เพราะน้ำในบริเวณนั้นเน่าใช้การไม่ได้ต่างก็เดือดร้อนไปตาม ๆ กันเพราะน้ำเหม็นด้วยทรากของวัวควาย

เรื่องนี้ทำให้หลวงตาวัดที่อยู่ใกล้ ๆ ได้มาขอร้องให้เลิกทิ้งเศษจากการฆ่าวัวควายของเสียซากวัวควายลงในบ่อและในบึง แต่ชายผู้นี้ก็หาได้เชื่อฟังไม่คงทิ้งเศษซากของวัวควายตามที่เคยปฏิบัติตลอดมาเพราะถือว่าเป็นคนมีเงินและมีอิทธิพล แต่ทุกสิ่งที่ไม่สุจริตกรรมชั่วย่อมจะให้ผลในวันหนึ่งไม่ช้าก็เร็ว หลังจากชายผู้นี้ทิ้งซากสัตว์ลงในบ่อตลอดมาเป็นเวลา ๘ ปี ที่ต้องทำให้ชาวบ้านชาววัดต้องได้รับความเดือดร้อนลำบากในเรื่องน้ำในบึง กรรมชั่วก็เริ่มเกิดผลขึ้นแล้วก็คือคืนหนึ่งมีคนมาเคาะประตูเรียกให้เปิด ชายผู้นี้คิดว่าเป็นลูกค้าที่จะมาสั่งเนื้อสดหรือพวกนำเอาวัวควายมาขายเป็นประจำ แต่คืนนั้นเมื่อเปิดประตูออกรับที่คิดว่าเป็นคนคิดต่อกลับเป็นคนร้ายชายฉกรรจ์ ๓ – ๔ คน มีอาวุธปืนครบมือโดดเข้ามาใช้ปืนจี้พร้อมทั้งลูกเมีย เข้าปล้นและค้นทรัพย์สินไปได้ประมาณสามหมื่นกว่าบาทพร้อมทั้งเข็มขัดนาคของเมียและของมีค่าก็ถูกปลดไปหมด

เมื่อพวกโจรเข้าปล้นแล้วชายผู้นี้ก็นึกว่าฟาดเคราะห์ไป การค้าเนื้อสัตว์ได้ขยายกิจการกว้างขวางยิ่งขึ้นได้เพิ่มการหารายได้อีก โดยนำวัวควายเป็นฝูง ๆ บรรทุกรถยนต์ เข้าไปขายตามจังหวัด สระบุรี อยุธยา และกรุงเทพ ฯ ใหม่ ๆ ก็มีลูกค้าเพิ่มจำนวนมากขึ้น แรก ๆ ก็เกิดผลดีเพราะลูกค้ามาก ผลประโยชน์ก็มากขึ้นตามตัวและได้เงินสดจึงหวังจะรวยให้มากยิ่งขึ้นก็ต้องลงทุนมากเป็นธรรมดาเพื่อจะได้ขยายขอบเขตส่งวัวควายเป็นฝูงกว้างขวางออกไปมากขึ้น

ทุกสิ่งทุกอย่างไม่ใช่เป็นของแน่นอน แรก ๆ ก็ได้ผลดีลูกค้าสั่งซื้อมากได้เงินสด ต่อ ๆ มาพวกลูกค้าที่รับวัวควายไปขายรายใหญ่ ๆ ก็เริ่มจะจ่ายครึ่งติดค้างไว้ครึ่ง ต่อมาก็ขอเชื่อแรมเดือนพวกลูกค้ารายใหญ่ ๆ เก่าก็ยังไม่จ่ายใหม่ก็ยังขอเชื่ออีก เงินก็ไปอยู่กับพวกลูกค้า รับไปขายส่งแล้วก็เก็บไม่ได้ต้องออกทุนแล้วไปให้เชื่อ ความโลภความหวังที่ตั้งใจไว้ว่าจะรวยใหญ่ก็ผิดหวัง คงมีแต่บัญชีลูกหนี้เป็นตัวเงินแต่เงินสดไม่มี เก็บเงินไม่ได้ ลูกค้าติดมาก ๆ ก็หลบหนีไปตามหาก็ไม่รู้ว่าหลบไปที่ไหน เข้าตำราว่า "ต้นทุนหายปลายทุนหด" ที่สุดเงินก็หมด ก็ต้องจำนองหรือขายฝากที่ดินบ้านเรือน

จะฟื้นฟูทำการค้าขึ้นอีกก็ไม่ไหว เพราะกรรมเริ่มตามมา ภัยวิบัติกำลังติดตามมาสนอง พวกพ่อค้าที่เคยส่งฝูงวัวฝูงควายมาขายก็ไม่ยอมขายให้เพราะขาดเงินสด ที่สุดพวกรถยนต์เท่าที่มีอยู่ก็ต้องขายเหมาไปถูก ๆ เพราะคนซื้อเขาก็รู้ว่าร้อนเงินก็ต้องขาย เงินได้มาก็ไม่พอให้เจ้าหนี้ ฐานะที่เคยรุ่งเรืองก็หมดตัว โลกนี้ไม่มีอะไรแน่นอน สร้างกรรมดีย่อมสนองด้วยผลดี สร้างกรรมชั่วย่อมสนองด้วยผลชั่วเป็นหลักธรรมของพระพุทธเจ้าและเป็นหลักสากลทั่วไป หนีไม่พ้นกรรมดีหรือกรรมชั่ว

ในที่สุดเมื่อกลางเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ ก็เกิดไฟไหม้ขึ้น บ้านช่องโรงงานทุกสิ่งทุกอย่างที่ก่อสร้างในบริเวณบ้านไม่มีอะไรเหลือเพราะถูกเพลิงเผาผลาญจนกลายเป็นเถ้าถ่านไปหมด แม้แต่ถังน้ำฝนซึ่งเป็นถังเหล็กสำหรับเก็บน้ำไว้กินเมื่อไฟไหม้ถูกความร้อนจัดก็ระเบิดหมดไม่มีเหลือ นี่ก็ชี้ให้เห็นว่ากรรมชั่วทำให้เกิดวิบัติขึ้น เนื่องจากทำให้ชาวบ้านชาววัดเดือดร้อนเพราะทำลายน้ำในบึงที่ชาวบ้านและชาววัดอาศัยน้ำใช้น้ำกินได้รับความเดือดร้อน แม้แต่ตัวเองและลูกเมียก็ไม่ได้อะไรเป็นสมบัติขนหนีไฟมาได้ แม้แต่เสื่อสักผืนหนึ่งสำหรับปูนอนก็ไม่มี นอกจากของที่ใส่สวมติดตัวอยู่เป็นสมบัติชิ้นสุดท้าย ทั้งบุตรและภรรยาก็เช่นเดียวกัน มีเพียงเครื่องที่แต่งอยู่กับตัวคนละชุดเท่านั้น แต่เป็นสิ่งที่แปลกประหลาด ไฟไหม้ครั้งนั้นเหมือนเจาะจงไหม้แต่บ้านชายผู้นี้ให้วอดวายแต่เพียงบ้านเดียว ส่วนบ้านใกล้ชิดติดกันไม่มีบ้านใครมีความเสียหายนับว่าอัศจรรย์ยิ่งนัก ความเสียอกเสียใจของชายผู้นี้ถึงที่สุดทำให้นึกเสียดายทรัพย์สินสมบัติคิดแล้วมันเจ็บซ้ำทรมาน ความกลุ้มอยู่ในจิตใจจนไม่สามารถจะครองสติอยู่ได้ก็หันเข้าหาสุราน้ำเมาเป็นที่พึ่ง จิตใจก็ตกอยู่ครึ่งดีครึ่งบ้าเพราะความเสียใจ ใช้เวลาอยู่กับน้ำเมาตลอดวันและระบายทุกข์ความคับแค้นใจออกมาว่า "หมดสิ้นแล้ว" ซ้ำ ๆ กันน้ำตาก็ไหล ทำให้คนที่เห็นและไม่รู้เบื้องหลังของชายผู้นี้ก็พากันเวทนาสงสาร เมื่อท่านผู้เล่าได้ติดตามเหตุการณ์อย่างใกล้ชิดตลอดมา ผู้รู้เบื้องหลังแล้วก็รู้ว่านี่แหละ

กรรมชั่วตามสนองหนีไม่พ้น ชายผู้นี้กำลังรับใช้หนี้กรรม อนาคตจะยิ่งตกต่ำมืดมัว ไม่รู้ว่าเมื่อใดจะสิ้นสุดลง

เมื่อข้าพเจ้าได้ฟังแล้วก็ขอขอบคุณท่านผู้เล่าแม้จะเสียเวลาบ้างแต่เราก็ได้ตัวอย่างข้อคิดในเรื่องทำชั่วได้ชั่ว และเราก็ลาท่านสุภาพบุรุษผู้นั้นออกเดินทางต่อไป แต่เราก็ไม่ลืมเรื่อง "หมดสิ้นแล้ว" ทำให้ข้าพเจ้าอดนึกถึงเรื่อง "ศีลธรรมกับการค้า" ที่เคยเขียนมาแล้วไม่ได้.

สวัสดี

ผู้มีเกียรติแท้ประหยัด มารยาท
ไม่หยิ่งเย่อเผยอประกาศ เกียรติกล้า
แมลงป่องดอกองอาจ หางเชิด บ่อยนอ
ผู้ที่ชอบเบ่งบ้า เบ่งแล้วหน้าเซียว

ของ คุณ ข. ชมธวัช

รายนามผู้บำเพ็ญกุศลอุทิศถวายพระวุฒิสารโศภน

กรุณาสโย (แสน การุญ)

อดีตเจ้าอาวาสวัดศรีรัตนาราม และ เจ้าคณะอำเภอจังหวัดระยอง (ธรรมยุต)

เวลา ๐๕.๒๕ น. ของวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๑๐ ถึงมรณภาพ

เวลา ๑๓.๐๐ น. เชิญศพจากโรงพยาบาลพระปิ่นเกล้า ฯ กลับวัดศรีรัตนาราม ตำบลเชิงเนิน อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ญาติ มิตร ศิษยานุศิษย์ ท่านที่เคารพนับถือ สรงน้ำศพ จนถึงเย็นวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๑๐ เชิญศพบรรจุหีบ ตั้งศพบำเพ็ญกุศลตามประเพณีที่ ศาลารวมญาติ ติดต่อกันตามวันและเวลาดังนี้

คืนวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๑๐ แม่ฟอง เชี่ยวชาญ พร้อมด้วยบุตรธิดา เป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรม

คืนวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๑๐ คุณดำรง สุนทรสารทูล อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดระยองพร้อมด้วยคณะกรมการจังหวัด เป็นเจ้าภาพ สวดพระอภิธรรม

คืนวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๑๐ คณะญาติ มิตร ศิษยานุศิษย์ ท่านที่เคารพนับถือ บ้านปากน้ำประแส อำเภอแกลง เป็นเจ้าภาพ สวดพระอภิธรรม

คืนวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๑๐ คณะญาติ มิตร ศิษยานุศิษย์ ท่านที่เคารพนับถือ ชาวสามย่าน อำเภอแกลง เป็นเจ้าภาพ สวดพระอภิธรรม

คืนวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๐ พ.ต.ต. พิบูลย์ เกษร์อังกูร และภริยา (อดีต ผ.บ.กอง ส.ภ. อำเภอแกลง) เป็นเจ้าภาพ สวดพระอภิธรรม

คืนวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๑๐ คณะญาติ มิตร ศิษยานุศิษย์ ท่านที่เคารพนับถือ บ้านปากคลองระยอง ปากน้ำระยอง ร่วมกับ เอี๊ยบซินเซียง เป็นเจ้าภาพ บำเพ็ญกุศลสัตตมวาร มีสวดพระพุทธมนต์ เทศน์ มาติกาบังสุกุล และสวดพระอภิธรรม

นอกจากนั้น หลวงจีนเย็นเซ็ก และคณะสงฆ์วัดเทพพุทธาราม อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ได้ร่วมประกอบพิธีกงเต็ก ตามธรรมเนียมจีนถวายด้วย

คืนวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๑๐ คุณพิมพรรณ มกรานนท์ ภริยา พล.ร.ต. เทียม มกรานนท์ คุณชวน หุตะภิญโญ ไวยาวัจกรวัดบรมนิวาส คุณ เพ็ญ ลิมปาภรณ์ เป็นเจ้าภาพ สวดพระอภิธรรม

คืนวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๑๐ คณะญาติพี่น้องและหลาน พระวุฒิสารโศภน เป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรม

คืนวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๑๐ แม่สงิ่ม เบี่ยมพงศ์สานต์ พร้อมด้วยบุตรธิดา คุณประกีตติ์อุตตโมต อดีตนายอำเภอเมืองระยอง พร้อมด้วยมิตรสหาย เป็นเจ้าภาพ สวดพระอภิธรรม

คืนวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๑๐ คุณเจริญ รัตตานนท์ อดีตศึกษาธิการอำเภอเมืองระยอง พร้อมด้วยคณะครูในเขตเทศบาลเมืองระยองเป็นเจ้าภาพ สวดพระอภิธรรม

คืนวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๑๐ คณะศิษยานุศิษย์และท่านที่เคารพนับถือชาววัดคีรีภาวนาราม (วัดสโมสรวิปัสสนา) ตำบลบ้านฉาง อำเภอเมือง เป็นเจ้าภาพ สวดพระอภิธรรม

คืนวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๐ คณะข้าราชการ และพนักงานเรือนจำจังหวัดระยองเป็นเจ้าภาพ สวดพระอภิธรรม

คืนวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๑๐ คณะศิษยานุศิษย์และผู้ที่เคารพนับถือชาววัดศรีรัตนารามเป็นเจ้าภาพ สวดพระอภิธรรม

วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๑๐ คุณดำรง สุนทรสารทูล อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดระยองเป็นประธานในพิธีปิดศพ

ครบปัญญาสมวาร (๕๐ วัน) คณะศิษยานุศิษย์ ญาติมิตร ท่านที่เคารพนับถือ ร่วมกันเป็นเจ้าภาพบำเพ็ญกุศล มี สวดพระพุทธมนต์ เทศน์ มาติกาบังสุกุล และสวดพระอภิธรรม

ครบสตมวาร (๑๐๐ วัน) คณะศิษยานุศิษย์ ญาติมิตร ท่านที่เคารพนับถือ ร่วมกันเป็นเจ้าภาพบำเพ็ญกุศล มี สวดพระพุทธมนต์ เทศน์ มาติกาบังสุกุล และสวดพระอภิธรรม

ครบรอบปีที่ ๑ (๒๕๑๑) คณะศิษยานุศิษย์ ญาติมิตร ท่านที่เคารพนับถือ ร่วมกันเป็นเจ้าภาพบำเพ็ญกุศล มี สวดพระพุทธมนต์ เทศน์ มาติกาบังสุกุล และสวดพระอภิธรรม

ครบรอบปีที่ ๒ (๒๕๑๒) คณะศิษยานุศิษย์ ญาติมิตร ท่านที่เคารพนับถือ ร่วมกันเป็นเจ้าภาพ สวดพระพุทธมนต์ ถวายสังฆทานด้วยอาหารแห้ง มีข้าวสาร กะปิ น้ำปลา และสิ่งของอื่น ๆ แล้วนำไปถวายวัดที่กันดารหลายวัด ค่ำ สวดพระอภิธรรม

ครบรอบปีที่ ๓ (๒๕๑๓) คณะศิษยานุศิษย์ ญาติมิตร ท่านที่เคารพนับถือ ร่วมกันเป็นเจ้าภาพ สวดพระพุทธมนต์ เทศน์ ถวายสังฆทาน และสวดพระอภิธรรม

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว โดยปกติเวลาเข้าพรรษา คณะภิกษุสามเณร และอุบาสกอุบาสิกาวัดศรีรัตนาราม จะจัดสวดพระอภิธรรมถวาย มีรายได้สมทบทุนพิมพ์หนังสืออนุสรณ์เพื่อแจกในงานพระราชทานเพลิงศพด้วยส่วนหนึ่ง

ก่อนที่จะจบรายการบำเพ็ญกุศลอุทิศถวาย พระวุฒิสารโศภน (แสนกรุณาสโย) อดีตเจ้าอาวาสวัดศรีรัตนาราม และ เจ้าคณะอำเภอจังหวัดระยอง (ธรรมยุต) ก็ใคร่ที่จะขออนุญาตเชิญโอวาทของ ท่านธมฺมวิตกฺโก (พระภิกษุพระยานรรัตนราชมานิต) แห่งวัดเทพศิรินทราวาสพระนคร บทที่ ๘ มาพิมพ์ไว้เป็นคติธรรมเตือนใจสำหรับพุทธศาสนิกชนทั่วไป ว่า

"ดอกมะลิ เป็นดอกไม้ที่ถูกรับรองแล้ว ว่าเป็นดอกไม้ที่หอมเย็นชื่นใจที่สุด และขาวบริสุทธิ์ที่สุด ในบรรดาดอกไม้ทั้งหลาย

ชีวิตของมนุษย์ ที่เป็นอยู่ก็เช่นเดียวกับการเล่นละคร ขอให้เป็นตัวเอกที่มีชื่อเสียงที่สุดเช่นเดียวหรือลักษณะเดียวกับดอกมะลิ อย่าเป็นตัวผู้ร้ายที่เลวที่สุด และให้เห็นว่า ดอกมะลินี้จะบานเต็มที่เพียง ๒–๓ วัน ก็จะเหี่ยวเฉาไป

ฉะนั้น ขอให้ทำตัวให้ดีที่สุด เมื่อยังมีชีวิตอยู่ให้หอมที่สุด เหมือนดอกมะลิที่เริ่มแย้มบานฉะนั้น

"จงเลือกทำแต่กรรมที่ดี ๆ"

"นนฺทปญฺโญ"

กำหนดพิธีการพระราชทานเพลิงศพ

พระวุฒิสารโสภน

อดีตเจ้าอาวาสวัดศรีรัตนารามและเจ้าคณะอำเภอจังหวัดระยอง (ธรรมยุต)

ณ เมรุวัดศรีรัตนาราม ระยอง

วันศุกร์ที่ ๓ มีนาคม ๒๕๑๕ (แรม ๔ ค่ำ เดือน ๔ ปีชวด)

เวลา ๑๙.๓๐ น. สวดพระอภิธรรม

วันเสาร์ที่ ๔ มีนาคม ๒๕๑๕ (แรม ๕ ค่ำ เดือน ๔ ปีชวด)

เวลา ๑๐.๓๐ น. สวดพระพุทธมนต์

เวลา ๑๑.๐๐ น. ถวายภัตตาหารเพลประมาณ ๑๕๐ รูป

เวลา ๑๕.๐๐ น. แสดงพระธรรมเทศนา ๑ กัณฑ์

– สวดศราทพรตคาถา

– สวดมาติกา–บังสุกุล

เวลา ๑๗.๐๐ น. พระราชทานเพลิง

– เปิดเพลิงเผาจริงเวลา ๒๒.๐๐ น.

วันอาทิตย์ที่ ๕ มีนาคม ๒๕๑๕ (แรม ๖ ค่ำ เดือน ๔ ปีชวด)

เวลา ๐๘.๐๐ น. แปรธาตุ เก็บอัฐิ

– เชิญอัฐิและอังคารสู่ศาลาบำเพ็ญกุศล

เวลา ๑๐.๓๐ น. เจริญพระพุทธมนต์ ฉลองอัฐิ

เวลา ๑๑.๐๐ น. ถวายภัตตาหารเพล

– เสร็จพิธี

ขอประทานกราบเรียน กราบเรียน เรียน ท่านที่เคารพนับถือ และแจ้งญาติมิตร ศิษยานุศิษย์ พระวุฒิสารโสภน เพื่อทราบโดยทั่วกัน

พระธรรมดิลก

วัดบรมนิวาส จังหวัดพระนคร

ประธานคณะเจ้าภาพ

คติพจน์หลังปกกฎแห่งกรรม

- เกิดเป็นคนต้องอดทนเพื่อต่อสู้ ศัตรูอยู่ในตัวดีชั่วอยู่ในใจ
- มงคลอยู่กับคนทำดี อัปรีย์อยู่กับคนทำชั่ว
- คิดให้ดีมีสติไม่ประมาท ถ้าผิดพลาดจะแก้ไม่ไหว
- วันเวลาชีวิตกำลังผ่านเลยไป คิดจะสร้างความดี รีบทำในปัจจุบันทันใด
- มีเงินล้นฟ้าก็หาซื้อเวลาคืนมาไม่ได้ อย่าเมามัวปล่อยตัวในกิเลสตัณหาจนหมดลมหายใจ.

(จากเรื่องอภินิหารแห่งกุศลกรรม)

พิมพ์ที่ บริษัท ประชาชน จำกัด (แผนกการพิมพ์) ๓๕ ซอยพิพัฒน์ ถนนสีลม พระนคร โทร. ๓๒๐๖๒
นายทรงเกียรติ เมฆหกา ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๑๕